

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

“Academic Journal for the Humanities and Social Sciences Dhonburi Rajabhat University”

วัตถุประสงค์	1. เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ใช้เป็นช่องทางการเผยแพร่ความรู้และผลงานวิจัย สาขาวิชาสังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2. เพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการและส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในด้านวิชาการและงานวิจัยของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกของมหาวิทยาลัย
กำหนดเผยแพร่	3 ฉบับ ต่อปี ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม
การเผยแพร่	มอบให้ห้องสมุดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศที่เป็นเครือข่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ห้องสมุดหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ห้องสมุดของสื่อมวลชน และโรงเรียนเครือข่าย
สถานที่ติดต่อ	สำนักงานกองบรรณาธิการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถนนอิสรภาพ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600 โทรศัพท์ 0 2890 1801 ต่อ 2142 โทรสาร 0 2890 2294 e-mail : journal.human@dru.ac.th http://research.dru.ac.th/h-journal/
จัดพิมพ์โดย	ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์ทันใจ 1053/20 ถนนเอกชัย แขวงบางบอน เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร 10150 โทร. 0 2415 4944-5

- บทความในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เป็นความคิดของผู้เขียน ไม่ใช่ความคิดของกองบรรณาธิการ และไม่ใช่ความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการและ/หรือของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา
- บทความที่ได้รับการตีพิมพ์จะมีการตรวจความถูกต้องเหมาะสมจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review)

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีฉบับนี้เข้าสู่ปีที่ 2 เป็นฉบับที่ 1 ปีที่ 2 พุทธศักราช 2562 ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาแห่งความสุขของคนไทยและอีกหลาย ๆ ประเทศที่กำหนดให้ในช่วงฤดูร้อนเป็นประเพณีสงกรานต์ และเป็นวันหยุดให้ลูกหลานได้มีโอกาสพบปะและรดน้ำดำหัวขอพรจากผู้ใหญ่ รวมถึงการเล่นสาดน้ำดับร้อนให้ชุ่มฉ่ำกันทั่วทุกภูมิภาค ซึ่งเป็นการสืบสานประเพณีอันดีงามที่มาจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ในนามคณะผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงดลบันดาลให้ทุกท่านมีแต่ความสุข และความเจริญตลอดไป

บทความภายในวารสารเล่มนี้ประกอบด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการที่มีความหลากหลายทางวิชาการ ได้แก่ บทความวิจัยด้านภาษา เรื่อง กลวิธีทางศัพท์ของคำโฆษณาน้ำหอมในแผ่นปลิว ของ สรธร เชื้อนแก้ว สิริวรรณ นันทจันทุล และสุรียรัตน์ บำรุงสุข เรื่อง ภาษาพูดหัวข่าว “หมูป่าติดถ้ำหลวงฯ” ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ของ นพชัย วิริยานุภาพพงศ์ สิริวรรณ นันทจันทุล และสุรียรัตน์ บำรุงสุข และเรื่อง วัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์ เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของ ชัลมา รัตนเยี่ยม สุทธิยา มาหาเจริญ ศุภสุตา หมาดอาหิน ไพธาวรร แม่ระและ จอมขวัญ สุทธินนท์ และบทความวิจัยด้านศิลปกรรม เรื่อง การศึกษาและพัฒนาตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ของ บงกชรัตน์ ลำเลิศ พงศ์พินิจ พินิจดำ และวรางคณา กรเลิศวานิช

ส่วนบทความวิชาการ ได้แก่ บทความวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ เรื่อง การจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ของ จเร พันธุ์เปรื่อง และ เรื่อง พัฒนาการโครงสร้างและการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทยตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ของ ศรัณย์ดิษฐ์ เบญจพงศ์ และบทความวิชาการด้านภาษาที่น่าสนใจ เรื่อง ความหมายของคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาว ของ วิราพร หงษ์เวียงจันทร์ และเรื่อง คำเหมือนในภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ของ จันทิมา ชูวานนท์ ซึ่งบทความเหล่านี้ล้วนเป็นบทความที่น่าสนใจและทรงคุณค่าที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงวิชาการ และการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันต่อไป

กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้ร่วมสร้างสรรค์องค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านวารสารทุกท่านจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากวารสารฉบับนี้ และขอเชิญชวนนิสิต นักศึกษา นักวิจัย คณาจารย์ ตลอดจนผู้ที่สนใจร่วมเสนอบทความเข้ารับการเผยแพร่สู่สาธารณะกับกองบรรณาธิการวารสารในฉบับต่อ ๆ ไป หากท่านมีข้อเสนอแนะประการใดอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพที่ดีขึ้นของวารสารนี้ กองบรรณาธิการขอน้อมรับด้วยความยินดีและขอขอบพระคุณยิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทนา อินทนิม
บรรณาธิการบริหาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

เจ้าของ

สำนักงานกองบรรณาธิการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยวลักษณ์
รองศาสตราจารย์ ดร. วิไล

เวชวิทยาหลัง
ตั้งจิตสมคิด

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัญวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รสริน
อาจารย์ ดร. มลิวัลย์
อาจารย์พิมพ์พา
อาจารย์ศรัณย์

กำคำ
ดิษฐ์บรรจง
สุขประเสริฐ
เพ็ญนาเรนทร์
สรรพศิริ

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทนา

อินทนิม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. อัจฉรา
ศาสตราจารย์ ดร. อุดม
ศาสตราจารย์ ดร. อรุณ
รองศาสตราจารย์ ดร. วิไลวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร. จิรศักดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นริศ

วงศ์โสธร
วโรดมส์ลิขิตต์
รักธรรม
ชินฐานันท์
รอดจันทร์
วศินานนท์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สำนักงานราชบัณฑิตยสภา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
มหาวิทยาลัยหัวเฉียว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลลดา

พงศ์พัฒน์โยธิน

เฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผดุง

พรมมูล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัครวิทย์

เรืองรอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ

เวชกามา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทองเจือ

เชียดทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐชยา

อุ่นสกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วงศกร

เพิ่มผล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัฒนา

ศรีสุรักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุมิตรา

ด้านพาณิชย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

คณะดำเนินงาน

อาจารย์ชมพูนุท
อาจารย์จิรดา
อาจารย์อมลนัฐ
อาจารย์พฤกษา
อาจารย์กมลชนก
อาจารย์ศราวิณ
อาจารย์จักรพันธ์
ถาวรวงศ์
เอื้อศิริวัฒน์ชัย
สนั่นศิลป์
ดอกกุหลาบ
ธรรมมิกะ
ชินวงศ์
พรมฉลวย

ปกและรูปเล่ม

อาจารย์วิเชียร
เทียนแพร่มิตร

ฝ่ายเผยแพร่ทางอิเล็กทรอนิกส์

นางสาวอลิสรา
อรุณธนศิริณ

ฝ่ายประสานงาน

นางจิตติมา
นายมานิตย์
นางสาวกรรณิการ์
นางสาวสมสมร
อารยะมันคง
กุศลคุ้ม
แก้ววาม
ทรัพย์แสงสง

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
Faculty of Humanities and Social Sciences

Academic Journal for the Humanities and Social Sciences

Dhonburi Rajabhat University

Owner

Faculty of Humanities and Social Sciences Dhonburi Rajabhat University

Editorial Office

Faculty of Humanities and Social Sciences Dhonburi Rajabhat University

Honorary advisors

Asst. Prof. Dr. Yuwalak

Vejwitayaklung

Assoc. Prof. Dr. Wilai

Tangchitsomkit

Editorial Advisors

Asst. Prof. Dr. Tayawan

Kakham

Asst. Prof. Dr. Rodsarin

Dittabanjong

Dr. Maliwan

Sukprasert

Miss Pimpanga

Phangnaren

Mr. Sarun

Sanpasiri

Editorial Editor

Asst. Prof. Dr. Chanthana

Inthachim

Editorial Board

Emeritus Prof. Dr. Achara

Wongsothorn

Prof. Dr. Udom

Warotsikkadit

Prof. Dr. Arun

Raktham

Assoc. Prof. Dr. Wilaiwan

Khanittanan

Assoc. Prof. Dr. Jirasak

Rodchan

Asst. Prof. Dr. Naris

Wasinanon

Asst. Prof. Dr. Chollada

Pongpattanyothin

Asst. Prof. Dr. Phadung

Prommoon

Asst. Prof. Dr. Akhawit

Ruengrong

Asst. Prof. Dr. Sombat

Watchkama

Asst. Prof. Dr. Thongchue

Khiatthong

Asst. Prof. Dr. Nutchaya

Unskul

Asst. Prof. Dr. Wongsakorn

Poempol

Asst. Prof. Dr. Patana

Srisuruk

Asst. Prof. Dr. Sumitra

Danpanich

Chulalongkorn University

Office of the Royal Society

Thammasat University

Thammasat University

Dhurakij Pundit University

Huachiew Chalermprakiet University

Bansomdejchaopraya

Rajabhat University

Suan Dusit University

Bansomdejchaopraya

Rajabhat University

Uttaradit Rajabhat University

Dhonburi Rajabhat University

Dhonburi Rajabhat University

Dhonburi Rajabhat University

Dhonburi Rajabhat University

Dhonburi Rajabhat University

Managing Committee

Miss Chompoonut

Thawornwong

Miss Jirada

Ueasiriwatthanachai

Miss Amonnat

Sanunsilp

Miss Prueksa

Dokkularb

Miss Kamonchanok

Thammika

Mr. Sarawin

Chinnawong

Mr. Jakkapan

Promchaluay

Designer

Mr. Wichian

Tienpraenimit

Electronic Distribution

Miss Alisa

Aloontanahirun

Coordinator

Ms. Jittima

Arayamankhong

Mr. Manit

Gusonkhum

Miss Kannika

Kaewngam

Miss Somsamorn

Subsangsong

สารบัญ

บทความวิจัย

กลวิธีทางศัพท์ของคำโฆษณาน้ำหอมในแผ่นปลิว

Lexical Selection of Perfume Advertising Words in Fliers

สรธร เชื้อนแก้ว สิริวรรณ นันทจันทูล และสุรีย์รัตน์ บำรุงสุข

(Sorathorn Khueankaew, Siriwan Nantachantoon and Sureerat

Bumrungsuk)7

การศึกษาและพัฒนาตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร กรณีศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

Study and Development Logo of Packaging for Agricultural Case Study at

Learning Center sufficiency, BangPla BangPhi District Samutprakarn Province

บงกชรัตน์ ล้าเลิศ พงศ์พินิจ พินิจดำ และวารังคณา กรเลิศวานิช

(Bongochrut Lumlert, Pongpinij Pinijdam and Varangkana Kornloetwanich)

.....20

ภาษาพูดหัวข่าว “หมูป่าติดถ้ำหลวงฯ” ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์

The Language of News Headlines ‘The Moo Pa (Wild Boars) Academy Football

Team Trapped in Tham Luang-Khun Nam Nang Non Cave’ on Online

Newspapers

นพชัย วิริยานุภาพพงศ์ สิริวรรณ นันทจันทูล และสุรีย์รัตน์ บำรุงสุข

(Noppachai Wiriyaphappong, Siriwan Nantachantoon and Sureerat

Bumrungsuk)35

วัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์ เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ)

Muslim Moral Culture Communicated through the Film “U-turn”

ซัลมา รัตนเยี่ยม สุทธิยา มาหาเจริญ ศุภสุตา หมาดอาหีน ฟิรดาวร์ แมเราะ

และจอมขวัญ สุทธินนท์

(Sanma Rattanayium, Suttiya Mahajaroen, Supasuta Mand-ahin, Firadown

Maeroh and Jomkwan Sudhinont)51

บทความวิชาการ

การจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา

Parliamentary Administration

จเร พันธุ์เปรื่อง

(Charae Punpruang)67

ความหมายของคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาว

The meanings of the words in Thai and Lao that have the same word forms

วิราพร หงษ์เวียงจันทร์

(Wiraphorn Hongwiangchan)85

คำเหมือนในภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส

English and French Cognates

จันทิมา ชูวานนท์

(Chantima Chuwarnond)98

พัฒนาการโครงสร้างและการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทยตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

Development and Structure of Thailand Provincial Administration from

Ancient Times to Present

ศรันย์ดิษฐ์ เบญจพงศ์

(Srundit Benjapongs).....110

กลวิธีทางศัพท์ของคำโฆษณาน้ำหอมในแผ่นปลิว

Lexical Selection of Perfume Advertising Words in Fliers

วันที่รับบทความ : 29 กันยายน 2561
วันที่แก้ไขบทความ : 3 มีนาคม 2562
วันที่ตอบรับบทความ : 5 มีนาคม 2562

สรธร เชื้อนแก้ว¹
สิริวรรณ นันทจันทุล²
สุรีย์รัตน์ บำรุงสุข³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางศัพท์ของคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิว โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแผ่นปลิวโฆษณาน้ำหอมในแผนกเครื่องสำอางในห้างสรรพสินค้ารวม 25 แผ่น วิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้กรอบแนวคิดกลวิธีการใช้ศัพท์ของ จันทิมา อังคพนิชกิจ (2561) และแนวทางการรับประสาทสัมผัสของ กันสตรีม (Gunstream, 2006) ผลการศึกษาพบว่า คำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิว ใช้กลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัสมากที่สุด กลวิธีทางศัพท์แสดงอารมณ์ความรู้สึก กลวิธีทางศัพท์แสดงส่วนผสมของน้ำหอม กลวิธีทางศัพท์แสดงอัตลักษณ์ของน้ำหอม และกลวิธีทางศัพท์แสดงกาลเวลา ตามลำดับ

คำสำคัญ: กลวิธีทางศัพท์ โฆษณา น้ำหอม แผ่นปลิว

¹ นิติปริญาโท สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
e-mail : srt.b2er@outlook.com

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
e-mail : fhumswn@ku.ac.th

³ อาจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
e-mail : fhumsrms@ku.ac.th

Lexical Selection of Perfume Advertising Words in Fliers

Received: September 29, 2018

Revised: March 3, 2019

Accepted: March 5, 2019

Sorathorn Khueankaew¹

Siriwan Nantachantoom²

Sureerat Bumrungsuk³

Abstract

The research was analyzed Lexical Selection of Perfume Advertising in Fliers. The data were from 25 perfume advertising in fliers in cosmetic department. The analysis is based on Jantima Angkapanichkit's Lexical Selection theory (2018) and Gunstream's Sensory Integration theory (2006). The results showed perfume advertising in fliers used smell sensory at the most, follow by emotion, the ingredients of perfumes, identity and times consecutively.

Keyword: Lexical Selection, Advertisement, Perfume, Fliers

¹ Graduate student, Department of Thai Language Faculty of Humanities Kasetsart University
e-mail : srt.b2er@outlook.com

² Associate Professor, Department of Thai Language Faculty of Humanities Kasetsart University
e-mail : fhumswn@ku.ac.th

³ Lecturer, Department of Thai Language Faculty of Humanities Kasetsart University
e-mail : fhumsrms@ku.ac.th

บทนำ

น้ำหอม ถือเป็นสินค้าชั้นสูงหรูหรา (ทัศนีย์ บุณนาค, 2545, หน้า 19) การโฆษณา น้ำหอมจึงนิยมใช้ภาพสื่อสารผ่านสื่อกระดาษชั้นดี การออกแบบประณีต เพื่อที่จะตีพิมพ์ลงในแผ่นปลิวและวางไว้ที่สถานที่เฉพาะตามกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์ เนื่องจากสินค้าชั้นสูงเป็นสินค้าที่ไม่ได้วางตำแหน่งไว้แข่งขันโดยตรงกับผลิตภัณฑ์มวลชนทั่วไป และการสื่อความหมายถึง ความหอมด้วยศัพท์ในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในบางครั้งเป็นการนำเสนอถึงรูปธรรมของสิ่งที่เป็นามธรรมจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ปรากฏในแผ่นปลิวโฆษณา ทำให้เกิดความหมายมากกว่าสิ่งที่ปรากฏบนภาพที่สื่อความหมายถึงกลิ่นหอมต่าง ๆ ซึ่งผู้บริโภคจะรับรู้ถึงกลิ่นนั้น ๆ จากความคิดและจินตนาการของตนเอง ดังที่ ทิพย์สุดา ปทุมานนท์ (2540, หน้า 127-128) กล่าวว่า ความปรากฏของสิ่งที่ไม่ปรากฏนั้นเกิดจากจินตนาการของเราต่อสิ่งที่ปรากฏ ทำให้เกิดเรื่องราวและความหมายที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยความหมายนี้จะถูกสร้างขึ้นจากความไม่สมบูรณ์แบบของสิ่งที่ปรากฏบนภาพหรือข้อความ ซึ่งผู้ดูจะทำให้ภาพเกิดความหมายที่สมบูรณ์แบบจากสิ่งที่ปรากฏ ด้วยบริบทและองค์ประกอบต่าง ๆ ในภาพหรือข้อความที่สื่อความหมายถึงสิ่งที่ไม่ปรากฏ ทำให้ภาพหรือข้อความเกิดความหมายมากกว่าสิ่งที่ตามองเห็น ดังนั้นถ้อยคำภาษาที่ปรากฏจึงเป็นส่วนสำคัญหนึ่งในการตัดสินใจซื้อสินค้า

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของการสื่อสาร ผู้ส่งสารจึงต้องใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ในการสื่อสาร ซึ่งกลวิธีทางภาษาที่พิจารณาเป็นลำดับแรก คือ กลวิธีทางศัพท์ที่แสดงถึงความหมายและความคิดของผู้ส่งสาร นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการสื่อสารในระดับสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อมวลชนที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากเป็นสื่อที่ใช้ลายลักษณ์อักษรเป็นหลัก ต้องส่งสารผ่านตัวอักษรอย่างมีประสิทธิภาพจึงจะเกิดประสิทธิผลตามลำดับ ซึ่งในปัจจุบันก็มักจะนำไปเป็นสื่อโฆษณา เพื่อเสนอขายสินค้าต่าง ๆ ดังที่ อรชร มณีสงฆ์ (2546, หน้า 184-185) กล่าวว่า สื่อโฆษณาประเภทสิ่งพิมพ์นั้นนอกจากจะช่วยเพิ่มยอดขายในกรณีของการตลาดแล้ว ยังทำหน้าที่โฆษณาเพื่อให้เกิดการรู้จักสินค้าและอาจมีการสอบถามเข้ามา หรือเป็นการโฆษณาและมีการใช้คุปองส่วนลดเพื่อสนับสนุนการขาย

แผ่นปลิวเป็นสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาขนาดเล็กและพบได้ทั่วไป ซึ่งเป็นสื่อที่นิยมนำไปใช้เป็นเครื่องมือการตลาดในการส่งเสริมการขายเพื่อดึงดูดผู้บริโภค และในปัจจุบัน การแข่งขันระหว่างสินค้าประเภทเดียวกันมีมากขึ้น โฆษณาในแผ่นปลิวจึงมีส่วนช่วยเชื่อมโยงระหว่างสินค้ากับผู้บริโภค โดยถ่ายทอดสู่ผู้บริโภคผ่านช่องทางของแผ่นปลิวโฆษณา พิระ จิโรสภณ (2540, หน้า 54) กล่าวว่า แผ่นปลิวนับเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่ง ที่เป็นช่องทางการสื่อสารทางการตลาดอีกช่องทางหนึ่งที่แจกจ่ายข่าวสารหรือโฆษณาไปยังผู้รับสารคือผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี เพราะแผ่นปลิวทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือบริการไปสู่สาธารณชนจำนวนมากได้พร้อมกัน แผ่นปลิวจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ช่วยส่งเสริมการขายด้วยการจูงใจให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าและบริการ ทำให้ตลาดเกิดการขยายตัว

โดยปกติแล้วในโฆษณาน้ำหอมทางสื่อแผ่นปลิว นั้น ภาพโฆษณาเป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตามแม้ข้อความในสื่อโฆษณาจะมีขนาดสั้น แต่สื่อความหมายได้ ใช้เวลาทำความเข้าใจไม่มาก ทัศนีย์ บุณนาค

(2545, หน้า 23-25) กล่าวว่า ในฐานะที่น้ำหอมเป็นสินค้าที่เน้นการให้ประโยชน์ที่จับต้องไม่ได้กับผู้บริโภค คือ ให้ประโยชน์ในด้านการเพิ่มความนับถือตนเอง (self-esteem) และภาพลักษณ์ของตนเอง (self-image) ของผู้บริโภค ดังนั้นผู้บริโภคจะไม่ซื้อน้ำหอมเพียงเพราะตัวน้ำหอมเองเท่านั้น แต่จะซื้อภาพลักษณ์ที่น้ำหอมนั้นมีด้วย ดังที่ Cangelosi และ Markham (1999, p. 394) กล่าวว่า ผู้บริโภคที่เป็นผู้หญิงส่วนใหญ่เลือกซื้อน้ำหอมที่เข้ากับอารมณ์ (mood) ของตน หรือเลือกซื้อน้ำหอมเพื่อยกระดับหรือเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของตน นอกจากนั้นยังใช้น้ำหอมเพื่อสร้างความเป็นตัวตนอีกด้วย จึงเรียกได้ว่า ผู้บริโภคใช้น้ำหอมเพื่อทำให้ความเป็นตัวตน (actual self) ชัดเจนยิ่งขึ้น หรือเพื่อทำให้เป็นตัวตนที่ต้องการจะเป็น (perceive self) มากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าผู้บริโภคใช้น้ำหอมเพื่อตอบสนองความต้องการในการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีในสังคม

สำหรับผลิตภัณฑ์น้ำหอมนั้น เป็นสินค้าที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อนในการปรุงแต่งกลิ่น โดยมีส่วนผสมหลากหลายชนิด เพื่อสร้างความหอมพอดิและให้กลิ่นคงทน มีทั้งกลิ่นที่สกัดจากดอกไม้ ผลไม้ สมุนไพร หรือกลิ่นสังเคราะห์ที่นำมาผสมผสานกัน ซึ่งกลิ่นนั้นมีความแตกต่างจากสีส่น เป็นสิ่งที่รับรู้ได้ด้วยจมูก ในแผ่นปลิวโฆษณา น้ำหอมจึงต้องการให้ผู้อ่านรับรู้ความหอมและสรรพคุณของสินค้าประเภทนี้ ด้วยการบรรยายโดยใช้ศัพท์ที่แสดงถึงกลิ่นดังกล่าว นั้นราวกับได้ดมกลิ่นหรือสัมผัสน้ำหอมจริง ๆ ดังตัวอย่างคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวต่อไปนี้

“น้ำหอมกลิ่น เช็กซี สำหรับผู้หญิงที่ขอบเป็นจุดเด่น เผยความน่าหลงใหล กระตือรือร้น ผสมด้วยกลิ่น เย้ายวนของฟิโอนี” (Envy me by GUCCI)

จากตัวอย่างคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมนี้จะเห็นได้ว่า เลือกใช้กลวิธีทางศัพท์ต่าง ๆ เพื่อสื่อถึงกลิ่นต่าง ๆ ของน้ำหอม ได้แก่ คำว่า “เช็กซี” “ความน่าหลงใหล” “กระตือรือร้น” และ “เย้ายวน” เป็นคำที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก และคำว่า “ฟิโอนี” เป็นคำที่แสดงถึงส่วนผสมของน้ำหอมนี้ด้วย

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า การสื่อความหอมของกลิ่นน้ำหอมนั้น เป็นสิ่งที่ต้องรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางจมูก แต่ในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวนี้ ต้องรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางตา จึงเป็นที่น่าสนใจว่าคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวจะสื่อความถึงการรับรู้ทางจมูกด้วยกลวิธีทางศัพท์อย่างไรบ้าง จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจวิเคราะห์กลวิธีทางศัพท์ของโฆษณาน้ำหอมในแผ่นปลิว

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางศัพท์ของคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิว

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็น งานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณประกอบเพื่อศึกษากลวิธีทางศัพท์ของคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิว ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีทางศัพท์ การรับประสาทสัมผัส การโฆษณาและน้ำหอม
2. รวบรวมข้อมูลจากแผ่นปลิวโฆษณาน้ำหอมในแผนกเครื่องสำอางในห้างสรรพสินค้า รวม 15 แปรนด์ จำนวน 25 แผ่น ได้แก่ VERSACE, CHANEL, GLORGIO ARMANI, HERMES, LANCOME, ESTEE LAUDER, GUCCI, NARCISO, CHLOE', YVES SAINT LAURENT, KENZO, ELIE SAAB, BURBERRY, CREED และ ELIZABETH ADEN
3. วิเคราะห์ข้อความเฉพาะตัวบทคำโฆษณาที่บรรยายกลิ่นของน้ำหอมในแผ่นปลิว ด้านการใช้ศัพท์ โดยพิจารณาจากชนิดและความหมายของศัพท์ตามกรอบแนวคิดของ จันทิมา อังคพณิชกิจ (2561) และแนวคิดการรับประสาทสัมผัสของกันสตรีม (Gunstream, 2006) นับความถี่ของคำที่ปรากฏซ้ำ และคิดค่าร้อยละ นำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) และตารางแสดงข้อมูลเชิงปริมาณประกอบ
4. สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “กลวิธีทางศัพท์ของโฆษณาน้ำหอมในแผ่นปลิว” ปรากฏศัพท์จำนวน 148 คำ ในตัวบทคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิว ซึ่งศัพท์มีลักษณะเป็นคำกริยา คำวิเศษณ์ และคำนาม เพื่อเชื่อมโยงกลิ่นน้ำหอมจากประสาทสัมผัสต่าง ๆ สู่ความนึกคิด โน้มน้าวใจ และจงใจให้ผู้บริโภคสัมผัสได้ถึงพลังภาษาผ่านตัวอักษร จนยอมรับและตัดสินใจซื้อน้ำหอม ผลการวิจัยพบว่า คำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวใช้ศัพท์เพื่อสื่อความคิดต่าง ๆ ปรากฏตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. **กลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัส** หมายถึง กลวิธีทางศัพท์ในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมที่มีเจตนาแสดงถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมโดยผ่านประสาทสัมผัสหลักประเภทการได้กลิ่น ซึ่งมีอวัยวะรับรู้ความรู้สึกอยู่ที่จมูกโดยมักปรากฏการใช้ศัพท์ร่วมกับคำว่า “กลิ่น” และ “หอม” อีกทั้งยังมีการใช้ศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัสร่วมกับประสาทสัมผัสอื่น ๆ นั้นหนา วงษ์ไทย (2552, หน้า 67) กล่าวว่า คำที่มีความหมายแสดงประสาทสัมผัสรองอื่น ๆ เมื่อเกิดร่วมกับประสาทหลักประเภทการได้กลิ่นแล้วจะมีการย้าวงความหมายจากเดิมที่แสดงความหมายเกี่ยวกับการสัมผัส การรับรส และการมองเห็น ไปยังวงความหมายของการได้กลิ่น ผลการวิเคราะห์พบคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวมีกลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัส แบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

1.1 **กลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัสการได้กลิ่นร่วมกับการสัมผัส** หมายถึง กลวิธีทางศัพท์ในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมที่มีเจตนาแสดงถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมโดยผ่านประสาทสัมผัสหลักประเภทการได้กลิ่นเกิดร่วมกับประสาทสัมผัสรองประเภทการสัมผัส ผลการวิเคราะห์

พบการใช้ศัพท์ เช่น สดชื่น เย็น เย็นฉ่ำ อบอวน อ่อน บางเบา นุ่มนวล ละมุนละไม ดังตัวอย่างข้อความคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวต่อไปนี้

- (1) “น้ำหอมจาก VERSACE ที่ให้กลิ่นสัมผัสสดชื่น” (VERSACE Vanitas)
- (2) “มอบกลิ่นสดชื่น อบอวน มีชีวิตชีวา” (CREED Imperial Millesime)
- (3) “ให้กลิ่นหอมสดชื่นและเย็นฉ่ำ จากสายน้ำธรรมชาติที่สะอาด” (Acqua di Gioia by GIORGIO ARMANI)
- (4) “ตามด้วยกลิ่นอายจากดอกฟรีเซียและดอกเทียร์หอมเย็น ๆ” (VERSACE Vanitas)
- (5) “กลิ่นหอมคลาสสิก นุ่มนวล แผ่ด้วยความเยือกเย็น มีเสน่ห์ น่าหลงใหล” (NARCISO Rodriguez)
- (6) “สุดยอดความหอมที่แสนนุ่มนวล สดชื่น ละมุนละไม (Jour d’HERMES)
- (7) “กลิ่นอ่อน ๆ บางเบาดุจหมอกยามเช้า (LANCÔME Hypnose Senses)

จากตัวอย่างกลวิธีทางศัพท์ข้างต้น คำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวใช้ศัพท์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมโดยผ่านประสาทสัมผัสหลักประเภทการได้กลิ่นเกิดร่วมกับประสาทสัมผัสรองประเภทการสัมผัส เพื่อให้ผู้ได้รับกลิ่นได้รับความรู้สึกถึงกลิ่นโดยผ่านประสาทสัมผัสที่ผิวหนัง ทำให้รู้สึกถึงระดับอุณหภูมิของร่างกายลดลงอย่างพอดี สบายตัว ไม่ร้อน โดยปรากฏคำว่า “สดชื่น” “เย็น ๆ” “เย็นฉ่ำ” “เยือกเย็น” อีกทั้งลักษณะที่ทำให้รู้สึกถึงความอ่อนสบาย สบายใจ ไม่เศร้าหมอง โดยปรากฏคำว่า “อบอวน” และลักษณะที่ทำให้รู้สึกถึงความอ่อนโยน อ่อนหวาน อ่อนนุ่ม ไม่แข็งกระด้าง ไม่หนัก โดยปรากฏคำว่า “นุ่มนวล” “ละมุนละไม” “อ่อน ๆ” “บางเบา”

1.2 กลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัสการได้กลิ่นร่วมกับการมองเห็น หมายถึง กลวิธีทางศัพท์ในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมที่มีเจตนาแสดงถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมโดยผ่านประสาทสัมผัสหลักประเภทการได้กลิ่นเกิดร่วมกับประสาทสัมผัสรองประเภทการมองเห็น ผลการวิเคราะห์พบการใช้ศัพท์ เช่น สดใส ความบริสุทธิ์ หรรษา มีระดับ สง่างาม ดังตัวอย่างข้อความคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวต่อไปนี้

- (8) “กลิ่นความบริสุทธิ์ ความเยาว์วัย และนิรันดร์” (KENZO L’eau Par)
- (9) “น้ำหอม VERSACE ทั้งกลิ่นหรรษาและมีระดับไม่เหมือนใคร” (VERSACE Vanitas)
- (10) “ได้รับแรงบันดาลใจจากเสน่ห์ความหอมอันสง่างาม” (CREED Love in Black)
- (11) “มอบกลิ่นหอมสุดหรรษา” (CHLOE’)
- (12) “กลิ่นสดใสของลิ้นจี่มะนาวที่ผสมกันอย่างลงตัว” (YVES SAINT LAURENT Elle)

จากตัวอย่างกลวิธีทางศัพท์ข้างต้น คำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวมีการใช้ศัพท์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมโดยผ่านประสาทสัมผัสหลักประเภทการได้กลิ่นเกิดร่วมกับประสาทสัมผัสรองประเภทการมองเห็น เพื่อให้ผู้รับกลิ่นได้รับความรู้สึกถึงกลิ่นโดยผ่านประสาทสัมผัสการมองเห็นที่ดวงตา ทำให้รู้สึกถึงความสดใส ไม่ขุ่นมัว โดยปรากฏคำว่า “สดใส” ลักษณะที่ทำให้รู้สึก

ถึงสิ่งที่ไม่มียะไรเจือปน สะอาด โดยปรากฏคำว่า “ความบริสุทธิ์” อีกทั้งลักษณะที่ทำให้รู้สึกถึงความอ่อนวัยรุ่มนวลสาว โดยปรากฏคำว่า “ความเยาว์วัย” และลักษณะบ่งชี้มูลค่า ที่ทำให้ผู้รับกลิ่นรู้สึกถึงคุณค่าของน้ำหอมนั้นเมื่อผู้ซื้อใช้น้ำหอมดังกล่าว โดยปรากฏคำว่า “หรู” “หรูหรา” “มีระดับ” และ “สง่างาม”

1.3 กลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัสการได้กลิ่นร่วมกับการรับรส หมายถึง กลวิธีทางศัพท์ในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมที่มีเจตนาแสดงถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมโดยผ่านประสาทสัมผัสหลักประเภทการได้กลิ่นเกิดร่วมกับประสาทสัมผัสรองประเภทการรับรส ผลการวิเคราะห์พบการใช้ศัพท์ เช่น หวาน ดังตัวอย่างข้อความคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวต่อไปนี้

(13) “กลิ่นหอมหวานที่เป็นเสมือนความคิดที่ปลิวไปกับสายลม” (VERSACE Vanitas)

(14) “ประสานกลิ่นหอมหวานของหญิงสาว” (VERSACE Vanitas)

(15) “กลิ่นหอมหวาน หรุหร่า เช็กซี แนว SpicyFlora” (YVES SAINT LAURENT Elle)

จากตัวอย่างกลวิธีทางศัพท์ข้างต้น คำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวใช้ศัพท์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมโดยผ่านประสาทสัมผัสหลักประเภทการได้กลิ่นเกิดร่วมกับประสาทสัมผัสรองประเภทการรับรส เพื่อให้ผู้รับกลิ่นได้รับความรู้สึกถึงกลิ่นโดยผ่านประสาทสัมผัสการรับรสที่ลิ้น โดยปรากฏเพียงคำว่า “หวาน” เท่านั้น ซึ่งทำให้รู้สึกถึงรสอย่างน้ำตาลหรือน้ำผึ้ง

2. กลวิธีทางศัพท์แสดงอารมณ์ความรู้สึก หมายถึง กลวิธีทางศัพท์ในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมที่มีเจตนาแสดงถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมที่ทำให้ผู้รับกลิ่นเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกทางใจที่เปลี่ยนไปตามสิ่งเร้า โดยนำเสนอความรู้สึกตามที่ถูกผลิตต้องการให้ผู้บริโภคได้รับ ผลการวิเคราะห์พบคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมปรากฏการใช้ศัพท์ เช่น เช็กซี หลงใหล กระตือรือร้น กระปรี้กระเปร่า ดังตัวอย่างข้อความคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวต่อไปนี้

(16) “ปลุกเร้า คลั่งไคล้ หลงใหล และเสน่ห์ เย้ายวน เกินห้ามใจ” (GUCCI Guilty Black)

(17) “ในขณะที่เดียวกันก็แฝงได้ด้วยความเช็กซี” (VERSACE Vanitas)

(18) “กลิ่นหอมหวาน หรุหร่า เช็กซี แนว SpicyFlora” (YVES SAINT LAURENT Elle)

(19) “น้ำหอมกลิ่นเช็กซีสำหรับผู้หญิงที่ชอบเป็นจุดเด่น เผยความน่าหลงใหล กระตือรือร้น ผสมด้วยกลิ่นเย้ายวนของพีโอนี” (Envy me by GUCCI)

(20) “เมื่อได้กลิ่นจะต้องหลงรักทันที” (NARCISO Rodriguez for her)

(21) “นึกถึงการเล้าโลมด้วยเสน่ห์ เพื่อปลุกเร้าทุกสัมผัส” (LANCOME Hypnose Senses)

(22) “ให้ความสดชื่น กระฉับกระเฉง และตื่นตัว” (BURBERRY The Beat for women)

(23) “ให้ความรู้สึกมั่นใจ ปราดเปรี้ยว สนุกสนาน” (ESTEE LAUDER Modern Muse)

(24) “หอมหวาน อิสระ เสรีภาพ” (CHANEL Chance Eau de Toilette)

(25) “ช่วยปลดปล่อยจิตวิญญาณให้เป็นอิสระ” (BURBERRY Brit Rhythm)

(26) “กลิ่นหอมสดชื่น อบอวลไปด้วยความสุข” (CHANEL Chance Eau Fraiche Vaporisateur)

(27) “น้ำหอมที่เติมเต็มกลิ่นแห่งความสุข” (Voyage d’HERMES)

(28) “Treser in love ยังทำให้สัมผัสถึงความโรแมนติก” (LANCOME Treser in Love)

จากตัวอย่างกลวิธีทางศัพท์ข้างต้น คำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวใช้ศัพท์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมที่ทำให้ผู้รับกลิ่นเกิดอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ เช่น อารมณ์ ความรู้สึกคลั่งไคล้ เพลิดเพลินกับความรู้สึกทางเพศ โดยปรากฏคำว่า “ปลุกเร้า” “คลั่งไคล้” “หลงใหล” “เสน่ห์” “เย้ายวน” “เกินห้ามใจ” “เซ็กซี่” “หลงรัก” มีลักษณะที่ทำให้รู้สึกถึงความคล่องแคล่ว ว่องไว ไหวพริบ โดยปรากฏคำว่า “ปราดเปรียว” “กระตือรือร้น” “กระฉับกระเฉง” “มั่นใจ” “ตื่นตัว” “สนุกสนาน” อีกทั้งลักษณะที่ทำให้รู้สึกถึงการผ่อนคลายไร้ข้อจำกัด โดยปรากฏคำว่า “ปลดปล่อย” “อิสระ” “เสรีภาพ” และลักษณะที่ทำให้รู้สึกถึงความสุข โดยปรากฏคำว่า “ความสุข” “โรแมนติก”

3. กลวิธีทางศัพท์แสดงส่วนผสมของน้ำหอม หมายถึง กลวิธีทางศัพท์ในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมที่มีเจตนาแสดงถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมที่ทำให้ผู้รับกลิ่นทราบถึงส่วนผสมของน้ำหอมนั้น เพื่อชี้แนะให้ผู้บริโภคได้รับกลิ่นแล้วคล้อยตามว่าเป็นกลิ่นของส่วนผสมเหล่านั้น ผลการวิเคราะห์พบ คำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมปรากฏการใช้ศัพท์ เช่น ดอกไม้ ผลไม้ หนึ่งชนิด ดังตัวอย่างข้อความ คำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวที่ได้แบ่งกลุ่มตามส่วนผสมของน้ำหอมต่อไปนี้

การใช้ศัพท์แสดงส่วนผสมของน้ำหอมที่ปรากฏเพียงคำที่มีความหมายถึงดอกไม้ ได้แก่

(29) “ผสมด้วยกลิ่นเย้ายวนของฟิโอนี, และจัสมีน” (Envy me by GUCCI)

(30) “กลิ่นแรกของดอกไม้ป่าที่เบ่งบานในยามค่ำคืนจากเกาะในกรีกดอกไวโอเล็ตจากอิตาลี รวมทั้งกลิ่นของดอกไอริสจากฟลอเรนซ์” (LANCOME Treser in love)

การใช้ศัพท์แสดงส่วนผสมของน้ำหอมที่ปรากฏเพียงคำที่มีความหมายถึงผลไม้ ได้แก่

(31) “กลิ่นสดใสของลิ้นจี่ มะนาวที่ผสมกันอย่างลงตัว” (YVES SAINT LAURENT Elle)

(32) “กลิ่นหลักของKumquat, Star apple, lime, orange blossom” (VERSACEVersus)

การใช้ศัพท์แสดงส่วนผสมของน้ำหอมที่ปรากฏคำที่มีความหมายถึงดอกไม้กับผลไม้ ได้แก่

(33) “เปิดตัวด้วยกลิ่นผลไม้ให้ความรู้สึกสดชื่น ตามด้วยกลิ่นอายจากดอกฟรีเซียและ ดอกทิวลิปหอมเย็น ๆ” (VERSACEVanitas)

(34) “กลิ่นของซีดรัสผสมกันได้อย่างลงกลมกลืนกับกลิ่นของดอกไม้น่านาพรรณ” (CREED Imperial Millesime)

การใช้ศัพท์แสดงส่วนผสมของน้ำหอมที่ปรากฏคำที่มีความหมายถึงดอกไม้ ผลไม้กับสิ่งอื่น ได้แก่

(35) “น้ำหอมแนวกลิ่นฟลอรัล-โอเรียนทอล จากส้มแมนดาริน กระดังงา อำพัน และน้ำผึ้ง กุหลาบ” (ELIE SAAB Le Parfum)

(36) “เพราะเป็นกลิ่นของหนึ่งชนิด ผสานกับกลิ่นของดอกไม้” (HERMES Kelly Caleche)

จากตัวอย่างกลวิธีทางศัพท์ข้างต้น คำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวใช้ศัพท์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมที่ทำให้ผู้รับกลิ่นเกิดการขึ้นำของการใช้ศัพท์แสดงส่วนผสมของน้ำหอมได้ง่ายขึ้น ซึ่งพบทั้งส่วนผสมของน้ำหอมที่มีเพียงดอกไม้ ส่วนผสมของน้ำหอมที่มีเพียงผลไม้ ส่วนผสมของน้ำหอมที่มีดอกไม้กับผลไม้ และส่วนผสมของน้ำหอมที่มีดอกไม้ ผลไม้กับสิ่งอื่น

4. กลวิธีทางศัพท์แสดงอัตลักษณ์ของน้ำหอม หมายถึง กลวิธีทางศัพท์ในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมที่มีเจตนาแสดงถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมที่มีความเฉพาะตัว ไม่เหมือนใคร เป็นสิ่งใหม่ที่ค้นพบเอง เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ผลการวิเคราะห์พบคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมปรากฏการใช้ศัพท์ เช่น เอกลักษณ์ ไม่เหมือนใคร ตัวตนแปลกใหม่ ดังตัวอย่างข้อความคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวต่อไปนี้

(37) “ในแบบฉบับอันเป็นเอกลักษณ์ของน้ำหอม VERSACE ทั้งกลิ่นหรรษา และมีระดับไม่เหมือนใคร” (VERSACE Vanitas)

(38) “จากกลิ่นเฝ้ายวนเหล่านี้คือตัวตนที่ VERSACE อยากให้ผู้หญิงทุกคนได้สัมผัส” (VERSACE Vanitas)

(39) “คิดถึงสาวแนวโบฮีเมียน ซึ่งโดดเด่น มีสไตล์เฉพาะตัว” (YVES SAINT LAURENT Elle)

(40) “เพราะความหอมหวานในแบบโอเรียนทอลที่ไม่มีใครเหมือน” (CREED Love in White)

(41) “ให้ความรู้สึกหรูหราและสง่างาม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัวของน้ำหอม HERMES” (Jour d’HERMES)

(42) “กลิ่นเอกลักษณ์ เลิศหรู เฉพาะตัว” (HERMES Kelly Caleche)

(43) “ผสมผสานกันอย่างลงตัวแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร” (GUCCI Guilty Black)

จากตัวอย่างกลวิธีทางศัพท์ข้างต้น คำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวใช้ศัพท์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมที่เป็นตัวตน สามารถจูงใจผู้ซื้อด้วยว่า หากใช้น้ำหอมนี้แล้วจะแตกต่างและโดดเด่น ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการเด่นกว่าผู้อื่น โดยปรากฏคำว่า “ไม่เหมือนใคร” “ไม่มีใครเหมือน” “เอกลักษณ์” “ตัวตน” “แบบฉบับ” “สไตล์เฉพาะตัว” “โดดเด่น” “แปลกใหม่” “ไม่ซ้ำใคร”

5. กลวิธีทางศัพท์แสดงกาลเวลา หมายถึง กลวิธีทางศัพท์ในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมที่มีเจตนาแสดงถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมที่มีเรื่องราวระยะเวลา ช่วงเวลา หรือจุดเวลาขยายเพิ่มเติม ผลการวิเคราะห์พบคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมปรากฏการใช้ศัพท์ เช่น คลาสสิก นิรันดร์ ระดับตำนาน ดังตัวอย่างข้อความคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวต่อไปนี้

(44) “แต่ยังคงไว้ซึ่งความสง่างามและคลาสสิก” (YVES SAINT LAURENT Elle)

(45) “กลิ่นหอมคลาสสิก ผ่องด้วยความเยือกเย็น มีเสน่ห์ นุ่มนวลไหล” (NARCISO Rodriguez)

(46) “น้ำหอมสุดคลาสสิก ระดับตำนานของ LANCOME ที่ยังคงกลิ่นอาย” (LANCOME Treser in Love)

(47) “ความบริสุทธิ์ ความเยาว์วัย และนิรันดร์” (KENZO L’eau Par)

(48) “มอบกลิ่นหอมสุดหรรษา เชื้อชี เย้ายวนใจ จาก Freesia, Rose, Magnolia รวมทั้ง Amber และ Cedar Wood หอมติดทนนาน” (CHLOE’)

(49) “น้ำหอมสุดเชื้กซึ่งระดับตำนาน ที่คงความคลาสสิกมาจนถึงปัจจุบัน” (Elizabeth Aden Red Door)

จากตัวอย่างกลวิธีทางศัพท์ข้างต้น คำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวใช้ศัพท์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะกลิ่นของน้ำหอมที่มีเรื่องระยะเวลามาช่วยทำให้ชัดเจน แสดงให้เห็นถึงจุดเวลาของการเริ่มต้นและความยั่งยืนจากอดีตจนปัจจุบัน โดยปรากฏคำว่า “คลาสสิก” “ระดับตำนาน” ในเรื่องของความเป็นอมตะของกลิ่น โดยปรากฏคำว่า “นิรันดร์” “ติดทนนาน” และแสดงการข้ามเวลา ทันสมัย โดยปรากฏคำว่า “ระดับตำนาน” “คลาสสิก” “จนมาถึงปัจจุบัน” อยู่ร่วมกัน

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางศัพท์ของโฆษณาน้ำหอมในแผ่นปลิว ที่ปรากฏในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิว ตามกรอบแนวคิดกลวิธีการใช้ศัพท์ของ จันทิมา อังคพณชกิจ (2561) และแนวคิดการรับประสาทสัมผัสของกันสตรีม (Gunstream, 2006) ผลการวิจัยสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงกลวิธีทางศัพท์ของโฆษณาน้ำหอมในแผ่นปลิว

กลวิธีทางศัพท์	ความถี่ (จำนวนคำ)	ร้อยละ
1. กลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัส	51	34.46
2. กลวิธีทางศัพท์แสดงอารมณ์ความรู้สึก	39	26.35
3. กลวิธีทางศัพท์แสดงส่วนผสมของน้ำหอม	34	22.97
4. กลวิธีทางศัพท์แสดงอัตลักษณ์	15	10.14
5. กลวิธีทางศัพท์แสดงกาลเวลา	9	6.08
รวม	148	100

จากตารางแสดงจำนวนกลวิธีทางศัพท์ของโฆษณาน้ำหอมในแผ่นปลิว พบคำศัพท์ 148 คำ ศัพท์ที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัส จำนวน 51 คำ คิดเป็นร้อยละ 34.46 รองลงมา คือ กลวิธีทางศัพท์แสดงอารมณ์ความรู้สึก จำนวน 39 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.35 กลวิธีทางศัพท์แสดงส่วนผสมของน้ำหอม จำนวน 34 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.97 กลวิธีทางศัพท์แสดงอัตลักษณ์ จำนวน 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 10.14 และกลวิธีทางศัพท์แสดงกาลเวลา จำนวน 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.08

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อความในตัวบทคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิว พบว่าคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวมีการใช้กลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัสมากที่สุด ซึ่งสามารถแบ่งกลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัสได้ 3 ประเภท คือ กลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัสการได้กลิ่นร่วมกับการสัมผัส กลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัสการได้กลิ่นร่วมกับการมองเห็น และกลวิธีทางศัพท์แสดงกลิ่นผ่านประสาทสัมผัสการได้กลิ่นร่วมกับการรับรส ในการบรรยายกลิ่นน้ำหอมผ่านตัวอักษร โดยการถ่ายโยงความหมายจากกลิ่นที่ใช้ประสาทสัมผัสทางจมูกไปยังประสาทสัมผัสทางผิวหนัง ตา และลิ้น ซึ่งเป็นประสาทสัมผัสที่สามารถรับรู้ได้ถึงความเป็นรูปธรรมชัดเจนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา วงษ์ไทย (2552) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องอุปลักษณ์ประสาทสัมผัสในภาษาไทย : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน การเกิดร่วมกันของอุปลักษณ์ประสาทสัมผัสในภาษาไทย พบคำที่มีความหมายแสดงประสาทสัมผัสหลักประเภทการได้กลิ่นสามารถเกิดร่วมกับคำที่มีความหมายแสดงประสาทสัมผัสรองประเภทการสัมผัส การมองเห็น และการรับรส ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่อวัยวะในร่างกายได้สัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ ทำให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับประสาทสัมผัสต่าง ๆ โดยตรง ในขณะที่การได้กลิ่นนั้นมีความเป็นรูปธรรมน้อยกว่า เนื่องจากกลิ่นเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ แม้ว่าจะรับรู้กลิ่นได้โดยตรงจากอวัยวะร่างกายเรา แต่ไม่สามารถจับต้องหรือมองเห็นกลิ่นได้ นอกจากใช้เครื่องมือวิเคราะห์ จึงต้องใช้ประสาทสัมผัสประเภทอื่น ๆ มาเปรียบเทียบกับให้บรรยายถึงประสาทสัมผัสประเภทนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยพบว่าในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวมีการใช้กลวิธีทางศัพท์แสดงอารมณ์ความรู้สึกรองลงมาในการบรรยายกลิ่นน้ำหอม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดจุดมุ่งใจด้านอารมณ์ของ Bovee et al. (อ้างถึงใน พชรนันท์ รัตประจิต, 2555, หน้า 18) ว่าจุดมุ่งใจที่เกี่ยวข้องกับความต้องการด้านจิตวิทยาและความต้องการทางสังคมของผู้บริโภค เป็นจุดมุ่งใจที่ไม่ได้มุ่งขายสินค้าโดยตรง แต่จะใช้น้ำหอมให้น่าสนใจให้ผู้บริโภคคล้อยตาม ซึ่งแรงจูงใจในการซื้อสินค้านั้น บางครั้งจะส่งผลมาจากอารมณ์ของผู้บริโภคเป็นสำคัญ ซึ่งเกิดจุดมุ่งใจทางบวก คือ เกิดความรู้สึกดี พึงพอใจต่อสินค้า และจุดมุ่งใจด้านเพศ คือ นำเสนอส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ทำทาง บุคลิก ถ้อยคำที่สามารถดึงดูดความสนใจของเพศตรงข้ามได้ เช่น สินค้าประเภทน้ำหอม จึงจำเป็นต้องมีคำบรรยายที่ดึงดูดอารมณ์ความรู้สึกขึ้นมาเพื่อให้เกิดความรู้สึกต่อน้ำหอมนั้นให้ได้มากที่สุด

ผู้วิจัยพบว่าในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวใช้กลวิธีทางศัพท์แสดงส่วนผสมของน้ำหอม เพื่ออธิบายรายละเอียดส่วนผสมของกลิ่นน้ำหอม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ศรีกุล, จินตนา พุทธิเมตตะ และอัศรา บุญทิพย์ (2555) ซึ่งได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาษาในแผ่นพับโฆษณาเครื่องสำอางปี พ.ศ. 2551 แม้ว่างานวิจัยจะใช้ตัวบทการศึกษาต่างกัน แต่ผลการวิจัยกลับมีความสอดคล้องกัน พบว่ามีกลวิธีการใช้คำเพื่อบอกส่วนประกอบของเครื่องสำอาง ซึ่งปรากฏเป็นภาษา ต่างประเทศโดยเขียนด้วยอักษรโรมันมากที่สุด ภาษาต่างประเทศโดยเขียนกำกับด้วยอักษรไทย และภาษาต่างประเทศที่

เขียนด้วยอักษรไทยรองลงมา ซึ่งการใช้ภาษาต่างประเทศนั้นมีผลต่อการจูงใจผู้ซื้อ โดยแสดงให้เห็นว่าผู้ซื้อน้ำหอมนี้มีความรู้และมีระดับ

ผู้วิจัยพบว่าในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวใช้กลวิธีทางศัพท์แสดงอัตลักษณ์ เพื่ออธิบายถึงความเป็นตัวตนที่ชัดเจนของกลิ่นน้ำหอม นับว่าเป็นสิ่งที่โดดเด่นสำหรับน้ำหอมแต่ละกลิ่นที่พยายามสร้างความเป็นอัตลักษณ์ เพื่อให้เป็นที่ตอบสนองต่อผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องตามบทความของ Marsmag (2557) ได้กล่าวว่า ผู้บริโภคย่อมเลือกกลิ่นน้ำหอมที่เป็นเอกลักษณ์สำหรับตัวเอง เพื่อให้กลิ่นแสดงถึงตัวตนของตนเองที่ไม่เหมือนใคร ไปที่ไหนมีแต่ผู้คนประทับใจ และเป็นที่ดึงดูดผู้คนที่พบปะ และการค้นหากลิ่นที่เป็นเอกลักษณ์สำหรับตัวเองถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งของสังคมยุคนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวใช้กลวิธีทางศัพท์แสดงกาลเวลา อธิบายแบ่งได้เป็น 2 ทาง กล่าวคือ 1) ศัพท์ที่แสดงกาลเวลาในด้านของความนิยมที่มีมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน หรือความเป็นแบบแผนที่มีลักษณะที่สมบูรณ์จนถือเป็นแบบอย่างได้ หรืออาจมีคุณค่าและมาตรฐานที่สูงกว่า ซึ่งในการศึกษานี้ พบคำว่า “คลาสสิก” ผู้วิจัยเห็นว่าคำศัพท์ที่ปรากฏในคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวนี้สามารถนิยามตามดังกล่าว 2) ศัพท์ที่แสดงกาลเวลาในด้านของคุณสมบัติของน้ำหอมที่ติดตัวได้ระยะเวลานาน ซึ่งเป็นคุณสมบัติของน้ำหอมที่ดีดังที่ บุญชิต ว่องวานิช (2523, หน้า 132) และ อรัญญา มโนสร้อย (2529, หน้า 310) ได้กล่าวไว้ว่า คุณสมบัติที่ต้องการสำหรับน้ำหอม คือ ต้องมีกลิ่นหอมนุ่มนวล ติดทนนาน คงทนต่อแสง ความร้อนและให้กลิ่นคงทนไม่เปลี่ยนแปลง แม้ว่าจะเก็บไว้นานก็ตาม

จากประเด็นที่ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีทางศัพท์ของคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวพบว่าคำโฆษณาบรรยายกลิ่นน้ำหอมในแผ่นปลิวมีการใช้กลวิธีทางศัพท์บ่งชี้นามธรรม (กลวิธีทางศัพท์ข้อที่ 1, 2, 4 และ 5 มากกว่ารูปธรรม (กลวิธีทางศัพท์ข้อที่ 3) ซึ่งน้ำหอมนั้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่ราคาสูงในสมัยโบราณน้ำหอมเป็นผลิตภัณฑ์เฉพาะกลุ่มคนชั้นสูง เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงฐานะ และระดับทางสังคม ทศนีย์ บุณนาค (2545) กล่าวว่า ในอดีตจะใช้น้ำหอมเฉพาะในหมู่ชนชั้นสูงเท่านั้น ใช้เป็นสัญลักษณ์แสดง ความมีฐานะ ความหรูหรา สร้างภาพลักษณ์ ซึ่งตอบสนองความต้องการทั้งด้านอารมณ์ จิตวิญญาณ และด้านสถานะทางสังคมด้วย การสร้างกลิ่นเหล่านี้เพื่อตอบสนองความต้องการในการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีในสังคม และความรู้สึก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรวิเคราะห์กลวิธีการใช้ศัพท์จากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำบรรยายถึงกลิ่น เช่นเดียวกัน เพื่อสังเกตการใช้ศัพท์ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร เช่น ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันที่มีคำบรรยายถึงกลิ่น และกลิ่นต้องเป็นปัจจัยหลักที่ผู้บริโภคนิยม

บรรณานุกรม

- จันทิมา อังคพนิชกิจ. (2561). การวิเคราะห์ข้อความ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทัศนีย์ บุณนาค. (2545). น้ำหอม สุนทรียสื่อสารการตลาด “De Luxe”. กรุงเทพฯ: ทิปปิงพอยท์.
- ทิพย์สุดา ปทุมานนท์. (2540). สถาปัตยกรรมกัมปนาทแห่งความสัจ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2552). **อุปลักษณะประสาทสัมผัสในภาษาไทย : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชิต ว่องวานิช. (2523). **ตำราเครื่องสำอาง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- เบญจวรรณ ศรีกุล, จินตนา พุทธเมตตา และอัศรา บุญทิพย์. (2555). วิเคราะห์ภาษาแผ่นพับโฆษณาเครื่องสำอางปี พ.ศ. 2551. **วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 4(7), หน้า 77-107.
- พัชรนันท์ รักษประจิต. (2555). การสื่อสารเรื่องกลิ่นของผลิตภัณฑ์น้ำหอมในโฆษณานิตยสารผู้หญิง. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีระ จิรโสภณ. (2540). ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรชร มณีสงฆ์. (2546). **การตลาดทางตรง**. เชียงใหม่: The Knowledge Center.
- อรัญญา มโนสร้อย. (2529). **เครื่องสำอาง**. เชียงใหม่: ศูนย์พิมพ์ดีดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Marsmag. (2557, พฤษภาคม 30). กลิ่นน้ำหอมกับเอกลักษณ์ที่เป็นคุณ. **ผู้จัดการออนไลน์**. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/marsmag/detail/9570000058441>
- Cangelosi, J., & Markham, S. (1999). An international study of unisex and “same-name” fragrance brands. **Journal of product & brand management**, 8(5), pp. 387-401.
- Gunstream, S.E. (2006). **Anatomy and Physiology Study Guide**. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

การศึกษาและพัฒนาตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร
กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
Studying and Developing The Packaging Logo
for Agricultural Products:
A Case of Sufficiency-economy Learning Center,
Bangpla Sub-district, Samutprakarn, Thailand

วันที่รับบทความ : 30 มกราคม 2562

บงกชรัตน์ ถั่วเลิศ¹

วันที่แก้ไขบทความ : 22 กุมภาพันธ์ 2562

พงศ์พินิจ พินิจคำ²

วันที่ตอบรับบทความ : 8 มีนาคม 2562

วรางคณา กรเลิศวานิช³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่และตราสัญลักษณ์เดิมบนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อพัฒนาตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้นำชุมชนและปราชญ์ท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 ท่าน และสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (standardized or

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

e-mail: kaiau58@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

e-mail: pongpinij.sat@gmail.com

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

e-mail: kornloetwanich.v@gmail.com

structured interview) และ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) แบบสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแบบร่างตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร และแบบ
ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย
($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ให้ความเห็นว่ามีความพึงพอใจต่อตราสัญลักษณ์บน
บรรจุภัณฑ์ทางการเกษตรรูปแบบที่ 3 ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.63)

คำสำคัญ: ตราสัญลักษณ์ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร

Studying and Developing the Packaging Logo for Agricultural Products: A Case of Sufficiency-economy Learning Center, Bangpla Sub-district, Samutprakarn, Thailand

Received: January 30, 2019

Revised: February 22, 2019

Accepted: March 5, 2019

Bongochrut Lumlert¹

Pongpinij Pinijdam²

Varangkana Kornloetwanich³

Abstract

The purposes of this study were: (1) to study the local context relating to the existing packaging logo of agricultural products at sufficiency-economy learning center, Bangpla sub-district, Samutprakarn. (2) to develop the packaging logo for agricultural products of sufficiency-economy learning center, and (3) to evaluate the satisfaction of people who involve with the packaging logo of agricultural products from sufficiency-economy learning center.

The population in this study consisted of three local leaders or folk-wisdom specialists, three graphic designers and eighty sufficiency-economy learning center's members. The instruments used in this study including: (1) standardized or structure interview (2) participant observation and (3) the questionnaire for measuring suitability and satisfaction of the packaging logos of agricultural products used by sufficiency-economy learning center, Bangpla sub-district Samutprakarn. Data were analyzed to find mean and standard deviation.

¹ Lecturer in Visual Art Design Discipline, Fine Arts Program Faculty of Humanities and Social Sciences
e-mail: kaiau58@gmail.com

² Lecturer in Visual Art Design Discipline, Fine Arts Program Faculty of Humanities and Social Sciences
e-mail: pongpinij.sat@gmail.com

³ Lecturer in Visual Art Design Discipline, Fine Arts Program Faculty of Humanities and Social Sciences
e-mail: kornloetwanich.v@gmail.com

The study founded that the most members of sufficiency-economy learning center indicated the packaging logo number 3 as the highest satisfaction. ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.63$)

Keywords: Logo, Sufficiency-economy Learning Center, Agricultural Products

บทนำ

การพัฒนาชุมชน เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ อันประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ สภาพทั่วไปของปัญหา ความต้องการ กระบวนการแก้ไขปัญหา และผู้เกี่ยวข้องในระบบ และปัจจัยภายนอก อันได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ การพัฒนาชุมชน เป็นการบริหารจัดการชุมชนที่มีกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาทั้งองคาพยพ อันมีองค์ประกอบทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาสังคม โดยท้องถิ่น เป็นองค์กรหลัก และประชาสังคมเป็นผู้รับประโยชน์ที่ สุขสมบูรณ์ การพัฒนาชุมชน จึงเป็นภาระหน้าที่ของคนทุกคนที่จะต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกัน รับผิดชอบเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์สุขร่วมกัน เป็นการดำเนินงานที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ในทางที่ดีขึ้น เจริญขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถ จัดการกับสถานการณ์ และกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้หรือช่วยตนเองได้ ในการ ตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขปัญหา ตลอดจนตอบสนองความต้องการของชุมชน ดังนั้น ชุมชนจะพัฒนา ได้หรือไม่ และดำเนินไปในทิศทางใด จึงต้องมียุทธศาสตร์ประกอบของแนวคิดพื้นฐานการพัฒนาชุมชน รูปแบบ การจัดการ และการดำเนินงานพัฒนาชุมชน รวมทั้งการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนนั้นต้องมีทุนทาง สังคมเป็นหัวใจหลักเป็นสำคัญ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย กล่าวคือ มีภูมิปัญญา มีการเรียนรู้ ของชุมชนที่สร้างสรรค์ขึ้นมา มีโครงสร้างความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และกลุ่มหรือ หน่วยงานสาธารณะที่เข้ามาช่วยสนับสนุนและผลักดันเป็นเครือข่าย

จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัย พบว่าศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีนโยบายที่จะผลักดันให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ขยายในวงกว้างที่เน้นการ รักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งยังส่งเสริมให้คนในชุมชนได้มีอาชีพ โดยเริ่มแรกนั้นได้มีการทำปุ๋ยจากผักตบชวา ต่อมาก็ได้มีการขยายขยายทำโรงเรือน ทำปุ๋ยไส้เดือน เลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ ทำบ่อปลา นำเศษไม้เหลือใช้มาบด เพื่อทำปุ๋ย อีกทั้งยังปลูกผักสวนครัว แต่ที่โดดเด่นที่สุด คือ การทำปุ๋ยไส้เดือน โดยทางชุมชนได้ตั้งชื่อ ให้กับผลิตภัณฑ์นี้ว่า ฟาร์มไส้เดือนรักษ์ดิน ซึ่งการทำปุ๋ยไส้เดือนนั้นก็ยังไม่สามารถที่จะสร้างรายได้หรือ ขยายออกสู่วงกว้างได้มากนัก เนื่องจากขาดในเรื่องของตราสัญลักษณ์

ยุคนี้ไม่ว่าธุรกิจอะไร ขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ทุนน้อยหรือทุนหนาทุกคนต่างมองหา “ตราสัญลักษณ์” ที่เป็นตัวแทนการขายสินค้า เพราะรายละเอียดในการใช้ชีวิตคนสมัยนี้มีมาก จึงเป็น โจทย์สำคัญที่ผู้ประกอบการต้องสร้างแบรนด์ตัวเองให้โดดเด่นและเป็นที่จดจำเพื่อให้ผู้ซื้อกลับมาซื้อซ้ำ อีกหน เช่นเดียวกับลูกค้านำใหม่ที่ต้องสร้างแรงจูงใจเชื่อเชิญให้มาเลือกซื้อสินค้า แน่นอนว่า ตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ คือ สิ่งแรก หนึ่งในการมองอย่างปฏิเสธไม่ได้ในยุคธุรกิจการแข่งขันตลาด ปัจจุบัน มีลูกค้านำใหม่ให้ความสำคัญและมองจากรูปลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์ประกอบกับสินค้านั้น ๆ ที่จะซื้อ ด้วย ซึ่งสินค้าบางชนิดหน้าตาอาจจะเหมือนกัน แต่แตกต่างกันด้วยบรรจุภัณฑ์และความโดดเด่นของแบรนด์

ก็ถือเป็นจุดที่ช่วยดึงดูดให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าชนิดนั้น ๆ ด้วยเพิ่มสูงขึ้นตามสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงสู่ยุคใหม่ที่เป็นยุคแห่งการสื่อสาร บริษัทร้านค้าต่าง ๆ จึงหันมาให้ความสำคัญกับการออกแบบตราสัญลักษณ์ การสร้างแบรนด์เพื่อแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่น ๆ

เพราะฉะนั้น แนวคิดการพัฒนาตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ จึงส่งผลต่อการสร้างแบรนด์ ในการสร้างการจดจำและการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นผู้วิจัยได้สังเกตเห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับตราสัญลักษณ์บนตัวบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร ของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดที่พัฒนาตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้มีรูปแบบและกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ โดยการออกแบบกราฟิกให้มีความน่าสนใจ สามารถใช้ได้กับทุกผลิตภัณฑ์ สร้างมาตรฐานของสินค้าและสร้างมูลค่าเพิ่ม ดึงดูดใจกลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่ให้หันมาสนใจผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่และตราสัญลักษณ์เดิมบนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อพัฒนาตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

- 1.1 ผู้นำชุมชนและปราชญ์ท้องถิ่น โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)
- 1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)
- 1.3 สมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (standardized or structured interview) และ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแบบร่างตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามปลายเปิด (open-ended items)

ตอนที่ 2 ภาพร่างตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด (open-ended items)

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร โดยแบ่งแบบประเมินความพึงพอใจออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามปลายเปิด (open-ended items) ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด (open-ended items)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแยกตามขั้นตอนได้ดังนี้

- ขั้นตอนก่อนการพัฒนา เป็นการศึกษาบริบทพื้นที่และวิเคราะห์ตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์เดิม

- ขั้นตอนการพัฒนา เป็นการรวบรวมแนวความคิดและนำไปออกแบบร่าง โดยใช้ทฤษฎีหลักการประเมินผลทางการคิดเชิงมนทัศน์ ในการประเมินรูปแบบตราสัญลักษณ์ที่มีความเหมาะสมที่สุด เพื่อนำไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก ด้วยวิธีการจัดค่าลำดับคะแนน (rating scale) 5 ระดับ ด้วยแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมเพื่อหาแบบร่างของตราสัญลักษณ์ที่เหมาะสมเพียง 1 รูปแบบ ในการนำไปพัฒนาต่อในขั้นตอนสุดท้าย ก่อนนำไปให้สมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประเมินความพึงพอใจ

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประเมินความพึงพอใจโดยสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้วยวิธีการจัดค่าลำดับคะแนน (rating scale) 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

4.1 จากการศึกษาพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและปราชญ์ท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงนี้ตั้งอยู่ที่ ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยแต่เดิมใช้ชื่อว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรสวนแก้วแสน แต่เนื่องจากกลุ่มมีความเข้มแข็งมากและตั้งมาเป็นเวลาประมาณเกือบ 10 ปี ทั้งยังมีโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในกลุ่มอีกมากมาย ทาง กศน. (การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) จึงได้เข้ามามีส่วนร่วมและตั้งชื่อใหม่ว่าศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

4.2 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกตามลำดับชั้น ได้ดังนี้

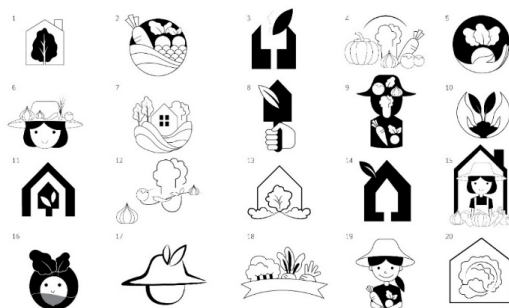
- **ขั้นก่อนการพัฒนา** ผลการศึกษาดราสัญลักษณ์เดิม ของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง และอุปสรรค-โอกาสของตราสัญลักษณ์เดิม โดยใช้ตาราง SWOT พบว่า จุดแข็งของตราสัญลักษณ์เดิมสามารถตอบสนองต่อการใช้งานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงได้ สีสันมีตรงกับสิ่งแวดล้อมและใช้งานง่าย จุดอ่อน คือ ไม่มีชื่อที่จะบ่งบอกว่าเป็นสินค้าประเภทใด ทำให้ไม่เป็นที่จดจำของผู้พบเห็นและสีของตราสัญลักษณ์ไม่แสดงถึงบริบทหรืออัตลักษณ์ของพื้นที่ ทำให้มีอุปสรรค คือ ไม่สามารถนำสินค้าไปขายยังตลาดที่อื่น ๆ ได้

ภาพที่ 1 แสดงตราสัญลักษณ์เดิมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

- ขั้นตอนการพัฒนา

- ออกแบบร่างจำนวน 20 รูปแบบ (ขาว-ดำ)

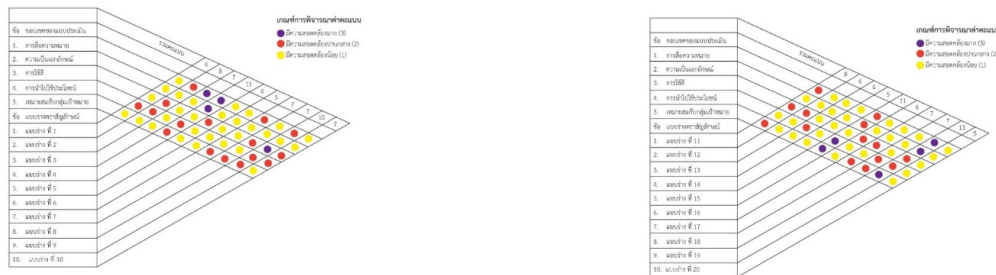
ภาพที่ 2 แสดงแบบร่างตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร จำนวน 20 รูปแบบ (ขาว-ดำ)

- ศึกษาบริบทพื้นที่และการใช้สี โดยนำเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนมาเป็นต้นแบบในการตั้งสีนั้น ๆ มาใช้ ได้แก่ สีน้ำเงิน มาจากสีม่อฮ่อมที่เป็นเอกลักษณ์ของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สีส้ม สีเขียว สีม่วง สีน้ำตาล และสีเหลือง มาจากดินและพืชผักปลอดสารที่ทางศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงปลูกไว้เพื่อจำหน่าย

ภาพที่ 3 แสดงรูปแบบตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร จำนวน 20 รูปแบบ

- ใช้หลักการประเมินผลทางการคิดเชิงมนทัศน์ ในการคัดเลือกรูปแบบ จาก 20 รูปแบบ เพื่อให้เหลือเพียง 3 รูปแบบ เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิกประเมินรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด

ภาพที่ 4 แสดงหลักการประเมินผลทางการคิดเชิงนิเทศน์ ในการคัดเลือกรูปแบบ จาก 20 รูปแบบ

จากตารางวิเคราะห์ความเหมาะสมของตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตรทั้งหมด 20 แบบ โดยใช้หลักการประเมินผลการคิดเชิงนิเทศน์ เหลือเพียง 3 รูปแบบ ผู้วิจัยสามารถสรุปตามลำดับคะแนนได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ได้แก่ แบบร่างที่ 19 ได้ 13 คะแนน ซึ่งลักษณะเด่น คือ มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย มีความเป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายได้ดี ลำดับที่ 2 ได้แก่ แบบร่างที่ 4 ได้ 11 คะแนน ลักษณะเด่นของแบบร่างนี้ คือ มีความเป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายได้ดี ลำดับที่ 3 ได้แก่ แบบร่างที่ 15 ได้ 11 คะแนน ลักษณะเด่นของแบบร่างนี้คือ เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและนำไปใช้ประโยชน์ได้ง่าย

- ได้ตราสัญลักษณ์ที่ได้จากการคัดเลือกรูปแบบจากตารางมโนทัศน์จำนวน 3 รูปแบบ เพื่อนำไปประเมินความคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิกที่มีต่อแบบร่างที่มีความเหมาะสมที่สุดในการนำไปพัฒนาต่อ พบว่าแบบร่างที่ 19 จัดอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.57$) ดังตารางที่ 1

ภาพที่ 5 แสดงตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร
ที่ได้จากหลักการประเมินผลทางการคิดเชิงนิเทศน์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิกที่มีต่อแบบร่างตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร

รายการ	ระดับความคิดเห็น					
	แบบร่างที่ 19		แบบร่างที่ 4		แบบร่างที่ 15	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การสื่อความหมาย	4.67	0.57	4.67	0.57	4.67	0.57
2. ความเป็นเอกลักษณ์	4.33	0.57	4.00	1.00	4.67	0.57
3. การใช้สี	4.67	0.57	4.67	0.57	4.67	0.57
4. การนำไปใช้ประโยชน์	4.67	0.57	4.33	0.57	4.33	0.57
5. เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.67	0.57	4.00	1.00	4.00	1.00
ผลรวม	4.60	0.57	4.33	0.74	4.46	0.65
ระดับความคิดเห็น	เหมาะสมมากที่สุด		เหมาะสมมาก		เหมาะสมมาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อแบบร่างที่ 19 จัดอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.57) แบบร่างที่ 15 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.65) และแบบร่างที่ 4 จัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากัน (S.D. = 0.74)

หลังจากที่ได้ประเมินความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าแบบร่างที่ 19 มีความเหมาะสมในการนำไปพัฒนาต่อมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.57) โดยพัฒนาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก อีกจำนวน 3 รูปแบบ เพื่อนำไปให้สมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประเมินความพึงพอใจ

ภาพที่ 6 แสดงตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตรที่ได้พัฒนาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก (เป็นผลิตภัณฑ์ที่นำมายกตัวอย่าง)

4.3 พบว่าความพึงพอใจของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการออกแบบตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร พบว่า สมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีความพึงพอใจต่อตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร รูปแบบที่ 3 ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.63) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการประเมินความพึงพอใจของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการออกแบบตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร รูปแบบที่ 3

รายการที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การสื่อความหมาย	4.73	0.49	พึงพอใจมากที่สุด
2. ความเป็นเอกลักษณ์	4.57	0.60	พึงพอใจมากที่สุด
3. การใช้สี	4.55	0.70	พึงพอใจมากที่สุด
4. การนำไปใช้ประโยชน์	4.32	0.68	พึงพอใจมาก
5. เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.52	0.67	พึงพอใจมากที่สุด
รวม	4.54	0.63	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าความพึงพอใจของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการออกแบบตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.63)

เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ด้านการสื่อความหมายพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.49) ความเป็นเอกลักษณ์อยู่ในระดับพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.60) การใช้สีพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.70) การนำไปใช้ประโยชน์พึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.68) และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.67)

จากตราสัญลักษณ์รูปแบบที่ 3 ที่ได้รับการประเมินความพึงพอใจมากที่สุด จากสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำจำแนกออกตามรายผลิตภัณฑ์ที่ทางศูนย์การเรียนรู้จำหน่ายได้ดังนี้

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลเพื่อพัฒนาตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร โดยการศึกษาการทำกิจกรรมในแต่ละวันของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ การจำหน่ายสินค้าโดยที่ไม่มีตราสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นกลุ่มแม่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากไม่สามารถนำสินค้าหลาย ๆ ชนิดออกจำหน่ายนอกพื้นที่ได้

2. แบ่งเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

- **ขั้นก่อนการพัฒนา** ผลการวิเคราะห์รูปแบบตราสัญลักษณ์เดิม พบว่า จากตารางวิเคราะห์ตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตรเดิม ผู้วิจัยพบว่า จุดแข็งของตราสัญลักษณ์เดิมบนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร คือ ตอบสนองต่อการใช้งานของกลุ่มแม่บ้าน สีที่ใช้เป็นต่อสินค้า ใช้งานง่าย จุดอ่อน คือ ไม่มีชื่อบ่งบอกว่าเป็นสินค้าประเภทใด ไม่เป็นที่จดจำต่อผู้พบเห็น สีที่นำมาใช้ไม่แสดงถึงบริบทหรืออัตลักษณ์ของพื้นที่ อุปสรรค คือ ไม่สามารถนำตราสัญลักษณ์นี้ไปใช้ได้กับทุกผลิตภัณฑ์ ทั้งยังไม่สามารถขยายตลาดในการขายสินค้าได้

- ขั้นตอนการพัฒนา

1) รวบรวมแนวความคิดต่าง ๆ แร่งบันดาลใจในการพัฒนาตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร

2) พัฒนาตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร จำนวน 20 แบบ โดยใช้หลักการประเมินผลทางการคิดเชิงมโนทัศน์ (ทรงวุฒิ เอกวุฒิจา, 2557, หน้า 153) ในการประเมินแบบร่างผลิตภัณฑ์เพื่อเลือกให้เหลือเพียง 3 รูปแบบ โดยผู้วิจัยพบว่า แบบร่างที่ 19 แบบร่างที่ 4 และแบบร่างที่ 15 มีความเหมาะสมที่จะนำไปประเมินความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

3) การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร จำนวน 3 รูปแบบ ทำการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก พบว่า จากแบบร่างที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.60) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.57) แบบร่างที่ 2 จัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.33) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.74) แบบร่างที่ 3 จัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.46) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.65) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า แบบร่างที่ 1 มีความเหมาะสมที่สุด ในการนำไปพัฒนาตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตรต่อไป

3. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร พบว่า ภาพรวมการประเมินของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ให้ความเห็นว่ามีความพึงพอใจต่อตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตรรูปแบบที่ 3 ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.63)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาและออกแบบตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตร กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยสามารถ อภิปรายผล ดังนี้

ผลจากการพัฒนาตราสัญลักษณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ ได้ตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตรออกมาจำนวน 5 ชิ้น โดยแต่ละตราสัญลักษณ์จะมีชื่อผลิตภัณฑ์กำกับไว้ ประกอบด้วย 1) ผลิตภัณฑ์ผ้ามดย้อม 2) ผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจาน 3) ผลิตภัณฑ์ดินจากผักตบชวา 4) ผลิตภัณฑ์พืชผักปลอดสาร และ 5) ผลิตภัณฑ์น้ำหมักเอนกประสงค์ โดยรูปแบบตราสัญลักษณ์ของทุกผลิตภัณฑ์มาจากตราสัญลักษณ์รูปแบบที่ 3

โดยรูปแบบของตราสัญลักษณ์นั้นสามารถแสดงถึงความเป็นสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ จากการสอบถามความต้องการของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พบว่าศูนย์การเรียนรู้ฯ นี้เกิดขึ้นโดยการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนแก้วแสน ที่เริ่มต้นจากการทำเกษตรในครัวเรือน ปลุกผักปลอดสารขาย และต่อมาจึงได้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ คือ ทำดินจากผักตบชวา น้ำยาล้างจานและน้ำหมักเอนกประสงค์ ทั้งยังทำผ้ามดย้อมขายและมีกิจกรรมเพิ่มเติมโดยการเป็นวิทยากรสอนมัดย้อม (ย้อมคราม) ให้ชุมชนอื่น ๆ อีกด้วย ผู้วิจัยจึงออกแบบคาเร็กเตอร์ที่มีลักษณะเป็นแม่บ้านเกษตรกรที่สวมกบใส่เสื้อม่อฮ่อมเพื่อบ่งบอกความเป็นเกษตรกรชาวสวน ทั้งยังสอดคล้องกับการออกไปเป็นวิทยากรสอนมัดย้อม (ย้อมคราม) ของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ ที่คาเร็กเตอร์กำลังยืนอุ้มผัก เนื่องจากการปลุกผักปลอดสารขายเป็นอาชีพเริ่มแรกของสมาชิกในกลุ่ม และเป็นตัวการทุนที่อาศัยอยู่ในบ้าน เพื่อแสดงถึงความความเป็นมิตร ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ที่ทางศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีต่อผู้บริโภค ทั้งยังแสดงถึงความเป็นแม่บ้านเกษตรกรสวนแก้วแสนได้อีกด้วย เพราะศูนย์การเรียนรู้ฯ เปรียบเสมือนบ้านของสมาชิกในกลุ่ม

ภาพที่ 7 แสดงตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตรจำนวน 5 ชิ้น

บรรณานุกรม

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย spss for window. (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทวีเดช จีวบาง. (2547). เรียนรู้ทฤษฎีสี. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

ทรงวุฒิ เอกภูมิวงศา. (2557). หลักการคิดวิเคราะห์เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ พื้นฐานการคิดเชิง

พัฒนาผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ: มิน เซอร์วิสเซ็พพลาย

ทองเจือ เขียดทอง. (2548). การออกแบบสัญลักษณ์. กรุงเทพฯ: สิปประภา.

นิรัช สุดสังข์. (2548). การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

นวนน้อย บุญวงศ์. (2539). หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประชิด ทิณบุตร. (2530). การออกแบบกราฟิก. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.

พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. (2550). วิธีวิทยาการวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2526). การออกแบบ. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนติ้งเฮาส์.

วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. (2540). ออกแบบกราฟิก. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.

อุดมศักดิ์ สาริบุตร. (2545). การออกแบบอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ภาษาพาดหัวข่าว “หมูป่าติดถ้ำหลวงฯ” ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์

The Language of News Headlines

‘The Moo Pa (Wild Boars) Academy Football Team Trapped in Tham Luang-Khun Nam Nang Non Cave’ on Online Newspapers

วันที่รับบทความ : 28 กันยายน 2561

วันที่แก้ไขบทความ : 18 กุมภาพันธ์ 2562

วันที่ตอบรับบทความ : 5 มีนาคม 2562

นพชัย วิริยานุภาพพงศ์¹

สิริวรรณ นันทจันทูล²

สุริย์รัตน์ บำรุงสุข³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ออนไลน์จำนวน 67 พาดหัวข่าว โดยใช้กรอบแนวคิดกลวิธีทางภาษาในข้อความ (linguistic strategies) ของจันทิมา อังคพนิชกิจ (2561) วิเคราะห์โดยพิจารณาถ้อยคำ ความหมายของถ้อยคำ ตามบริบทภายในตัวบท (internal context) โดยนับความถี่และใช้ค่าสถิติร้อยละของรูปภาษาที่ปรากฏในตัวบท ผลการศึกษาพบว่า การใช้ภาษาพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ออนไลน์มี 2 ลักษณะ คือ 1) กลวิธีทางศัพท์ และ 2) กลวิธีทางโครงสร้างของพาดหัวข่าว กลวิธีทางศัพท์พบ 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การเรียกชื่อ 2) การปฏิบัติต่อผู้ประสบเหตุ 3) สภาพของผู้ประสบเหตุ และ 4) สภาพผู้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ โดยพบรูปภาษาการเรียกชื่อมากที่สุด ส่วนกลวิธีทางโครงสร้างของพาดหัวข่าว พบ 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การใช้คำตัดสั้นหรือกร่อนคำ 2) การละประธานของประโยค และ 3) การละคำเชื่อม

คำสำคัญ: ภาษาพาดหัวข่าว หนังสือพิมพ์ออนไลน์ กลวิธีทางภาษาในข้อความ

¹ นิธิปริญญโท สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
e-mail : kong_noppachai@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
e-mail : fhumswn@ku.ac.th

³ อาจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
e-mail : fhumsrms@ku.ac.th

The Language of News Headlines

‘The Moo Pa (Wild Boars) Academy Football Team Trapped in Tham Luang-Khun Nam Nang Non Cave’ on Online Newspapers

Received: September 28, 2018

Revised: February 18, 2019

Accepted: March 5, 2019

Noppachai Wiriyanuphaphong¹

Siriwan Nantachantoon²

Sureerat Bumrungsuk³

Abstract

This research aimed to study and analyze the language used in the sixty-seven news headlines on online newspapers. The analysis of the data was based on the framework of linguistic strategies of Jantima Angkapanichkit (2018), considering words and meaning form internal context. Frequency and percentage of language forms found in the text were used to analyze the data. It was found that there were two types of the language of news headlines on online newspapers: 1) Lexical strategies and 2) Syntactic strategies. The lexical strategies consisted of 4 aspects: 1) name calling 2) the treatment of the victims 3) the condition of the victims and 4) the condition of the rescuers. The language forms referring to “name calling” were found the most. The syntactic strategies consisted of 3 aspects: 1) contraction 2) subject omission 3) conjunction omission.

Keywords: the language of news headlines, online newspapers, linguistic strategies

¹ Graduate student, Department of Thai Language Faculty of Humanities Kasetsart University
e-mail : kong_noppachai@hotmail.com

² Associate Professor, Department of Thai Language Faculty of Humanities Kasetsart University
e-mail : fhumswn@ku.ac.th

³ Lecturer, Department of Thai Language Faculty of Humanities Kasetsart University
e-mail : fhumswn@ku.ac.th

บทนำ

เหตุการณ์ “หมูป่าติดถ้ำหลวงฯ” เป็นเหตุการณ์การช่วยเหลือทีมฟุตบอลหมูป่าอะคาเดมี ประกอบด้วยนักฟุตบอลเยาวชน 12 คน และโค้ชผู้ฝึกซ้อม 1 คน ติดอยู่ภายในถ้ำหลวง ซึ่งตั้งอยู่ในวนอุทยานแห่งชาติถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นเหตุการณ์ที่ประชาชนไทยและชาวต่างประเทศต่างให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2561 ที่ผ่านมา (ข่าวสด, 2561, ออนไลน์) โดยภารกิจการช่วยเหลือสมาชิกทีมหมูป่าใช้ระยะเวลาอันเกือบ 3 สัปดาห์ เป็นเหตุการณ์ที่ทุกคนต่างให้ความสนใจ เพราะปรากฏเรื่องราวแห่งมิตรภาพ สายใยแห่งมนุษยชาติ ความสูญเสียที่กลายเป็นพลังที่ผลักดันในการกิจครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ครั้งนี้ได้เข้าสู่กระบวนการสื่อสารในสังคมออนไลน์

ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ ทำให้เกิดการติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ ทั้งการนำเสนอข่าวสารผ่านวิทยุโทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ออนไลน์ การนำเสนอข่าวออนไลน์ที่พบเห็นในปัจจุบัน ผู้รับสารเลือกอ่านข่าวจากการพาดหัวข่าวในประเด็นที่ตนสนใจ สิ่งสำคัญคือหากข่าวนั้นมีการพาดหัวที่ดึงดูดใจ ย่อมเป็นสิ่งยืนยันได้ว่าแม้ผู้อ่านอาจจะไม่ได้สนใจข่าวนั้น แต่ลักษณะของการพาดหัวข่าวที่ดีจะชักจูงใจผู้อ่านให้สนใจประเด็นข่าวและติดตามเข้าไปอ่านได้ (สุทธิดา นาคเจริญ, 2559, หน้า 144) การพาดหัวข่าวมีความสำคัญสอดคล้องกับความคิดของ อารยะ ศรีกัลยาณบุตร (2550, หน้า 331) ที่อธิบายว่า หัวข่าว หัวเรื่อง หรือพาดหัวข่าว (headline) เป็นข้อความสำคัญที่นอกจากจะบ่งชี้ถึงข่าวเรื่องนั้น ๆ และยังทำหน้าที่เรียกร้องความสนใจจากผู้พบเห็น ดังตัวอย่าง

“ยังไม่หมดหวัง ลุ้น 13 ชีวิต สบน้ำเริ่มได้ผล” (ไทยรัฐ, 28 มิ.ย. 61)

“หมอภาคย์ร่วมหน่วยซีล ตะลุยดำน้ำมุ่งหน้าพัทยาบีช” (เดลินิวส์, 2 ก.ค. 61)

ตัวอย่างข้างต้นพบการใช้กลวิธีทางศัพท์ประเภทการเรียกชื่อ “13 ชีวิต” หมายถึง ทีมหมูป่าทั้ง 13 คนซึ่งเป็นผู้ประสบเหตุ “หมอภาคย์” หมายถึง พ.ท.นพ. ภาคย์ โลหารชุน แพทย์ผู้ดูแลทีมหมูป่า และ “หน่วยซีล” หมายถึง ชื่อของหน่วยทำลายใต้น้ำจู่โจม ในหน่วยปฏิบัติการสงครามพิเศษทางเรือ กองทัพเรือ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทีมหมูป่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาพาดหัวข่าวมีหลายเรื่อง เช่น ชูติมา สาตร์ร้าย (2556, หน้า 146) ศึกษาภาษาข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์แจก M2F พบว่า การใช้ภาษาในพาดหัวข่าวพบการใช้การตัดคำ มีการตัดคำเดี่ยวหรือคำมูล การตัดคำซ้อน และการตัดคำประสม เนื่องจากต้องใช้ภาษาที่กระชับแต่สื่อความหมายได้ดี เพราะต้องเขียนในพื้นที่บนหน้าหนังสือพิมพ์ที่มีอยู่อย่างจำกัด การใช้คำสแลง การใช้คำคล้องจอง การใช้วลี พบการใช้วลีที่มีมานานแล้ว และวลีที่สร้างขึ้นใหม่ และการใช้คำจินตนาการเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพเหตุการณ์ตามข่าวและมีอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปด้วย ได้แก่ การใช้คำกริยา การใช้คำวิเศษณ์ การใช้คำอุทาน และการใช้คำเลียนเสียง นอกจากนี้ อิสรวรา ชะบุรณ์ (2557, หน้า 105) ศึกษาวิเคราะห์

การใช้ภาษาพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ พบว่าการใช้ภาษาที่ปรากฏในพาดหัวข่าว มี 5 ลักษณะ ได้แก่ การใช้คำเรียกชื่อ การใช้คำสมญานาม การใช้คำย่อ การย่อคำ และการใช้คำภาษาต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาพาดหัวข่าว พบว่า วิจัยส่วนใหญ่ศึกษาภาษาพาดหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งการศึกษาภาษาพาดหัวข่าวจากสื่อออนไลน์ปรากฏเป็นจำนวนน้อย ประกอบกับเหตุการณ์ “หมูป่าติดถ้ำหลวงฯ” เป็นเหตุการณ์ที่ประชาชนทั่วโลกให้ความสนใจ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาษาพาดหัวข่าว “หมูป่าติดถ้ำหลวงฯ” ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ อันจะทำให้เห็นถึงภาษาที่ผู้ส่งสารใช้ในการพาดหัวข่าวเพื่อสร้างความสนใจของผู้รับสาร ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาพาดหัวข่าวในลักษณะอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ออนไลน์เกี่ยวกับเหตุการณ์ “หมูป่าติดถ้ำหลวงฯ”

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและใช้ข้อมูลเชิงปริมาณประกอบ เลือกกลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษาแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดกลวิธีทางภาษาในข้อความ (linguistic strategies) เป็นกลวิธีการผลิตตัวบทที่ผ่านการเลือกใช้ภาษาที่แฝงวัตถุประสงค์หรือมีเจตนามุ่งหมายของผู้ส่งสารสื่อไปยังผู้รับสารท่ามกลางกิจกรรมการสื่อสาร (จันทิมา อังคพนิชกิจ, 2561, หน้า 181) ทั้งนี้การวิเคราะห์โดยพิจารณาถ้อยคำ ความหมายของถ้อยคำ ตามบริบทภายในตัวบท (internal context) กล่าวคือ บริบทภายในตัวบท เป็นบริบทของรูปภาษาที่แวดล้อมอยู่ในข้อความ เป็นหน่วยภาษาที่ปรากฏร่วมกับหน่วยภาษาอื่น ภายในตัวบทเดียวกันที่เป็นข้อความ (discourse) เดียวกัน นำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ และตารางข้อมูลเชิงปริมาณประกอบ มีขั้นตอนดังนี้

1. เก็บรวบรวมตัวบทที่ใช้ศึกษา โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีวิธีการดังนี้

1.1 คัดเลือกเว็บไซต์ประเภทข่าวจากการจัดอันดับเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ตามจำนวนผู้เข้าชมมากที่สุด เดือนสิงหาคม 2561 ซึ่งจัดโดย SimilarWeb จำนวน 5 อันดับ ได้แก่ 1) ไทยรัฐ (www.thairath.co.th) 2) ข่าวสด (www.khaosod.co.th) 3) ผู้จัดการออนไลน์ (mgronline.com) 4) เดลินิวส์ (www.dailynews.co.th) และ 5) มติชน (www.matichon.co.th)

1.2 คัดเลือกเว็บไซต์ที่มีชื่อเดียวกับหนังสือพิมพ์รายวัน เนื่องจากเว็บไซต์ข่าวดังกล่าวจะใช้พาดหัวข่าวเดียวกันกับพาดหัวข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวัน ได้แก่ 1) ไทยรัฐ 2) ข่าวสด 3) เดลินิวส์ และ 4) มติชน

1.3 รวบรวมพาดหัวข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ทีมฟุตบอลหมูป่าอะคาเดมี ติดอยู่ภายในถ้ำหลวง ซึ่งตั้งอยู่ในวนอุทยานแห่งชาติถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่วันที่

23 มิถุนายน 2561 - 11 กรกฎาคม 2561 เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเหตุการณ์ค้นหาทีมหมูป่าและนำหมูป่าออกจากถ้ำ ซึ่งมีจำนวนพาดหัวข่าวดังนี้ 1) ไทยรัฐ จำนวน 17 พาดหัวข่าว 2) ข่าวสด จำนวน 17 พาดหัวข่าว 3) เดลินิวส์ จำนวน 17 พาดหัวข่าว และ 4) มติชน จำนวน 16 พาดหัวข่าว รวมทั้งสิ้น 67 พาดหัวข่าว

2. ศึกษากรอบแนวคิดกลวิธีทางภาษาในข้อความ (linguistic strategies) ดังกล่าวข้างต้น
3. คัดเลือกรูปภาษาที่เป็นถ้อยคำหลักพร้อมกับถ้อยคำย่อยที่อยู่ในวงเดียวกับถ้อยคำหลักนั้น นับจำนวนความถี่ตามรูปภาษา (symbol) ไม่นับการปรากฏซ้ำ
4. จัดกลุ่มถ้อยคำหลักสังเคราะห์เป็นกลวิธีการพาดหัวข่าวแต่ละประเภท
5. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ และตารางข้อมูลเชิงปริมาณประกอบ

ผลการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์ภาษาพาดหัวข่าวเหตุการณ์ “หมูป่าติดถ้ำหลวงฯ” ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ได้ศึกษาตัวบท จำนวน 67 พาดหัวข่าว โดยใช้กรอบแนวคิดกลวิธีทางภาษาในข้อความ (จันทิมา อังคพณชกิจ, 2561) ผลการศึกษาพบการใช้ภาษาพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ 2 ลักษณะ คือ 1) กลวิธีทางศัพท์ และ 2) กลวิธีทางโครงสร้าง ซึ่งกลวิธีทางศัพท์ปรากฏผลการศึกษาดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงกลวิธีทางศัพท์ในพาดหัวข่าวเหตุการณ์ “หมูป่าติดถ้ำหลวงฯ” ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ข้อ	กลวิธีทางศัพท์	จำนวนรูปภาษา	ร้อยละ
1.	การเรียกชื่อ	56	84.85
1.1	คำเรียกบุคคล เครื่องมือ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์	44	66.67
	1) การใช้คำเรียกผู้ประสบเหตุ	10	15.15
	2) การใช้คำเรียกผู้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ	15	22.73
	3) การใช้คำเรียกผู้อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ	5	7.58
	4) การใช้คำเรียกผู้ทรงห่วงใยกับการปฏิบัติการณ์ค้นหาผู้ประสบเหตุ	5	7.58
	5) การใช้คำเรียกผู้ดำเนินการค้นหา	2	3.03
	6) การใช้คำเรียกเครื่องมือ	6	9.09
	7) การใช้คำเรียกสิ่งศักดิ์สิทธิ์	1	1.52
1.2	คำเรียกสถานที่เกิดเหตุ	12	18.18
	1) การใช้คำเรียกถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน	5	7.58
	2) การใช้คำเรียกสถานที่ภายในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน	6	9.09
	3) การใช้คำเรียกสถานที่ภายนอกถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน	1	1.52

ข้อ กลวิธีทางศัพท์	จำนวนรูปภาษา	ร้อยละ
2. การใช้คำแสดงการปฏิบัติต่อผู้ประสบเหตุ	5	7.58
3. การใช้คำแสดงสภาพของผู้ประสบเหตุ	3	4.55
4. การใช้คำแสดงสภาพผู้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ	2	3.03
รวม	66	100

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นกลวิธีทางศัพท์ที่ปรากฏในพาดหัวข่าวเหตุการณ์ “หมูป่าติดถ้ำหลวงฯ” ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ว่า กลวิธีทางศัพท์มี 4 ลักษณะ ได้แก่ การเรียกชื่อ พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.85 รองลงมา ได้แก่ การใช้คำแสดงการปฏิบัติต่อผู้ประสบเหตุ คิดเป็นร้อยละ 7.58 การใช้คำแสดงสภาพของผู้ประสบเหตุ คิดเป็นร้อยละ 4.55 และการใช้คำแสดงสภาพผู้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ คิดเป็นร้อยละ 3.03 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. กลวิธีทางศัพท์ (Lexical Strategies)

กลวิธีทางศัพท์ หมายถึง การเลือกใช้คำศัพท์เพื่อสื่อแทนความคิดหรือประสบการณ์ของผู้ส่งสาร (จันทิมา อังคพณิกิจ, 2561, หน้า 182) ซึ่งการใช้คำศัพท์ในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านพาดหัวข่าว ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ปรากฏกลวิธีทางศัพท์ทั้งหมด 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การเรียกชื่อ 2) การใช้คำแสดงการปฏิบัติต่อผู้ประสบเหตุ 3) การใช้คำแสดงสภาพของผู้ประสบเหตุ และ 4) การใช้คำแสดงสภาพผู้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ ดังนี้

1.1 การเรียกชื่อ เป็นกลวิธีการใช้คำศัพท์ในการตั้งชื่อเรียกบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวิถีปฏิบัติทางสังคม ทำให้คนเราแยกแยะและจัดกลุ่มบุคคลได้ (จันทิมา อังคพณิกิจ, 2561, หน้า 184) ผลการวิจัยพบดังนี้

1.1.1 คำเรียกบุคคล เครื่องมือ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์

1) การใช้คำเรียกผู้ประสบเหตุ หมายถึง คำที่ใช้กล่าวถึงผู้ที่ประสบเหตุการณ์ที่เสี่ยงหรือได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัย พบการใช้คำหรือกลุ่มคำกล่าวถึง ทีมหมูป่า ซึ่งหมายถึงโค้ชผู้ฝึกซ้อมและนักฟุตบอลที่ประสบเหตุติดถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอนทั้ง 13 คน จำนวน 10 รูปภาษา ได้แก่ 13 ชีวิต 13 หมูป่า 13 นักบอลเด็ก ทีมบอล 13 ชีวิต ทีมหมูป่า หมูป่า เด็ก เด็กนักเรียน เด็กติดถ้ำ และโค้ช-นักฟุตบอล

- (1) ร.10 ทรงห่วง ขอให้เด็กติดถ้ำปลอดภัย (มติชน, 26 มิ.ย. 61)
- (2) ยังไม่หมดหวัง ลุ้น 13 ชีวิต สูดน้ำเริ่มได้ผล (ไทยรัฐ, 28 มิ.ย. 61)
- (3) เดินหน้าติดตั้งอุโมงค์ใต้น้ำ ให้ “13 หมูป่า” มุดออก (เดลินิวส์, 8 ก.ค. 61)
- (4) ช่วย “ทีมหมูป่า” พันถ้ำแล้ว 8 เหลือค้างอีก 5 ชีวิต! (ข่าวสด, 10 ก.ค. 61)
- (5) ครบแล้ว 13 หมูป่า (ข่าวสด, 11 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึงทีมหมูป่า ซึ่งเป็นผู้ประสบเหตุที่ติดอยู่ในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน เป็นทีมฟุตบอลที่มีสมาชิกอาศัยอยู่ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีชื่อทีมที่ใช้ในการแข่งขันว่า “หมูป่าอะคาเดมี” โดยในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะปรากฏการใช้คำว่า “13 ชีวิต” ในช่วงระยะแรกที่เกิดเหตุการณ์ติดถ้ำ ต่อมาเมื่อประชาชนไทยรู้จักชื่อทีมฟุตบอล จึงทำให้เกิดการเรียกชื่อเปลี่ยนไปเป็น “13 หมูป่า” ยังปรากฏการเรียกในลักษณะอื่น ๆ ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ทั้งนี้พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์ใช้คำเรียกผู้ประสบเหตุด้วยการสร้างคำ 4 ลักษณะ คือ 1) คำมูล ได้แก่ เด็ก 2) คำประสม ได้แก่ ทีมหมูป่า หมูป่า เด็กนักเรียน และ เด็กติดถ้ำ 3) คำประสมปรากฏร่วมกับตัวเลข 13 ชีวิต 13 หมูป่า 13 นักบอลเด็ก และ ทีมบอล 13 ชีวิต และ 4) คำประสมปรากฏร่วมกับเครื่องหมายวรรคตอน ได้แก่ โค้ช-นักฟุตบอล ซึ่งลักษณะคำเรียกผู้ประสบเหตุใช้วิธีการสร้างคำแบบคำประสมปรากฏร่วมกับตัวเลขมากที่สุด การใช้คำข้างต้นแสดงให้เห็นถึงผู้ประสบภัยที่ยังเป็นเด็กหรือเยาวชน และควรได้รับการช่วยเหลือจากทุกฝ่าย

2) การใช้คำเรียกผู้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ หมายถึง คำที่ใช้กล่าวถึงผู้ที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบเหตุการณ์ที่เสี่ยงหรือได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัย พบการใช้คำหรือกลุ่มคำกล่าวถึงบุคคล กลุ่มคน หน่วยงาน หรือประเทศต่าง ๆ ที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือในการค้นหาผู้ประสบเหตุติดถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จำนวน 15 รูปภาษา ได้แก่ ซีล หน่วยซีล ซีล-นักดำน้ำ ทีมกู้ภัย พลร่ม ทีมลุยป่า ทีมช่วย 13 ชีวิต สหรัฐ-อังกฤษ จาแซม และ หมอภาคย์

(1) ซีลเข้าถึงห้องโถง ถ้ำหลวง ยังไร้แวว 13 หมูป่า (ไทยรัฐ, 27 มิ.ย. 61)

(2) สหรัฐ-อังกฤษถึงถ้ำ ลุยกู้ชีวิต ระดมไฮเทค-ยังมีหวัง (ข่าวสด, 28 มิ.ย. 61)

(3) หมอภาคย์ร่วมหน่วยซีล ตะลุยดำน้ำมุ่งหน้าพิทยาภิข (เดลินิวส์, 2 ก.ค. 61)

(4) “จาแซม” อดีตหน่วยซีล พลชีพสังเวทถ้ำหลวงฯ น็อกขณะดำน้ำกู้ภัย 13 หมูป่า (ไทยรัฐ, 7 ก.ค. 61)

(5) ทีมกู้ภัยเจาะโพรงนับร้อยหลุม ยังไม่ตรง 13 หมูป่า (ไทยรัฐ, 8 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึงบุคคล กลุ่มคน หน่วยงาน หรือประเทศต่าง ๆ ที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือในการค้นหาทีมหมูป่า ซึ่งส่วนใหญ่พบการกล่าวถึง “ซีล” ซึ่งเป็นชื่อของหน่วยทำลายใต้น้ำจู่โจม ในหน่วยปฏิบัติการสงครามพิเศษทางเรือ กองทัพเรือ คำว่า “ซีล” เขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า “SEAL” ย่อมาจาก “SEa-Air-Land” หมายถึง การปฏิบัติได้ทั้งทางทะเล-อากาศ-บนฝั่ง นอกจากนี้กล่าวถึงบุคคลที่เข้ามาช่วยเหลือการค้นหาทีมหมูป่า ได้แก่ “หมอภาคย์” หมายถึง พ.ท.นพ. ภาคย์ โลหารชุน แพทย์ผู้ดูแลทีมหมูป่า และ “จาแซม” หมายถึง จ.อ. สมาน กุนัน อดีตนักทำลายใต้น้ำจู่โจมหรือหน่วยซีล รวมทั้งกล่าวถึงประเทศต่าง ๆ ที่ส่งหน่วยช่วยเหลือมาช่วยปฏิบัติการค้นหาทีมหมูป่า ทั้งนี้พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์ใช้คำเรียกผู้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ ด้วยการสร้างคำ 4 ลักษณะ คือ 1) คำมูล ได้แก่ ซีล 2) คำประสม ได้แก่ หน่วยซีล ทีมกู้ภัย พลร่ม ทีมลุยป่า จาแซม และ

หมอภาคย์ 3) คำประสมปรากฏร่วมกับตัวเลข ทีมช่วย 13 ชีวิต และ 4) คำประสมปรากฏร่วมกับเครื่องหมายวรรคตอน ได้แก่ ซีล-นักดำน้ำ และ สหรัฐ-อังกฤษ ซึ่งลักษณะคำเรียกผู้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุใช้วิธีการสร้างคำแบบคำประสมมากที่สุด โดยการใช้คำดังกล่าวข้างต้นสะท้อนการร่วมมือจากในแวดวงต่าง ๆ ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติที่ช่วยเหลือทีมฟุตบอลเยาวชนติดถ้ำหลวงฯ

3) การใช้คำเรียกผู้อำนวยความสะดวกผู้ประสบเหตุ หมายถึง คำที่ใช้กล่าวถึงผู้ที่ให้ความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ พบการใช้คำหรือกลุ่มคำกล่าวถึงบุคคลที่เป็นผู้อำนวยการปฏิบัติการค้นหาผู้ประสบเหตุติดถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน พบจำนวน 5 รูปภาพ ได้แก่ ผู้ว่า ผู้ว่าฯ นายกฯ บิ๊กตู และ บิ๊กแป๊ะ

- (1) มุดปล่อง-ติดถ้ำ ลีฟสด บิ๊กแป๊ะทีมลุยป่า (ข่าวสด, 30 มิ.ย. 61)
- (2) จี้สกัดน้ำ “บนเขาได้ดิน” ทะลักถ้ำ “บิ๊กตู” ปรับแผนกู้ชีพ (มติชน, 30 มิ.ย. 61)
- (3) ผู้ว่าชี้ค้นหา 13 ชีวิตติดถ้ำหลวงคืบหน้า แยมโกล่มีข่าวดี (มติชน, 2 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึงบุคคลที่เป็นผู้อำนวยการปฏิบัติการค้นหาหมู่ป่า ได้แก่ “บิ๊กแป๊ะ” หมายถึง พล.ต.อ.จักรทิพย์ ชัยจินดา รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ “บิ๊กตู” หมายถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และ “ผู้ว่า” หมายถึง นายณรงค์ศักดิ์ โอสถนากร ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา ในฐานะผู้บัญชาการศูนย์อำนวยการร่วมค้นหาผู้สูญหายในวนอุทยานแห่งชาติ ถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ผอ.ศอร.) ทั้งนี้พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์ใช้คำเรียกผู้อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุด้วยการสร้างคำ 2 ลักษณะ คือ 1) คำประสม ได้แก่ ผู้ว่า บิ๊กตู และ บิ๊กแป๊ะ และ 2) คำประสมปรากฏร่วมกับเครื่องหมายวรรคตอน ได้แก่ ผู้ว่าฯ และ นายกฯ ซึ่งลักษณะคำเรียกผู้อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุใช้วิธีการสร้างคำแบบคำประสมมากที่สุด การใช้คำดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงบุคคลของหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการค้นหาทีมฟุตบอลเยาวชนติดถ้ำหลวงฯ

4) การใช้คำเรียกผู้ทรงห่วงใยกับการปฏิบัติการค้นหาผู้ประสบเหตุ หมายถึง คำที่ใช้กล่าวถึงผู้ที่แสดงความห่วงใยต่อเหตุการณ์การปฏิบัติการค้นหาผู้ประสบเหตุ พบการใช้คำหรือกลุ่มคำกล่าวถึงกษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ของไทยที่ทรงห่วงใยกับการปฏิบัติการค้นหาผู้ประสบเหตุ จำนวน 5 รูปภาพ ได้แก่ ในหลวง ร.10 ทูลกระหม่อมหญิง องค์ทิ และพระองค์ที่

- (1) ทูลกระหม่อมหญิง ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์เปิดทางช่วย 13 ชีวิต (เดลินิวส์, 27 มิ.ย. 61)
- (2) ในหลวงขอบใจ-ทรงแนะ รอบคอบ นำ 13 ชีวิตออกจากถ้ำ (ข่าวสด, 4 ก.ค. 61)
- (3) ร.10 ทรงชื่นชม-ขอบใจ ทีมกู้ภัย 13 ชีวิต (ไทยรัฐ, 6 ก.ค. 61)
- (4) “พระองค์ที่” ประทานกำลังใจ13ชีวิต “อดีตซีล” พลชีพ (มติชน, 7 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึงกษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ของไทยที่ทรงห่วงใยกับการปฏิบัติการค้นหาทีมหมู่ป่า ได้แก่ “ทูลกระหม่อมหญิง” หมายถึง ทูลกระหม่อมหญิง

อุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี “ในหลวง” “ร.10” หมายถึง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร และ “องค์ที่” “พระองค์ที่” หมายถึง พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ เป็นการใช้คำศัพท์เพื่อแสดงฐานันดรศักดิ์ ทั้งนี้พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์ใช้คำเรียกผู้ทรงห่วงใยต่อการปฏิบัติการค้นหาผู้ประสบเหตุด้วยการสร้างคำ 2 ลักษณะ คือ 1) คำประสม ได้แก่ ในหลวง ทูลกระหม่อมหญิง องค์ที่ และพระองค์ที่ และ 2) อักษรย่อปรากฏร่วมกับตัวเลข ได้แก่ ร.10 (ร. ย่อมาจาก รัชกาล) ซึ่งลักษณะ คำเรียกผู้ทรงห่วงใยกับการปฏิบัติการค้นหาผู้ประสบเหตุใช้วิธีการสร้างคำแบบคำประสมมากที่สุด การใช้คำดังกล่าวข้างต้นแสดงถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่ทรงห่วงใยที่มิพุดบอเลาวยาวชนติดถ้าหลวงฯ

5) การใช้คำเรียกผู้ทำนายนการค้นหา หมายถึง คำที่ใช้กล่าวถึงผู้ที่มีความสามารถด้านการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคต พบการใช้คำหรือกลุ่มคำกล่าวถึงผู้ที่ประชาชนนับถือ และให้คำทำนายเกี่ยวกับการปฏิบัติการค้นหาผู้ประสบภัย จำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ ครุบาซุ่ม และครุบาบุญซุ่ม

ครุบาบุญซุ่ม เข้าถ้า ทำพิธีอีก ซึลเปิดคลิป 13 ชีวิต (ข่าวสด, 5 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึง “ครุบาบุญซุ่ม” หมายถึง พระครุบาบุญซุ่ม ญาณสัวโร แห่งวัดพระธาตุดอนเรือง เมืองพง รัฐฉาน ประเทศพม่า ที่เดินทางมาทำพิธีเปิดทางเพื่อช่วยเหลือเด็ก ๆ และโค้ชทั้ง 13 ชีวิต ที่ติดอยู่ในถ้ำหลวง นอกจากนี้ครุบาบุญซุ่มเป็นผู้ทำนายว่าทั้ง 13 ชีวิตยังปลอดภัยและจะค้นหาเจอภายใน 1-2 วันจากวันที่ทำพิธี ทั้งนี้พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์ใช้คำเรียกผู้ทำนายนการค้นหาด้วยการสร้างคำ 1 ลักษณะ คือ คำประสมที่เกิดจากคำบอกสถานภาพและชื่อ ได้แก่ ครุบาซุ่ม และ ครุบาบุญซุ่ม การใช้คำดังกล่าวข้างต้นสะท้อนถึงความเชื่อของชาวบ้าน และความเลื่อมใสต่อครุบาบุญซุ่ม

6) การใช้คำเรียกเครื่องมือ หมายถึง คำที่ใช้กล่าวถึงสิ่งของที่ใช้ในการปฏิบัติการค้นหาผู้ประสบเหตุ พบการใช้คำหรือกลุ่มคำกล่าวถึงเครื่องมือในลักษณะอุปกรณ์หรือพาหนะที่ใช้ในการปฏิบัติการค้นหาผู้ประสบเหตุ จำนวน 6 รูปภาษา ได้แก่ โดรนดำน้ำ-หุ่นยนต์ กล้อง ชุดดำน้ำ แบ็กโฮ และ ฮ.

(1) โดรนดำน้ำ-หุ่นยนต์ ตะลุยถ้ำ ช่วยกู้ภัย 13 ชีวิต (ข่าวสด, 27 มิ.ย. 61)

(2) ใช้ ฮ. ขน “แบ็กโฮ” ปรับแผนจ่อเจาะเพดานถ้ำ (ไทยรัฐ, 2 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึงเครื่องมือในลักษณะอุปกรณ์หรือพาหนะที่ใช้ในการปฏิบัติการค้นหาผู้ประสบเหตุ ซึ่งเครื่องมือประกอบด้วย “โดรนดำน้ำ” หมายถึง โดรน (Drone) หรือ อากาศยานไร้คนขับ ซึ่งมีกล้องใช้ในการถ่ายภาพในสถานที่ที่มนุษย์ไม่สามารถถ่ายภาพได้ โดยโดรนดำน้ำจะมีคุณสมบัติพิเศษที่ต่างจากโดรนทั่วไปคือสามารถดำน้ำได้ “หุ่นยนต์” หมายถึง เครื่องจักรกลที่ทำเป็นหุ่นรูปคน หรือสัตว์ เป็นต้น สำหรับใช้ทำงานแทนมนุษย์ด้วยการตั้งโปรแกรมอัตโนมัติ หรือควบคุม

โดยมนุษย์ “กล้อง” หมายถึง เครื่องที่มีรูปร่างต่าง ๆ ประกอบด้วยเลนส์สำหรับถ่ายภาพหรือขยายภาพ “ชุดดำน้ำ” หมายถึง ชุดที่ใช้เฉพาะปฏิบัติการดำน้ำ และพาหนะประกอบด้วย “แบ็กโฮ” “แบ็กโฮ” หมายถึง รถที่ด้านหลังมีแขนกลใช้สำหรับขุด มาจากคำในภาษาอังกฤษ “backhoe” ซึ่งได้มาจากการรวมคำสองคำ คือ “back” ที่แปลว่าด้านหลัง และ “hoe” ที่แปลว่าจอบหรือเสียม หรือ ขุด พรวน และ “ฮ.” หมายถึง เฮลิคอปเตอร์ เป็นอากาศยานชนิดหนึ่งซึ่งหนักกว่าอากาศ ไม่มีปีก มีใบพัดขนาดใหญ่ติดตั้งเหนือลำตัว ใบพัดหมุนรอบตัวในแนวนอน ทำหน้าที่ช่วยพยุงตัวและบังคับให้บินไปตามทิศทางที่ต้องการได้ ใช้เครื่องยนต์ขับเคลื่อนและบินขึ้นลงในแนวยืนได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1447) ทั้งนี้พาดหัวข่าว หนังสือพิมพ์ออนไลน์ใช้คำเรียกเครื่องมือด้วยการสร้างคำ 4 ลักษณะ คือ 1) คำมูล ได้แก่ กล้อง 2) คำประสม ได้แก่ ชุดดำน้ำ แบ็กโฮ และ แบ็กโฮ และ 3) คำประสมปรากฏร่วมกับเครื่องหมายวรรคตอน ได้แก่ โดรนดำน้ำ-หุ่นยนต์ และ 4) อักษรย่อ ได้แก่ ฮ. (ฮ. ย่อมาจากเฮลิคอปเตอร์) ซึ่งลักษณะคำเรียกเครื่องมือจะใช้วิธีการสร้างคำแบบคำประสมมากที่สุด การใช้คำดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติการค้นหาเพื่อช่วยเหลือทีมฟุตบอลเยาวชนติดถ้ำหลวงฯ

7) การใช้คำเรียกสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง คำที่ใช้กล่าวถึงสิ่งที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถบันดาลให้เป็นไปหรือสำเร็จได้ตามปรารถนา พบการใช้คำหรือกลุ่มคำกล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพื้นที่เชื่อว่าอาศัยอยู่ในวนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน และให้ความเคารพนับถือ จำนวน 1 รูปภาพ ได้แก่ แม่นางนอน

(1) เช่น “แม่นางนอน” คุรบาซุ่ม แยม 1-2 วันได้ออก (ไทยรัฐ, 30 มิ.ย. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึง “แม่นางนอน” ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนในพื้นที่เชื่อว่าอาศัยอยู่ในวนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอนตามตำนานเจ้าแม่ดอยนางนอน-เจ้าปู่พญา ทั้งนี้พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์ใช้คำเรียกสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้วยการสร้างคำ 1 ลักษณะ คือ คำประสม ได้แก่ แม่นางนอน การใช้คำดังกล่าวข้างต้นสะท้อนถึงความเชื่อของชาวบ้านที่เชื่อว่าแม่นางนอนคอยปกป้องรักษาพื้นที่ของวนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน

1.1.2 คำเรียกสถานที่เกิดเหตุ

1) การใช้คำเรียกถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน หมายถึง คำที่ใช้กล่าวถึงถ้ำที่ตั้งอยู่ในวนอุทยานในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยนางนอน ตั้งอยู่ในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบการใช้คำหรือกลุ่มคำกล่าวถึงถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ซึ่งเป็นสถานที่ที่ผู้ประสบเหตุติดข้างในและไม่สามารถออกมาได้ พบจำนวน 5 รูปภาพ ได้แก่ ถ้ำหลวง ถ้ำ ถ้ำหลวงฯ ภูเขา และ เขา

(1) ระดมค้นหาทีมบอล 13 ชีวิต สูญหายใน “ถ้ำหลวง” (เดลินิวส์, 25 มิ.ย. 61)

(2) โดรนดำน้ำ-หุ่นยนต์ ตะลุยถ้ำ ช่วยกู้ภัย 13 ชีวิต (ข่าวสด, 27 มิ.ย. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึงสถานที่เกิดเหตุหลักคือถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ที่อยู่ในวนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ซึ่งเป็นวนอุทยานในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอย

นางนอน ตั้งอยู่ในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์ใช้คำเรียกถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอนด้วยการสร้างคำ 2 ลักษณะ คือ 1) คำมูล ได้แก่ ถ้ำ และเขา 2) คำประสม ได้แก่ ภูเขา และ ถ้ำหลวง และ 3) คำประสมปรากฏร่วมกับเครื่องหมายวรรคตอน ได้แก่ ถ้ำหลวงฯ ซึ่งลักษณะคำเรียกถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอนใช้วิธีการสร้างคำแบบคำประสมมากที่สุด

2) การใช้คำเรียกสถานที่ภายในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน หมายถึง คำที่ใช้กล่าวถึงสถานที่ที่อยู่ในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน วนอุทยานในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยนางนอน ตั้งอยู่ในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบการใช้คำหรือกลุ่มคำกล่าวถึงสถานที่ภายในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นสถานที่หรือจุดที่มีผู้ประสบเหตุ จำนวน 6 รูปภาพ ได้แก่ ห้องโถง ห้องโถง 3 โถง 3 พญาปีช หาดพญา และ เนินนมสาว

(1) ใกล้เจอตัวแล้ว “13 ชีวิต” ซิลดำน้า ทะลุถ้ำถึงห้องโถง 3 (ไทยรัฐ, 1 ก.ค. 61)

(2) ดำขึ้นโถง 3 จอมุดต่อหาดพญา ซิลเข้าใกล้ 13 ชีวิต (มติชน, 1 ก.ค. 61)

(3) มีลุ้นเจาะเขาทะลุ เนินนมสาวเด็กเห็นรูแสง (เดลินิวส์, 6 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึงสถานที่ภายในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอนที่มีการสันนิษฐานว่าทีมหมูป่าอาศัยอยู่ ซึ่งเป็นจุดที่น้ำไม่สามารถท่วมสูงได้ ทั้งนี้พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์ใช้คำเรียกสถานที่ภายในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอนด้วยการสร้างคำ 3 ลักษณะ คือ 1) คำมูลปรากฏร่วมกับตัวเลข ได้แก่ โถง 3 2) คำประสม ได้แก่ ห้องโถง พญาปีช หาดพญา และเนินนมสาว และ 3) คำประสมปรากฏร่วมกับตัวเลข ได้แก่ ห้องโถง 3 ซึ่งลักษณะคำเรียกสถานที่ภายในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ใช้วิธีการสร้างคำแบบคำประสมมากที่สุด

3) การใช้คำเรียกสถานที่ภายนอกถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน หมายถึง คำที่ใช้กล่าวถึงสถานที่ที่อยู่นอกถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน วนอุทยานในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยนางนอน ตั้งอยู่ในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบการใช้คำหรือกลุ่มคำกล่าวถึงสถานที่ภายนอกถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นสถานที่ที่เชื่อมโยงกับจุดที่มีผู้ประสบเหตุ พบจำนวน 1 รูปภาพ ได้แก่ ดอยผาหมี่

แบ็กโฮขึ้นดอยผาหมี่ ไซ้ ฮ.หัว! ซิลใกล้พื้นที่ 13 ชีวิต (ข่าวสด, 2 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึง “ดอยผาหมี่” ซึ่งเป็นจุดภายนอกถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอนที่บ่งบอกว่าสันนิษฐานว่าเชื่อมต่อกับภายในถ้ำ หากเจาะปล่องดังกล่าวจะทำให้ช่วยเหลือทีมหมูป่าให้ออกจากถ้ำได้เร็วขึ้น ทั้งนี้พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์ใช้คำเรียกสถานที่ภายนอกถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอนด้วยการสร้างคำเพียง 1 ลักษณะ คือ คำประสม ได้แก่ ดอยผาหมี่

1.2 การใช้คำแสดงการปฏิบัติต่อผู้ประสบเหตุ พบการใช้กลวิธีทางศัพท์ในการกล่าวถึงพฤติกรรมที่กลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ กระทำต่อผู้ประสบเหตุ จำนวน 5 รูปภาพ ได้แก่ ช่วย พา นำ นำ...ออก และ เผาคูแล

- (1) 7 ซิล-หมอภาคย์ประกบสอนดำน้ำ นำ 13 ชีวิตพ้นถ้ำ (มติชน, 4 ก.ค. 61)
- (2) “หมอภาคย์” เฝ้าดูแลใกล้ชิด 13 ชีวิตยังเข้มแข็งยิ้มได้ (เดลินิวส์, 5 ก.ค. 61)
- (3) ปฏิบัติการช่วยชีวิต 13 หมูป่า วันแรกออกมา 4 คน (ไทยรัฐ, 9 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึงลักษณะการให้ความช่วยเหลือ โดยใช้คำหรือกลุ่มคำที่กล่าวถึงการกระทำที่แสดงการช่วยเหลือทีมหมูป่าให้มีชีวิตรอดและปลอดภัย สะท้อนให้เห็นการร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติการค้นหาทีมฟุตบอลเยาวชนของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.3 การใช้คำแสดงสภาพของผู้ประสบเหตุ พบการใช้กลวิธีทางศัพท์ในการบ่งบอกสภาวะทางร่างกายและจิตใจของผู้ประสบเหตุ จำนวน 3 รูปภาพ ได้แก่ ปลอดภัย เข้มแข็ง และ บาดเจ็บ

- (1) เจอแล้ว 13 หมูป่า ปลอดภัย เตรียมพาออกมา (ไทยรัฐ, 3 ก.ค. 61)
- (2) ซิลค้นเจอปลอดภัยเผยบาดเจ็บ 3 คน พบแล้ว “13 ชีวิต” (มติชน, 3 ก.ค. 61)
- (3) “หมอภาคย์” เฝ้าดูแลใกล้ชิด 13 ชีวิตยังเข้มแข็งยิ้มได้ (เดลินิวส์, 5 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึงสภาวะทางร่างกาย 2 ลักษณะ คือ สภาวะทางร่างกาย คือ “ปลอดภัย” หมายถึง ทีมหมูป่ายังมีชีวิตรอด “บาดเจ็บ” หมายถึง ร่างกายของทีมหมูป่าบางส่วนบาดเจ็บจากการติดถ้ำ และสภาวะทางจิตใจ คือ “เข้มแข็ง” หมายถึง ทีมหมูป่าไม่ย่อท้อต่อการใช้ชีวิตในถ้ำ สะท้อนให้เห็นสภาพความอยู่รอดของทีมฟุตบอลเยาวชนในขณะติดถ้ำและหลังจากออกจากถ้ำแล้ว

1.4 การใช้คำแสดงสภาพผู้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ พบการใช้กลวิธีทางศัพท์ในการกล่าวถึงการเสียชีวิตของผู้ช่วยเหลือหรือปฏิบัติการค้นหาผู้ประสบเหตุ จำนวน 2 รูปภาพ ได้แก่ พลีชีพ และสังเวย

- (1) “ซิล” พลีชีพกลางถ้ำหลวง ภารกิจช่วย 13 ชีวิต (เดลินิวส์, 7 ก.ค. 61)
- (2) “จ่าแซม” อดีตหน่วยซิล พลีชีพสังเวยถ้ำหลวงฯ น็อกขณะดำน้ำกู้ภัย 13 หมูป่า (ไทยรัฐ, 7 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏการกล่าวถึงการเสียชีวิตของจ่าแซม อดีตหน่วยซิล โดยใช้คำว่า “พลีชีพ” หมายถึง สละชีพ หรือสละชีวิต แสดงถึงการเสียชีวิตที่อุทิศชีวิตตนเอง เพื่อช่วยเหลือทีมหมูป่า นอกจากนี้พบการปรากฏร่วมกับคำว่า “สังเวย” หมายถึง บวงสรวง หรือเซ่นสรวง แสดงถึงความเชื่อว่าการที่จ่าแซมเสียชีวิตเป็นการสังเวยชีวิตแก่แม่นางนอน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน การใช้คำดังกล่าวแสดงอารมณ์เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกสะเทือนใจจากเหตุการณ์การสูญเสียผู้ที่ช่วยในการปฏิบัติการค้นหาทีมฟุตบอลเยาวชนที่ติดถ้ำหลวงฯ

2. กลวิธีทางโครงสร้าง (Syntactic Strategies)

กลวิธีทางโครงสร้าง หมายถึง กลวิธีที่หนังสือพิมพ์เลือกใช้ประโยคที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อสื่อความหรือเน้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในส่วนที่ต้องการ (กัญชุลิกา ตรีกลางดอน, 2560, หน้า 162) ซึ่งพาดหัวข่าวใน

หนังสือพิมพ์ออนไลน์ ปรากฏกลวิธีทางโครงสร้างของพาดหัวข่าวทั้งหมด 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การใช้คำตัดสั้นหรือกร่อนคำ 2) การละประธานของประโยค และ 3) การละคำเชื่อม หรือคำสันธาน

2.1 การใช้คำตัดสั้นหรือกร่อนคำ หมายถึง การตัดเสียงหรือตัดคำให้มีรูปเขียนที่สั้นลง

- (1) เร่งช่วย 13 นักบอลเด็ก ติดถ้ำไม่รู้ชะตากรรม (ข่าวสด, 25 มิ.ย. 61)
- (2) ประธานโปสการ์ดปิติ องค์ที่ทรงห่ม 13 หมูป่า (ข่าวสด, 7 ก.ค. 61)
- (3) ใช้ ฮ. ขน “แบ็กโฮ” ปรับแผนจ่อเจาะเพดานถ้ำ (ไทยรัฐ, 2 ก.ค. 61)
- (4) ร.10 ทรงชื่นชม-ขอบใจ ทีมกู้ภัย 13 ชีวิต (ไทยรัฐ, 6 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏกลวิธีทางโครงสร้างด้านการใช้คำตัดสั้นหรือกร่อนคำ ซึ่งพบใน 2 ลักษณะคือ 1) การตัดเสียงหรือคำ เช่น นักบอล-นักฟุตบอล องค์ที่-พระองค์ที่เป็นต้น 2) การใช้อักษรย่อ เช่น ฮ.-เฮลิคอปเตอร์ ร.-รัชกาล เป็นต้น จะเห็นว่าพบการใช้คำพาดหัวข่าวในลักษณะตัดเสียง หรือตัดคำให้สั้นลง รวมถึงการใช้อักษรย่อ ซึ่งวิธีนี้จะใช้ในหนังสือพิมพ์เนื่องจากข้อจำกัดในด้านพื้นที่ แต่เมื่อมีการนำข่าวในหนังสือพิมพ์มาลงในสังคมออนไลน์จึงนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการพาดหัวข่าวด้วย

2.2 การละประธานของประโยค หมายถึง ประโยคที่ละภาคประธาน ซึ่งเขียนประโยคในลักษณะประโยคกริยา คือ ใช้กริยานำหน้าประโยค

- (1) เจาะ “ถ้ำหลวง” เร่งสูบน้ำออกช่วย 13 ชีวิต (เดลินิวส์, 29 มิ.ย. 61)
- (2) ดำขึ้นโถง 3 จอมุดต่อหาศพหายา ซึลเข้าใกล้ 13 ชีวิต (มติชน, 1 ก.ค. 61)
- (3) พบแล้ว 13 ชีวิต! (ข่าวสด, 3 ก.ค. 61)
- (4) ช่วย “ทีมหมูป่า” พันถ้ำแล้ว 8 เหลือค้างอีก 5 ชีวิต! (ไทยรัฐ, 10 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏกลวิธีทางโครงสร้างด้านการละประธานของประโยค เป็นการใช้ประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยา เพื่อบอกผู้อ่านว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น ใช้วิธีการละประธานของประโยคในฐานที่เข้าใจได้ โดยเฉพาะเมื่อความสำคัญของเรื่องที่เป็นข่าวไม่ได้อยู่ที่ประธานของประโยค เพื่อให้ผู้อ่านอ่านรายละเอียดในความน่าหรือเนื้อเรื่องของข่าวต่อไป

2.3 การละคำเชื่อม หมายถึง ประโยคที่ละคำเชื่อม ได้แก่ คำบุพบท คำสันธาน

- (1) โดรนดำน้ำ-หุ่นยนต์ ทะลุถ้ำ ช่วยกู้ภัย 13 ชีวิต (ข่าวสด, 27 มิ.ย. 61)
- (2) ดำขึ้นโถง 3 จอมุดต่อหาศพหายา ซึลเข้าใกล้ 13 ชีวิต (มติชน, 1 ก.ค. 61)
- (3) ร.10 พระราชทานกำลังใจ ทีมช่วย 13 ชีวิต (ไทยรัฐ, 4 ก.ค. 61)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏกลวิธีทางโครงสร้างด้านการละคำเชื่อม นอกจากการละประธานของประโยคแล้ว พาดหัวข่าวมักจะหลีกเลี่ยงคำเชื่อมที่ไม่จำเป็น เช่น ละคำว่า “เพื่อ” “และ” “แก่” ในตัวอย่างประโยคที่ (1) (2) และ (3) ตามลำดับ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ส่วนที่ละไว้ต้องไม่ทำให้ประโยคเหล่านี้สื่อความหมายผิดไป

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ภาษาพาดหัวข่าวเหตุการณ์ “หมูป่าติดถ้ำหลวง” ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ พบการใช้ภาษาพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ 2 ลักษณะ คือ 1) กลวิธีทางศัพท์ และ 2) กลวิธีทางโครงสร้าง ซึ่งกลวิธีทางศัพท์พบ 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การเรียกชื่อ 2) การใช้คำแสดงการปฏิบัติต่อผู้ประสบเหตุ 3) การใช้คำแสดงสภาพของผู้ประสบเหตุ และ 4) การใช้คำแสดงสภาพผู้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ และกลวิธีทางโครงสร้างที่มีลักษณะต่างจากการใช้โดยทั่วไป ทั้งหมด 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การใช้คำตัดสั้นหรือกร่อนคำ 2) การละประธานของประโยค และ 3) การละคำเชื่อม หรือคำสันธาน

ผู้วิจัยสังเกตว่ากลวิธีทางศัพท์และกลวิธีทางโครงสร้างของพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ และหนังสือพิมพ์สิ่งพิมพ์มีลักษณะที่เหมือนกันคือ นำกลวิธีทางศัพท์และกลวิธีทางโครงสร้างมาใช้ในการเขียนพาดหัวข่าวที่เป็นข้อความสั้น กระชับ ได้ใจความ และดึงดูดความสนใจผู้รับสาร จึงมีการใช้คำย่อ คำตัดสั้น การละประธานหรือคำเชื่อม เพื่อให้สามารถเขียนพาดหัวข่าวได้เพียงพอกับพื้นที่ที่จำกัด ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีแนวโน้มเป็นข้อความที่ยาวมากขึ้น เนื่องจากสังคมออนไลน์ไม่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่และในหนึ่งวันผู้เขียนข่าวสามารถเขียนข่าวเรื่องเดียวกันได้หลายครั้ง เช่น “กรมสุขภาพจิตส่งทีมเอ็มแคทเยียวยาจิตใจครอบครัวของ 13 ชีวิตที่ติดในถ้ำหลวง” “วนอุทยานถ้ำหลวงฯ ประกาศปิดพื้นที่ เพื่อให้ จนท. ปฏิบัติการค้นหาได้สะดวก” (ผู้จัดการออนไลน์, 26 มิ.ย. 61) จากตัวอย่างพบว่าพาดหัวข่าวมีลักษณะเป็นข้อความที่ยาวกว่าพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์สิ่งพิมพ์ และปรากฏการละคำเชื่อมในพาดหัวข่าวลดน้อยลง

จากผลการศึกษาภาษาพาดหัวข่าวเหตุการณ์ “หมูป่าติดถ้ำหลวง” ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีร์วรา ชะบุรณ์ (2557) ที่พบการใช้ภาษาที่ปรากฏในพาดหัวข่าวมี 5 ลักษณะ ได้แก่ การใช้คำเรียกชื่อ การใช้คำสมญานาม การใช้คำย่อ การย่อคำ และการใช้คำภาษาต่างประเทศ ซึ่งผลการศึกษาของผู้วิจัย พบการเรียกชื่อที่ปรากฏรวมกับการใช้อักษรย่อ และการใช้คำภาษาต่างประเทศ และคำเรียกชื่อส่วนใหญ่เป็นการสร้างคำใหม่ด้วยการประสมคำเพื่อสื่อความหมาย นอกจากนี้ผลการศึกษาด้านกลวิธีทางโครงสร้างปรากฏการตัดคำ และการละส่วนต่าง ๆ ในประโยค เนื่องจากข้อจำกัดทางพื้นที่ของหนังสือพิมพ์ และเมื่อมีการนำข่าวในหนังสือพิมพ์มาลงในสังคมออนไลน์จึงนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการพาดหัวข่าว ซึ่งการตัดคำหรือละส่วนของประโยคนั้นบางครั้งส่งผลต่อการสื่อความหมายที่ผิดได้ เนื่องจากผู้รับสารมีประสบการณ์ในการรับสารที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผู้รับสารจะเลือกอ่านข่าวจากการพาดหัวข่าวในประเด็นที่ตนสนใจ แต่สิ่งสำคัญคือหากข่าวนั้นมีการพาดหัวที่ดึงดูดใจ ย่อมเป็นที่ยืนยันได้ว่า แม้ผู้อ่านอาจจะไม่ได้สนใจข่าวนั้น แต่ลักษณะของการพาดหัวข่าวที่ดีจะชักจูงใจผู้อ่านให้สนใจประเด็นข่าวหรือติดตามข่าวนั้น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1) ควรศึกษาภาษาพูดหัวข่าวในเหตุการณ์สำคัญอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบว่าพบการใช้ภาษาในลักษณะเดียวกันหรือไม่
- 2) ควรศึกษาภาษาพูดหัวข่าวโดยใช้กรอบแนวคิดอื่น ๆ เช่น วาทกรรม วัจนกรรม เป็นต้น
- 3) ควรศึกษาภาษาในส่วนอื่นของข่าว เช่น ส่วนเชื่อม ส่วนเนื้อหา เพื่อเปรียบเทียบกับการใช้ภาษาในพาดหัวข่าว

บรรณานุกรม

- กัญชลิศา ตรีกลางดอน. (2560). กลวิธีทางภาษาที่หนังสือพิมพ์ไทยใช้ในการนำเสนอกลุ่มชาติพันธุ์
โรฮีนจา. *วรรณวิทัศน์*, 2560(17), หน้า 162-187.
- เด่นออนไลน์. (2561, กรกฎาคม 3). ลำดับเหตุการณ์ค้นหาทีมหมูป่า จากวันแรกถึงวันที่พบ 13 ชีวิต.
ข่าวสด. สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_1291506
- จันทิมา อังคพนิชกิจ. (2561). *การวิเคราะห์ข้อความ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธรรมศาสตร์.
- ชุติมา สาตร์ร้าย. (2556). *ภาษาข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์แจก M2F*. ปริญญาอักษรศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรวัรา ชะบุรณ์. (2557). วิเคราะห์การใช้ภาษาพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. *วารสาร
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 11(2), หน้า 105-116
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน.
- สุทธิดา นาคเจริญ. (2559). การพาดหัวข่าวในสื่อออนไลน์. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 12(6), หน้า
143-152.
- อารยะ ศรีกัลยาบุตร. (2550). *การออกแบบสิ่งพิมพ์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาานฤมิตศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์ เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ)

Muslim Moral Culture Communicated through the Film “U-turn”

วันที่รับบทความ : 19 กันยายน 2561

วันที่แก้ไขบทความ : 21 กุมภาพันธ์ 2562

วันที่ตอบรับบทความ : 6 มีนาคม 2562

ชลมา รัตนเยี่ยม¹ สุทธิยา มาหาเจริญ¹,
ศุภสุตา หมาดอาหีน¹ พิศาวรรณ์ แม่เราะ¹,
และจอมขวัญ สุทธิอินทร์²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ซึ่งเป็นผลงานจากมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel รวบรวมข้อมูลจากบทสนทนาของตัวละครชาวมุสลิมที่สะท้อนวัฒนธรรมด้านคตินิยม โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบวัฒนธรรมด้านคตินิยม 6 ประการ ได้แก่ 1) ความเสียสละ 2) ความขยันหมั่นเพียร 3) การขอร้องและการให้อภัย 4) การประหยัสดอดออม 5) ความซื่อสัตย์สุจริต และ 6) ความรักชาติ ซึ่งล้วนเป็นการสะท้อนที่ผูกโยงกับคตินิยมและความเชื่อในการดำรงชีวิตของชาวมุสลิม ที่ตั้งอยู่บนครรลองของหลักศาสนาอิสลาม อันเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดแบบแผนทางความคิด และพฤติกรรมทางสังคม กล่าวได้ว่า ชาวมุสลิมเป็นกลุ่มชนหนึ่งของประเทศไทยที่มีแบบแผนทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ด้วยการยึดมั่นต่อหลักคำสอนทางศาสนาอิสลามซึ่งเป็นแนวทางในการดำรงชีพ ทั้งภาพยนตร์ได้ย้ำความสำคัญว่า คตินิยมของชาวมุสลิมไม่ได้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม แต่ยังมีบทบาทในการควบคุมความคิดและความประพฤติทางสังคมอีกด้วย

คำสำคัญ: วัฒนธรรม คตินิยม ชาวมุสลิม

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

² อาจารย์ ดร. ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
e-mail: jomkwan.sud@psu.ac.th

Muslim Moral Culture Communicated through the Film “U-turn”

Received: September 19, 2018

Revised: February 21, 2019

Accepted: March 6, 2019

Sanma Rattanayium¹, Suttiya Mahajaroen¹,

Supasuta Mand-ahin¹, Firadown Maeroh¹

and Jomkwan Sudhinont²

Abstract

The purpose of this research article is to study on Muslim moral culture in the film “U-turn”, a production of Muslim for Peace Foundation on White Channel. Data were collected from conversations of Muslim characters that reflect moral culture and analyze based on the concepts related to culture. The study found six aspects of moral cultural as follows: 1) Sacrifice, 2) Diligence, 3) Asking for and giving forgiveness, 4) Thriftiness, 5) Integrity, and 6) Patriotism. These moral precepts are all connected to morals and beliefs in the way of life among Muslims whose lives are adhered to Islamic principles that are important for their patterns of thinking and social behavior. It can be said that Muslims are a group of people in Thailand who have unique cultural patterns with adherence to Islamic teachings for their lives. The film emphasizes that Muslim moral culture is not only part of the culture but also plays an important role in controlling their lives and social conducts.

Keywords: culture, moral, Muslim

¹ Undergraduate students in the Language and Applied Thai Program, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

² Lecturer, Department of Education Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University
e-mail: jomkwan.sud@psu.ac.th

บทนำ

ภาพยนตร์มีบทบาทสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมอย่างมากในสังคมปัจจุบัน เช่นเดียวกับผลงานการผลิตภาพยนตร์อิสลามของหน่วยงานมูลนิธิเพื่อสันติ หรือ “ไวท์ชาแนล” เป็นองค์กรหนึ่งของศาสนาอิสลาม ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2544 ทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชน ออกอากาศทางสถานีทีวีดาวเทียม และได้พัฒนาศักยภาพขององค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการทำงานที่ครอบคลุม และผู้คนในสังคมสามารถรับชมได้อย่างทั่วถึง โดยมีอุดมการณ์และเป้าหมายที่จะผลิตรายการโทรทัศน์สีขาว นำเสนอเนื้อหาตามหลักการอิสลามที่สร้างสรรค์สังคมในรูปแบบใหม่อย่างมีศิลปะ (White channel, 2560) กระทั่งปี พ.ศ. 2559 หน่วยงานมูลนิธิเพื่อสันติเผยแพร่ภาพยนตร์ชื่อเรื่อง “U-turn (จุดกลับใจ)” ภาพยนตร์เรื่องนี้มุ่งสื่อสารมุมมองด้านอัตลักษณ์ชาวมุสลิมเป็นสำคัญผ่านมุมมองของปัญหาครอบครัว สะท้อนให้เห็นว่าการที่ครอบครัวมีปัญหาย่อมจะนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ จึงต้องแก้ไขปัญหาจากสถาบันครอบครัวร่วมกับสังคม ดังนั้นสถาบันครอบครัวจึงมีบทบาทสัมพันธ์กับสังคมมุสลิม อัตลักษณ์ในที่นี้จึงเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านคตินิยม ที่สะท้อนผ่านบทบาทของตัวละครชาวมุสลิมในภาพยนตร์

วัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมตามแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2485 ประกอบด้วย วัฒนธรรมด้านคตินิยม 6 ประการ ได้แก่ 1) ความเสียสละ คือ ความเอื้อเฟื้อเพื่อช่วยเหลือบำรุงสุขบำบัดทุกข์ให้แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยความเต็มใจ 2) ความขยันหมั่นเพียร คือ ความตั้งใจทำสิ่งที่คิดไว้ในทางที่ดีงามก็ทำสิ่งนั้นได้จริง 3) การขอสอนและการให้อภัย คือ กิริยาอันแสดงถึงจิตสำนึกในความผิดพลาด 4) การประหยัลดอดออม คือ การแสดงถึงความเอาใจใส่เกี่ยวกับรายรับรายจ่าย รายเหลือ รู้จักค่าของเงิน 5) ความซื่อสัตย์สุจริต คือ ความซื่อตรงไม่คดโกง และ 6) ความรักชาติ คือ ความสำนึกในแผ่นดินโดยการประพฤติตนตามกฎหมาย (สวัสดี พิณจันทร, 2549, หน้า 22-33)

วัฒนธรรมด้านคตินิยม นั้น มักแฝงอยู่ภายใต้สื่อต่าง ๆ เช่นเดียวกับภาพยนตร์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์ตามเจตนารมณ์ และความนึกคิดของบุคคล หรือองค์กร ด้วยเหตุนี้ ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นสื่อกลางแสดงบทบาทในฐานะกระจกสะท้อนอุดมการณ์ทางวัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคม การเรียนรู้วัฒนธรรมของชาวมุสลิมย่อมต้องพิจารณาจากบริบทการดำเนินชีวิตของผู้คนเป็นลำดับแรก คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ)

แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเรื่องวัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์ เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ได้แก่ แนวคิดวัฒนธรรม (กระทรวงวัฒนธรรม, 2553, หน้า 1-7) ซึ่งประกอบด้วย วัฒนธรรมด้านคตินิยม 6 ประการ ได้แก่ 1) ความเสียสละ คือ ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือบำรุงสุขบำบัตทุกข์ให้แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยความเต็มใจ 2) ความขยันหมั่นเพียร คือ ความตั้งใจทำสิ่งที่คิดไว้ในทางที่ดีงามก็ทำสิ่งนั้นได้จริง 3) การขอยกยและการให้อภัย คือ กิริยาอันแสดงถึงจิตสำนึกในความผิดพลาด 4) การประหยัตอบตอบ คือ การแสดงถึงความเอาใจใส่เกี่ยวกับรายรับ รายจ่าย รายเหลือ รู้จักค่าของเงิน 5) ความซื่อสัตย์สุจริต คือ ความซื่อตรงไม่คดโกง และ 6) ความรักชาติ คือ ความสำนึกในแผ่นดินโดยการประพฤติตนตามกฎหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาวัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) จากบทสนทนาตัวละครและการบันทึกภาพหน้าจอจากภาพยนตร์สำหรับฉากที่ไม่มีบทสนทนา ระหว่างตัวละคร โดยใช้กรอบแนวคิดวัฒนธรรม (กระทรวงวัฒนธรรม, 2553, หน้า 1-7) เป็นแนวทางในการวิจัย จัดประมวลผลข้อมูลโดยนำเสนอด้วยพรรณนาวิเคราะห์ประกอบตัวอย่างและตารางการสรุปผลประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวรรณกรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) พบวัฒนธรรมด้านคตินิยม 6 ประการ ดังนี้ 1) ความเสียสละ 2) ความขยันหมั่นเพียร 3) การขอยกยและการให้อภัย 4) การประหยัตอบตอบ 5) ความซื่อสัตย์สุจริต และ 6) ความรักชาติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความเสียสละ

ความเสียสละ คือ ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือบำรุงสุขบำบัตทุกข์ให้แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยความเต็มใจ ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้มีการสะท้อนวัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสียสละปรากฏมากเป็นอันดับ 1 จำนวน 26 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41.27

ตัวละคร “เจ็ค” ในภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) สะท้อนพฤติกรรมที่สื่อให้เห็นว่าสังคมไทยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเนื่องจากตัวละครเจ็คแสดงภาพแทนความเป็นชาวพุทธ ส่วนตัวละครซามีแสดงภาพแทนความเป็นชาวมุสลิม ทั้งนี้เมื่อทั้ง 2 ตัวละครมีความสนิทสนมกันในฐานะเพื่อนร่วมสถาบันจึงสะท้อนความเป็นพหุวัฒนธรรมผ่านคตินิยมในด้านความเสียสละที่เพื่อนได้แสดงน้ำใจด้วยการเสียสละเงินส่วนตัวเพื่อช่วยชีวิตน้องชายเพื่อนอย่างจริงจัง ดังตัวอย่างที่ 1 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

แจ้ง: มันไม่ได้มากอะไรหรอกนะเว้ย แต่พวกกูไปรวบรวมเงินมาให้ เอาไว้รักษาน้องมึงแล้วกัน

ซามิ: ขอบใจพวกมึงมาก

(มุขนิมิตตลีลาเพื่อสันติ, 2559)

เมื่อพิจารณาวัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเสียสละ จึงพบว่า พฤติกรรมและคำพูดของตัวละครสอดคล้องกับความหมายของการเสียสละ กล่าวคือ ปฏิบัติโดยมีความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยความเต็มใจ ซึ่งในที่นี้เป็นกรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นการเกื้อกูลกันของความเป็นเพื่อนที่ดำรงอยู่ในศาสนาที่แตกต่างกัน ซามินับถือศาสนาอิสลาม หากแต่เพื่อน ๆ ของซามิที่นับถือนับถือศาสนาพุทธ จะเห็นได้ชัดว่าความเสียสละข้างต้นคือการสะท้อนความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นของความเป็นเพื่อน แม้จะดำรงสถานะต่างศาสนากันก็ตาม ก็สามารถแสดงออกให้รับรู้ถึงความช่วยเหลือหรือการเสียสละได้เช่นกัน บริบทของซามิและเพื่อนสะท้อนการเกื้อกูลอันมีมิตรไมตรีเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์

คุณค่าที่สะท้อนในด้านความเสียสละข้างต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องความเสียสละในอิสลาม ของ อัสมัน แตอาลี (2558) ที่ว่า เป็นที่ทราบกันดีว่าสังคมในยุคปัจจุบัน เป็นสังคมแห่งการแข่งขันเกือบทุก ๆ ด้าน ทั้งการแข่งขันเพื่อแสวงหาปัจจัยยังชีพ แข่งขันกันเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ แข่งขันกันเพื่อแสวงหาอำนาจและบารมี หรือแข่งขันกันเพื่อเอาตัวรอดโดยลำพังจากเหตุการณ์ที่เลวร้ายต่าง ๆ “เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าความเจริญก้าวหน้าในด้านวัตถุและเทคโนโลยีทุกวันนี้ ทำให้หลาย ๆ คน คลั่งไคล้แนวคิดวัตถุนิยม และยึดผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก ขาดความเสียสละและแล้งน้ำใจ จนกลายเป็นคนเห็นแก่ตัวไปที่สุดในที่สุด” กล่าวคือ ความเสียสละและความมีน้ำใจ กำลังจะจางหายไปจากสังคมมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการที่สังคมเกิดความวุ่นวาย ความโกลาหล ต่างคนต่างก็เห็นแก่ตัว จะเอาชนะกัน ชิงดีชิงเด่น ดื้อดึง โดยความเสียสละนั้นสามารถที่จะกระทำได้ในหลาย ๆ รูปแบบแล้วแต่ความสามารถของแต่ละบุคคล เช่น ความเสียสละทางด้านทรัพย์สินเงินทอง ความเสียสละทางด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ความเสียสละทางด้านความรู้และเวลา หรือความเสียสละทางด้านร่างกายและใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้คิดว่าสามารถกระทำได้ไม่ยากนัก หากเรามาช่วยกันรณรงค์ให้สังคมได้ตระหนักถึงความเสียสละและความมีน้ำใจ แน่นนอนสังคมก็จะมีแต่ความสงบสุข

2. ความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียร คือ ความตั้งใจทำสิ่งที่คิดไว้ในทางที่ดีงามก็ทำสิ่งนั้นได้จริง ภาพยนตร์เรื่องนี้สะท้อนวัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความขยันหมั่นเพียร ปรากฏเป็นรองอันดับ 1 จำนวน 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.75

ตัวละคร “ซามิ” ในภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) สะท้อนพฤติกรรมที่สื่อให้เห็นถึงความกตัญญูต่เวทีของลูกที่มีต่อพ่อทั้งที่ตัวละครซามิมักจะมีพฤติกรรมด้านลบขณะที่อยู่กับเพื่อน

นักเรียน เช่น การทะเลาะวิวาทกับกลุ่มอิรจินได้รับบาดเจ็บ แต่เมื่อซามีกลับมาอยู่บ้านก็จะมีพฤติกรรมด้านลบเช่นนั้น บ้านจึงเป็นพื้นที่ที่ดำรงไว้ด้วยการประพฤติตนตามหลักศรัทธาทางศาสนาอิสลาม เช่น การกล่าวสละม การละหมาด การอ่านอัลกุรอาน เป็นต้น กล่าวได้ว่า การแสดงตัวตน 2 บุคลิกของซามีคือการสื่อสารนัยความหมายให้เห็นลักษณะของจิตใญ่มนุษย์ที่ถูกกล่อมเกลียดด้วยหลักการทางศาสนาอิสลามมักจะมีศีลธรรมหล่อเลี้ยงจิตใจไปสู่พฤติกรรม ดังตัวอย่างที่ 2 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2

ปา: อ้าว ซามีละ ทำไมไม่ไปเรียนพร้อมน้องละ

ซามี: ผมมีเรียนบ้ายอะปา เดี๋ยวอยู่ช่วยปาก่อนก็ได้

โจอี: โอโฮ มีลูกมันก็ดีแบบนี้ละว่า ไม่ต้องจ้างใคร ไม่ต้องเสียเงินจ้างลูกค้าเลย

(มุลนิฮิมสลิมเพื่อสันติ, 2559)

เมื่อพิจารณาวัฒนธรรมด้านศีลธรรมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความขยันหมั่นเพียร จึงพบว่าพฤติกรรมและคำพูดของตัวละครสอดคล้องกับความหมายของความขยันหมั่นเพียร กล่าวคือ ปฏิบัติได้โดยตั้งใจทำสิ่งที่คิดไว้ในทางที่ดีงามก็ทำสิ่งนั้นได้จริง ซึ่งในที่นี้คือการสะท้อนความขยันต่อบิดาของตัวละครซามีที่จะชี้ให้เห็นความรูสึกนึกคิดของตัวละครอย่างยิ่ง ซึ่งจะย้อนแย้งกับลักษณะนิสัยของซามีที่เป็นเด็กอารมณ์ร้อนขณะที่อยู่กับกลุ่มเพื่อน เห็นได้จากการที่ซามีมักจะทะเลาะชกต่อยกับคู่อริอยู่บ่อยครั้ง แต่พฤติกรรมเช่นนั้นไม่มีการนำมากระทำต่อผู้เป็นพ่อ สะท้อนให้รับรู้ว่าตัวละครซามีเป็นตัวละครเพศชายที่มีกาลเทศะ ซามีจึงเป็นการนำเสนอภาพแทนผู้ชายที่ได้รับการกล่อมเกลียดทางวัฒนธรรมที่เรียกว่า “การมีมารยาทสังคม” ซึ่งความขยันหมั่นเพียรของตัวละครซามีถูกสร้างขึ้นจากบริบทของฐานะทางบ้านที่ยากจนจึงส่งผลให้ตัวละครมีภาวะตื่นรนต่อสู้กับความทุกข์ยากจากภาวะทางเศรษฐกิจที่บีบรัดให้การค้าขายเป็นไปในรูปแบบของการแข่งขันทางการค้า ดังนั้น ความเป็นลูกซึ่งเป็นบทบาทของซามีจึงสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของระบบครอบครัวที่จะช่วยเกื้อหนุนสมาชิกในครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ ลูกจึงมีความสำคัญต่อการสะท้อนภาพความขยันหมั่นเพียร

คุณค่าที่สะท้อนในด้านความเสียสละข้างต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง 8 เกล็ดลับจัดความซื่อสัตย์ของ อิบดุลฮัก (2558) ที่ว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดรองจากการภักดีต่อพระองค์อัลลอฮ์ คือ การทำดีต่อบิดามารดา และตอบแทนต่อผู้มีพระคุณ และถ้าหากเราลองสังเกตภูมิหลังของบรรดาอุลามาย์ผู้มีชื่อเสียงหรือบุคคลที่มีบทบาทสูงที่อยู่นวนหน้าในสังคม พวกเขาต่างเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ทั้งนั้น อีกทั้งการทำดีต่อบิดามารดาในวันนี้คือสาเหตุหลักที่ลูกของท่านจะทำดีกับท่านในวันข้างหน้า อีกทั้งยังเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้อัลลอฮ์ตอบรับดุอาอ์ ตลอดจนการเป็นผู้ที่ได้รับเกียรติในวันหน้าอีกด้วย กล่าวคือ ศาสนาอิสลามให้ความสำคัญกับการดูแลพ่อแม่รองลงมาจากเคารพพระเจ้า สะท้อนให้เห็นถึงการลำดับ

ความสำคัญในการกระทำที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมตัวละครชาบีที่ช่วยเหลือพ่อเสมอ ถือเป็นสิ่งหนึ่งที่ต้องปฏิบัติ

3. การขอภัยและการให้อภัย

การขอภัยและการให้อภัย คือ กิริยาอันแสดงถึงจิตสำนึกในความผิดพลาด ภาพยนตร์เรื่องนี้มีการสะท้อนวัฒนธรรมด้านศีลธรรมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการขอภัยและการให้อภัยปรากฏมากเป็นอันดับ 3 จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.52

ตัวละคร “ชาบี” ในภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) สะท้อนพฤติกรรมที่สื่อให้เห็นว่าการขอภัยและการให้อภัยของชาวมุสลิมมิใช่สิ่งที่จะกระทำได้ตามอัธยาศัย แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องกระทำแสดงถึงการให้ความสำคัญถือเป็นหนึ่งในวิถีการประพฤติตนตามหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งจะต้องเริ่มต้นจากความรู้สึกผิดในจิตใจและนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรม ดังตัวอย่างที่ 3 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3

ชาบี: ผมวางหน้าผากลงในความมืด ความรู้สึกผิดทั้งหลายถูกละลายออกมาทางดวงตา โอ้อัลลอฮ์ บ่าวผิดไปแล้ว บ่าวผิดไปแล้วจริง ๆ โปรดอภัยโทษให้แก่บ่าวด้วยเถิด อภัยให้บ่าวด้วยเถิด
(มุณีนิมัสลิมเพื่อสันติ, 2559)

เมื่อพิจารณาวัฒนธรรมด้านศีลธรรมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการขอภัยและการให้อภัย จึงพบว่าพฤติกรรมและคำพูดของตัวละครสอดคล้องกับความหมายของการขอภัยและการให้อภัย กล่าวคือ ปฏิบัติได้โดยเมื่อสำนึกถึงความผิดพลาด ซึ่งในที่นี้ คือ การสะท้อนความสำนึกผิดในระดับจิตใจของตัวละครซึ่งมีความต้องการหาทางออกให้กับความผิดของตนด้วยการวิงวอนขอความเมตตาต่อพระเจ้า ลักษณะเช่นนี้ คือ การนำเสนอภาพวิถีชีวิตของชาวมุสลิมที่ผูกใจไว้กับสายใยของศาสนาที่ตนเคารพศรัทธา การกระทำของชาบีจึงเป็นภาพที่แสดงออกถึงความอดทนต่อการกระทำผิดของตนเอง ทั้งนี้ความสำนึกของชาบีจึงไม่ใช่แค่การวิงวอนเพื่อระบายความทุกข์ในจิตใจ แต่ยังนำมาซึ่งการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมในการใช้ชีวิตจากคนที่เกรงกลัวกลายเป็นคนที่รับผิดชอบดูแลครอบครัวได้ ดังนั้นชาบีจึงเป็นการนำเสนอภาพที่เน้นย้ำว่าการจะกลับตัวกลับใจได้ ต้องเริ่มต้นที่ตัวเองด้วยการสำนึกรู้ตนและแก้ไขปรับปรุงตนอย่างมีเหตุมีผล

คุณค่าที่สะท้อนในด้านการขอภัยและการให้อภัย สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง การขอโทษตามทัศนะอิสลาม ของ อับดุลซะกูร์ บินฮาฟิอีฮ์ ดินอะ (2561) ที่ว่า ศาสนาอิสลามสอนมุสลิมให้รู้สึกและสำนึกว่าความผิดทุกชนิดไม่ว่าใหญ่หรือเล็กนั้นเป็นเรื่องใหญ่ มิใช่เรื่องเล็ก ๆ ที่ถูกมองข้ามและเป็นเรื่องที่ต้องตระหนักในโทษทัณฑ์ มีหะดีษ (วจนะศาสดา) ที่รายงานจากท่านอับดุลลอฮ์ อิบน์มุสอูด ท่านศาสดา คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้ทรงกล่าวไว้ความว่า แท้จริงนั้น ผู้ศรัทธาจะเห็นความชั่วที่เขา

ได้กระทำเป็นเรื่องใหญ่ เปรียบเสมือนว่าเขาได้นั่งอยู่ใต้ภูเขาซึ่งเขากลัวว่าซักวันหนึ่ง มันจะถล่มลงมาทับตัวเขา แต่คนชั่วจะเห็นบาปของเขาเหมือนแมลงวันที่ผ่านมาบนจมูก กล่าวคือ การสำนึกในความผิดและการตั้งใจอย่างแน่วแน่ ที่จะไม่หวนกลับไปปฏิบัติอีกนั้นเป็นสิ่งที่ฝังแน่นอยู่ในหัวใจของผู้ขอโทษตามรูปแบบที่ศาสนาอิสลามกำหนดให้พึงกระทำ สะท้อนการให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการขอภัยและการให้อภัยซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่สามารถละเลยที่จะกระทำได้

4. การประหยัลดอดอม

การประหยัลดอดอม คือ การเอาใจใส่เกี่ยวกับรายรับ รายจ่าย รายเหลือ รู้จักค่าของเงิน ภาพยนตร์เรื่องนี้สะท้อนวัฒนธรรมด้านศีลธรรมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการประหยัลดอดอมปรากฏเป็นอันดับ 4 จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.94

ตัวละคร “ซามี่” ในภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) สะท้อนพฤติกรรมของตัวละครที่แสดงให้เห็นว่า การประหยัลดอดอมคือส่วนหนึ่งของความกตัญญูต่อพ่อแม่ ในที่นี้ครอบครัวของซามี่มีฐานะปานกลาง เลี้ยงชีพด้วยการค้าขายโรตีสี ลูก ๆ จึงมีหน้าที่ช่วยพ่อขายโรตีก่อนและหลังเลิกเรียน ลักษณะเช่นนี้ยังสะท้อนวิถีชีวิตการดำรงชีพของครอบครัวชาวมุสลิมอีกด้วย ดังตัวอย่างที่ 4 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4

ซัน: ขอตั้งค์หน้อยครับ

ปา: พันห้าที่ปาให้หมดแล้วเหรอ

ซัน: โห่ปา ไหนจะสวัสดิการรับน้องไข่ม้อย ไหนจะค่าน้ำมัน โหหมดเลย

ปา: ใช้ประหยัด ๆ หน้อยนะลูก

ซัน: ครับ

ปา: แล้วซามี่ละ ของเราหมดหรือยัง

ซามี่: ไม่เป็นไร ของผมยังพอมี

(มุลนิมิมุสลิมเพื่อสันติ, 2559)

เมื่อพิจารณาวัฒนธรรมด้านศีลธรรมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการประหยัลดอดอม จึงพบว่าพฤติกรรมและคำพูดของตัวละครสอดคล้องกับความหมายของการประหยัลดอดอม กล่าวคือ ปฏิบัติได้โดยเอาใจใส่กับรายรับรายจ่าย รายเหลือ รู้จักค่าของเงิน ซึ่งในที่นี้ซามี่คือตัวละครที่ดำรงสถานะที่ชายคนโตของบ้าน ซึ่งการประหยัลดอดอมจึงมักจะมีมากกว่าน้องชาย ซามี่นอกจากจะดำรงบทบาทความเป็นลูกแล้วนั้น ยังมีภาวะความเป็นผู้นำที่ต้องดูแลทั้งพ่อและน้องชาย ความเป็นชายของซามี่เข้มแข็งผสมผสานผ่านพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่น

คุณค่าที่สะท้อนในด้านการประหยัดออม สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องการวางแผนการออมการลงทุนแบบสม่ำเสมอตามหลักศาสนาอิสลาม ของ Isares Mahamad (2560) ที่ว่า การออมและการลงทุนเป็นพื้นฐานในเรื่องของการวางแผนทางการเงินสำหรับทุก ๆ คน ที่มีรายจ่ายในการดำรงชีวิต หากปราศจากซึ่งการวางแผนการออมและการลงทุน บุคคลนั้นย่อมประสบกับความยากลำบากด้านการเงิน อันเป็นเหตุให้อาจมีผลกระทบต่อการดำรงชีพตามปกติได้ เช่น อาจจะต้องไปกู้ยืมเป็นหนี้สิน ไม่มีเงินใช้จ่ายยามเจ็บป่วย ไม่มีเงินสำหรับใช้จ่ายในครอบครัว เป็นต้น ดังปรากฏในอัลกุรอาน ความว่า “และพวกสุเจ้าจงกินและจงดื่ม และพวกสุเจ้าอย่าได้สุรุษสุราย แท้จริงพระองค์มีทรงรักบรรดาผู้ที่สุรุษสุราย” อัล-อะฮรอฟ อายะฮ์ที่ 31 กล่าวคือ คุณค่าของการประหยัดออมถูกสั่งสอนโดยการใช้หลักการทางศาสนาเป็นข้อกำหนดเพื่อให้มนุษย์สามารถดำเนินวิถีชีวิตได้อย่างรอบคอบและไม่เป็นอันตราย ดังนั้นการประหยัด จึงเป็นหนึ่งในกระบวนการสร้างความเข้มแข็งทางการเงิน

5. ความซื่อสัตย์สุจริต

ความซื่อสัตย์สุจริต คือ ความซื่อตรงไม่คดโกง ภาพยนตร์เรื่องนี้สะท้อนวัฒนธรรมด้านคติธรรมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต ปรากฏเป็นอันดับ 4 จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.94

ตัวละคร “ซามิ” ในภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) สะท้อนพฤติกรรมที่สื่อให้เห็นว่าความซื่อสัตย์แสดงได้หลายลักษณะ ทั้งการซื่อสัตย์ต่อตนเอง การซื่อสัตย์ต่อครอบครัว การซื่อสัตย์ต่อสถาบัน ซึ่งตัวละครซามิได้ใช้วิธีการให้คำมั่นสัญญากับตนเองจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมละทิ้งสิ่งที่ไม่ดี ดังตัวอย่างที่ 5 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5

ซามิ: เมื่อมองย้อนกลับไปผมพบว่า ความตายไม่ได้เลือกจำเริญเฉพาะคนแก่ คนวัยไหนก็มีสิทธิ์ตายได้เท่ากัน แล้วถ้าผมต้องตายล่ะ ผมจะตายในสภาพที่มีมือเปื้อนเลือดไม่ได้ ผมจะไม่ทำให้ใครต้องมาเจ็บเหมือนชั้นอีก ถึงเวลาที่ต้องจบทุกอย่างแล้วจริง ๆ

(มุลนิมูสลิมเพื่อสันติ, 2559)

เมื่อพิจารณาวัฒนธรรมด้านคติธรรมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต จึงพบว่าพฤติกรรมและคำพูดของตัวละครสอดคล้องกับความหมายของความซื่อสัตย์สุจริต กล่าวคือปฏิบัติได้โดยมีความซื่อตรงไม่คดโกง ซึ่งในที่นี้ความซื่อสัตย์ของซามิคือการนำเสนอภาพความซื่อสัตย์ต่อตนเองในระดับจิตใจที่มีที่มาจากภาวะความกลัวที่จะสูญเสียนอกชายจากพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของตนเอง การกระทำของซามิส่งผลให้เกิดการย้อนคิด พินิจถึงความผิดที่ตนกระทำไปอย่างตั้งใจ การนำเสนอภาพความซื่อสัตย์ในลักษณะนี้มักจะสัมพันธ์กับบริบทอื่น ๆ รอบข้างด้วย เช่น ครอบครัว ศาสนา เป็นต้น

ทั้งนี้ความซื่อสัตย์ของชาวมี่ที่เกิดขึ้นภายหลังจากคำพูดข้างต้น คือการไม่กลับไปประพฤติดนเช่นเดิม และการกลับตัวกลับใจโดยใช้ศาสนาเป็นแนวทางหลักที่สำคัญในการดำเนินชีวิต ลักษณะเช่นนี้คือ ภาพสะท้อนความซื่อสัตย์ของตัวละคร อันเนื่องมาจากได้พบเจอภาวะวิกฤตของชีวิตตนเองและครอบครัว จนนำมาสู่จุดกลับใจซึ่งเป็นแก่นเรื่องของภาพยนตร์

คุณค่าที่สะท้อนในด้านความซื่อสัตย์สุจริต สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์ของ ชมรมผู้บริหารมัสยิดหนองจอก (2558) ที่ว่า ความซื่อสัตย์ ตรงข้ามกับคำว่า การมูสา คือ การไม่โกหกเป็นการแสดงออกถึงจริยธรรมที่ดีงามอันจะทำให้สังคมเต็มไปด้วยความจริงใจ ไว้เนื้อเชื่อใจกัน ถ้าบุคคลที่อยู่ในสังคมนั้นต่างพูดแต่ความจริง ไม่โกหกกัน อัลลอฮ์ได้ตรัสใช้ให้มุสลิมยืนหยัดอยู่กับการพูดความจริงว่า “โอ้ผู้ศรัทธาแล้วทั้งหลาย พวกเจ้าทั้งหลายจงยำเกรงอัลลอฮ์ และจงเป็นบุคคลในบรรดาผู้ที่สัจจริง” อัลเตบะฮ์ 119 ทั้งนี้ ความซื่อสัตย์ แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้มากมาย ได้แก่ ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ ความซื่อสัตย์ทางด้านการปฏิบัติ ความซื่อสัตย์ต่อตัวเอง และความซื่อสัตย์ต่ออัลลอฮ์ กล่าวคือ ศาสนาอิสลามกำหนดให้การรักษาความซื่อสัตย์คือสิ่งจำเป็น เช่นเดียวกับการที่มุสลิมผู้ปฎิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ จะต้องซื่อสัตย์ต่อคำปฎิญาณของเขาคือจะต้องเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์องค์เดียว และจะต้องปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์ทรงใช้ และละเว้นในสิ่งที่พระองค์ทรงห้าม

6. ความรักชาติ

ความรักชาติ คือ ความสำนึกในแผ่นดินโดยการประพฤติตามกฎหมาย ภาพยนตร์เรื่องนี้สะท้อนวัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักชาติ ปรากฏเป็นอันดับที่ 6 จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.58

ตัวละคร “ชาวมี่” ในภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) สะท้อนพฤติกรรมที่สื่อให้เห็นว่าการแก้ปัญหาชีวิตด้วยการพึ่งพาเสพติดไม่ใช่ทางออกที่แท้จริง แต่ยังเป็นการเพิ่มปัญหาและนำพาภาระอีกมากมายมาสู่ตนเอง ครอบครัว และสังคม การที่ชาวมี่เลือกใช้วิธีการอดทนทำงานเพื่อหาเงินเลี้ยงดูพ่อแม่และน้องชายคือการเสนอคำตอบในการดำรงชีพในแบบที่ถูกต้อง ดังตัวอย่างที่ 6 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6

- ชาบี: กูอยากได้เงินก็จริงนะเว้ย แต่เงินบาทแบบนี้ไม่เอาวะ กูทำไมลอง กูยังไม่เคยเห็นใครได้ดีเพราะ
ส่งยาสักคน
- แจ๊ค: มึงแหกปากทำไมเดี๋ยวก็ติดคุกกันหมดหรอก
- ชาบี: เนี่ย เห็นไหมขนาดพูดกูยังผิดเลย
- แจ๊ค: พวกกูหวังดีกับมึงนะเว้ย
- ชาบี: เออกรูๆเข้าใจ แต่พวกมึงลองคิดดูดีดึ้นะ คนที่ยอมแต่งงานเพราะไม่ยอมทิ้งละหมาดจะยอม
ทำบาป เพื่อแลกกับเงินหรือวะ

(มุลนิมิสลิมเพื่อสันติ, 2559)

เมื่อพิจารณาวัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต จึงพบว่าพฤติกรรมและคำพูดของตัวละครสอดคล้องกับความหมายของความซื่อสัตย์สุจริต กล่าวคือ ปฏิบัติได้โดยมีความซื่อตรงไม่คดโกง ซึ่งในที่นี้ความรักชาติถูกนำเสนอผ่านพฤติกรรมของตัวละครชาบี ในบริบทของการต่อต้านยาเสพติดซึ่งถือเป็นเรื่องใหญ่และกำลังเป็นปัญหาสังคมที่ท้าทายในปัจจุบัน การกระทำของชาบีที่ปฏิเสธการใช้ยาเสพติดแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้กับครอบครัวจึงถือเป็นหนึ่งในกระบวนการสร้างชาติ สะท้อนความรักชาติด้วยการไม่ทำลาย และไม่ทำร้ายทั้งตนเองและต่อผู้อื่น ชาบี จึงเป็นภาพแทนของผู้ชายมุสลิมที่ยึดมั่นในแนวทางของศาสนาอิสลามอย่างแข็งแกร่งและมีความรักชาติ ด้วยการนำเสนอภาพภาวะผู้นำที่ไม่ใช้วิธีการผิด ๆ ในการแก้ไขปัญหาชีวิต การปฏิเสธยาเสพติดของชาบี จึงสัมพันธ์ต่อวัฒนธรรมคตินิยมในด้านความรักชาติ

คุณค่าที่สะท้อนในด้านความรักชาติ สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ของ ขอชาลี เบ็ญหมัด (2559) ที่ว่า หลักการอิสลามว่าด้วยการรักชาติ อิสลามกำหนดให้มุสลิมรักและเสียสละเพื่อชาติของตนยิ่งกว่าผู้อื่น ถึงขั้นนักคิดมุสลิมบางท่านเห็นว่าเป็น ข้อกำหนดในระดับฟัรฎู (บังคับเด็ดขาด) ทั้งนี้ เนื่องจากอิสลามยอมรับคุณธรรมสากลที่ศาสนาหรือ แนวคิดต่าง ๆ เห็นพ้องกันรวมถึงความร่วมมือกันส่งเสริมคุณธรรมดังกล่าว เช่น ร่วมต่อต้านสิ่งเสพติด การฉ้อโกง การเอารัดเอาเปรียบ เป็นต้น ดังที่ท่านศาสนทูต คือลลัลลอฮุอลัยฮิวะซัลลัมได้กล่าวถึง เหตุการณ์สนธิสัญญาฟุฎุลที่สร้างขึ้น เพื่อช่วยเหลือผู้ถูกกระทำละเมิดที่ได้เข้าร่วมก่อนการเป็นศาสนทูตว่า หากฉันถูกเชิญแบบนี้อีกครั้งในช่วงอิสลามฉันก็จะตอบรับ หมายความว่า การแสดงความรักต่อชาติ บ้านเมืองคือสิ่งจำเป็นที่ชาวมุสลิมพึงกระทำ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) พบวัฒนธรรมด้านคตินิยม 6 ประการ ได้แก่ ความเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร การขอร้องและการให้อภัย การประหยัลดอดออม ความซื่อสัตย์สุจริต และความรักชาติ ดังนี้

ตารางที่ 1 วัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ)

ลำดับ	วัฒนธรรมด้านคตินิยม	ความถี่ (ครั้ง)	จำนวนทั้งหมด (ร้อยละ)
1.	ความเสียสละ	26	41.27
2.	ความขยันหมั่นเพียร	20	31.75
3.	การขอร้องและการให้อภัย	6	9.52
4.	ประหยัลดอดออม	5	7.94
5.	ความซื่อสัตย์สุจริต	5	7.94
6.	ความรักชาติ	1	1.58
รวม		63	100

เมื่อพิจารณารายสรุปผลการศึกษาลักษณะพบว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ สะท้อนวัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสียสละ ปรากฏมากที่สุดเป็นอันดับ 1 จำนวน 26 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41.27 เนื่องจากเป็นสิ่งที่ปฏิบัติโดยมีความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือบำรุงสุขต่อบุคคลอื่นให้แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยความเต็มใจ ซึ่งในทีนี้ เป็นกรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นการเกื้อกูลกันของความเป็นเพื่อนที่ดำรงอยู่ในศาสนาที่แตกต่างกันโดยการนำเสนอมุมมอง 2 ลักษณะ ทั้งมุมมองของวิถีชีวิตแบบมุสลิม และมุมมองของวิถีชีวิตต่างศาสนา เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความเป็นมนุษย์ว่าไม่ได้มีข้อจำกัดทางศาสนา ในการที่จะปฏิสัมพันธ์จนเกิดเป็นความสนิทสนมในบริบทความเป็นเพื่อน กล่าวได้ว่า การเสียสละคือหนึ่งในกระบวนการที่สร้างให้เกิดการนำเสนอภาพความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างศาสนากันที่สามารถอยู่ร่วมในสังคมเดียวกันได้อย่างปกติสุข ซามี่และเพื่อนจึงเป็นภาพตัวแทนของบุคคลต่างศาสนาที่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างไม่มีข้อจำกัดได้

วัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความขยันหมั่นเพียร ปรากฏเป็นอันดับ 2 จำนวน 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.75 เนื่องจากเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้โดยตั้งใจทำสิ่งที่คิดไว้ในทางที่ดีงามก็ทำสิ่งนั้นได้จริง ซึ่งในทีนี้คือการสะท้อนความกตัญญูต่อบิดาของตัวละครซามี่ที่จะชี้ให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตัวละครอย่างยิ่ง อีกทั้งยังสะท้อนให้รับรู้ได้ว่าตัวละครซามี่เป็นตัวละครเพศชายที่มี

กาลเทศะ จึงเป็นการนำเสนอภาพแทนผู้ชายที่ได้รับการกล่อมเกลாதงวัฒนธรรมที่เรียกว่า “การมีมารยาททางสังคม”

วัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการขอร้องและการให้อภัย ปรากฏมากเป็นอันดับ 3 จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.52 เนื่องจากเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้โดยเมื่อคำนึงถึงความผิดพลาด ซึ่งในที่นี้คือการสะท้อนความนึกคิดในระดับจิตใจของตัวละครซึ่งมีความต้องการหาทางออกให้กับความผิดของตนด้วยการวิงวอนขอความเมตตาต่อพระเจ้า ลักษณะเช่นนี้ คือการนำเสนอภาพวิถีชีวิตของชาวมุสลิมที่ผูกใจไว้กับสายใยของศาสนาที่ตนเคารพศรัทธาวัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการประหยัคดอดอม ปรากฏเป็นอันดับ 4 จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.94 เนื่องจากการประหยัคดอดอมเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้โดยเอาใจใส่กับรายรับ รายจ่าย รายเหลือ รู้จักค่าของเงิน ซึ่งในที่นี้ลักษณะของการประหยัคดอดอมที่เกิดขึ้นสะท้อนภาวะความเป็นผู้นำที่ซ่อนอยู่ในบทบาทของความเป็นลูก

วัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต ปรากฏเป็นอันดับ 4 จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.94 เท่ากับวัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการประหยัคดอดอม ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้โดยมีความซื่อตรงไม่คดโกง ซึ่งในที่นี้ความซื่อสัตย์ของชาวมุ คือการนำเสนอภาพความซื่อสัตย์ต่อตนเองในระดับจิตใจ ที่มีที่มาจากภาวะความกลัวที่จะสูญเสียน้องชาย จากพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของตนเองการกระทำของชาวมุส่งผลให้เกิดการย้อนคิด พินิจถึงความผิดที่ตนกระทำไปอย่างตั้งใจ การนำเสนอภาพความซื่อสัตย์ในลักษณะนี้ มักจะสัมพันธ์กับบริบทอื่น ๆ รอบข้างด้วยเช่นครอบครัว ศาสนา เป็นต้น

วัฒนธรรมด้านคตินิยมในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักชาติ ปรากฏเป็นอันดับที่ 6 จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.58 เนื่องจากเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้โดยมีความซื่อตรงไม่คดโกงซึ่งในที่นี้ความรักชาติถูกนำเสนอผ่านพฤติกรรมของตัวละครชาวมุในบริบทของการต่อต้านยาเสพติดซึ่งเป็นหนึ่งในกระบวนการสร้างชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาวัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) พบว่า วัฒนธรรมด้านคตินิยมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่องนี้ สะท้อนวัฒนธรรมทางสังคมของชาวมุสลิมในหลากหลายมิติ เช่น ความเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร การขอร้องและการให้อภัย การประหยัคดอดอม ความซื่อสัตย์สุจริตและความรักชาติ ซึ่งเกณฑ์วัฒนธรรมด้านคตินิยมทุกประการล้วนสัมพันธ์กับทัศนะของศาสนาอิสลามที่ถือว่าศาสนา คือ แนวทางการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่ครอบคลุมและมีความบริบูรณ์ในทุกด้านและทุกมิติของชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องมีหลักศรัทธาทางศาสนาอิสลามมารองรับในทุกบริบทของชีวิต ซึ่งสอดคล้องกันกับ

พฤติกรรมของตัวละครที่ฝ่าฟันวิกฤตแห่งชีวิตมาได้ด้วยการได้รับความเข้าใจที่ลึกซึ้งต่อศาสนาอิสลาม และนำมาปฏิบัติจนท้ายที่สุดจึงนำมาสู่จุดกลับใจซึ่งเป็นแก่นเรื่องที่สำคัญของภาพยนตร์

แก่นเรื่องหลักอันสำคัญของภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) คือ แผลในใจของตัวละคร “ซามิ” รู้สึกว่าได้ถูกแย่งความรักจากพ่อไป เพราะคิดว่าตนไม่ใช่ลูกโดยสายเลือดแท้ ๆ กระทั่งส่งผลให้ ซามิมีพฤติกรรมก้าวร้าวและทะเลาะวิวาทกับกลุ่มอริต่างสถาบันอยู่บ่อยครั้ง รวมถึงส่งผลให้น้องชายของ ซามิ หรือซันมาน ถูกยิงอาการสาหัสถึงขั้นพิการ ต้องรักษาด้วยวิธีกายภาพบำบัด โดยได้รับความช่วยเหลือจากอับรอฮิมผู้เป็นหมอ เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ซามิต้องลาออกจากโรงเรียนเรียนมาทำงานหาเงิน เพื่อรักษาน้องชาย จุดกลับใจของซามิ คือ การได้เรียนรู้หลักคำสอนศาสนาอิสลามจนรู้สึกสำนึกผิด รวมทั้งการได้เห็นผู้อื่นช่วยเหลือตนในช่วงเวลาที่ลำบากทำให้ซามิเรียนรู้การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของ ชาวมุสลิม กระทั่งจบเรื่องด้วยความรักความเข้าใจที่แนบแน่นของสถาบันครอบครัว ส่งผลให้ปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างตรงจุด ภาพยนตร์ไทยเรื่องนี้นำเสนอมุมมองของปัญหาครอบครัว สะท้อนให้เห็นว่าการที่ ครอบครัวมีปัญหาจะนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ จึงต้องแก้ไขปัญหาจากสถาบันครอบครัวร่วมกับสังคม ดังนั้นสถาบันครอบครัวจึงมีบทบาทสัมพันธ์กับระดับสังคม และส่งผลไปสู่ระดับชาติ

ดังนั้น วัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) จึงเป็นการศึกษาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมภายใต้สังคมของชาวมุสลิมอันสัมพันธ์กับแนวคิดเรื่อง วัฒนธรรม ของ ประเวศ วะสี (2548, หน้า 20) ที่ว่า การศึกษาวัฒนธรรมถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับสังคม เนื่องจากคนในสังคมจะต้องมีวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตร่วมกันที่สัมพันธ์กับสังคม ตามคำจำกัดความของคำว่า “วัฒนธรรม” ที่นักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้นิยามความหมายไว้มากมายหลายด้าน ได้แก่ ด้านมานุษยวิทยา ด้านสังคมวิทยา สำหรับประเทศไทย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับ พ.ศ. 2554 (2556) ได้นิยามความหมาย “วัฒนธรรม” คือ สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ วิถีชีวิตของหมู่คณะ มีลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงามเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดี กล่าวได้อีกนัยหนึ่ง วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มชนอันสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหนึ่ง ๆ สิ่งแวดล้อมในแต่ละแห่งแตกต่างกัน วัฒนธรรมจึงแตกต่างไปตามชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ที่เรียกว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตร่วมกันมีความหมายกว้างและครอบคลุมมาก (ปรวัน แพนยานนท์, 2556, หน้า 19)

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวรรณคดีด้านคตินิยมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่องนี้ถือเป็นหนึ่งในตัวอย่างที่แสดงปรากฏการณ์อันสะท้อนลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมด้านคตินิยมชาวมุสลิม นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่เกี่ยวข้องและควรศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเป็นการเติมเต็มองค์ความรู้ในแวดวงวิชาการเชิงวัฒนธรรมของชาวมุสลิม ดังนี้

1. ควรศึกษาวัฒนธรรมด้านคตินิยมของชาวมุสลิมในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ หรือ รายการโทรทัศน์ เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการผลิตสื่อแต่ละประเภทมีลักษณะเด่นอันน่าสนใจที่ต่างกันไป โดยจะนำมาซึ่งผลการศึกษาที่ครอบคลุมและลึกซึ้งในมิติทางวัฒนธรรมด้านคตินิยมที่หลากหลายและซับซ้อนยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรมประเพณีของชาวมุสลิมในแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากบริบทของช่วงเวลาในแต่ละยุคสมัยมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม ซึ่งจะส่งผลไม่ในทางตรงก็ทางอ้อมต่อการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมของชาวมุสลิมหลากหลายด้านและหลากหลายท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2550-2559. กรุงเทพฯ:
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.
- หมอชาลี เบ็ญหมัด. (2559). รักษาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์. สืบค้นจาก
<https://deep.southwatch.org/th/node/9715>
- ชมรมผู้บริหารมัสยิดหนองจอก. (2558). ความสัจจริง และความซื่อสัตย์. สืบค้นจาก <http://www.Islammore.com/view/520>
- ปรวีน แพนยานนท์. (2556). ตัวละครและสไตล์การแสดงในบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทย
กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์สุพรรณหงส์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเวศ วะสี. (2548). กระบวนการปลดปล่อยมนุษย์ สู่ศักยภาพ เสรีภาพ และความสุข. กรุงเทพฯ:
สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- มูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ. (2559, สิงหาคม 3). U TURN จุดกลับใจ. [Video File]. สืบค้นจาก https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=8kt4TPBvRac
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- อับดุลชะกูร์ บินาฟิอีย์ ดินอะ. (2561). การขอโทษตามทัศนะอิสลาม. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2006/11/10391>
- อัสมัน แดอาลี. (2558). ความเสียสละในอิสลาม. สืบค้นจาก <http://www.islammore.com/view/1106>
- อิบนุลฮัก. (2558). 8 เคล็ดลับขจัดความขี้เกียจ. สืบค้นจาก <http://www.Islammore.com/view/2575>
- Isares Mahamad. (2560). การวางแผนการออมการลงทุนแบบสม่ำเสมอตามหลักศาสนาอิสลาม.
สืบค้นจาก <https://islamicfinancethai.com/2017/10/27>
- White channel. (2560). กำเนิดไวท์แซนแนล. สืบค้นจาก <http://whitechannel.tv/aboutus>

การจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา

Parliamentary Administration

วันที่รับบทความ : 1 พฤศจิกายน 2561

จเร พันธุ์เปรื่อง¹

วันที่แก้ไขบทความ : 13 กุมภาพันธ์ 2562

วันที่ตอบรับบทความ : 6 มีนาคม 2562

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา การจัดระบบงาน การบริหารงานบุคคล และวิธีการงบประมาณ สำหรับรองรับระบบงานรัฐสภา เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา สมาชิกผู้แทนราษฎร และวุฒิสมาตามรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันการจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.2554 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 ซึ่งมีปัญหาในการบังคับใช้อยู่หลายประการ จำเป็นต้องมีการแก้ไขเพื่อให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาสามารถรองรับระบบงานของรัฐสภาได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ โดยการแก้ไขให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาที่มีอำนาจหน้าที่ การจัดระบบงาน การบริหารงานบุคคล และการงบประมาณที่สอดคล้องกัน และต้องมีการทบทวนกฎ ก.ร. ระเบียบ และหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับระบบงานของรัฐสภา ส่วนด้านการงบประมาณ เพื่อให้การบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา มีอิสระตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา จำเป็นต้องแก้ไขให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ ส่วนด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการกำกับกับการบริหารราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ขึ้นทำหน้าที่แทน ก.ร. และแก้ไขวิธีการสรรหากรรมการ ก.ร. ผู้ทรงคุณวุฒิและอำนาจหน้าที่ของ ก.ร. โดยให้ ก.ร. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเท่านั้น

คำสำคัญ: ระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ระบบงานรัฐสภา

¹ ข้าราชการเกษียณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

e-mail: chantima.c@dru.ac.th

Parliamentary Administration

Received: November 1, 2018

Charae Punpruang¹

Revised: January 18, 2019

Accepted: March 6, 2019

Abstract

This article is to examine the Administration of Parliament involve the authorities, functions, personal administration and the budgeting procedures of government agencies under the jurisdiction of Parliament that would be conducive to greater efficiency in the work of the National Assembly, the House of Representatives and the Senate under the Constitution. At present, the Administration of Parliament is under Parliamentary administration Act, B.E.2554 (2011) and Rules for Parliamentary Official Service Act, B.E.2554 (2011) has several problems on the implementation. Therefore, it is necessary to amend the Acts for Parliamentary Agencies in according to support functions of the Parliament completely as a following; 1) Parliamentary Agencies shall have the authorities to organize on functions, personal administration and the budgeting coherently. In addition, this is necessary to revise the Parliament Official Commission Rule, orders and regulations on personal administration in accordance with the parliamentary core functions. 2) Parliamentary Agencies shall be independent on budgeting by the intention of the Constitution and the Law on the Administration of Parliament, this is necessary to amend that Parliamentary Agencies shall be the independent constitutional Agency. 3) The Regulatory Commission should be appointed for acting as the Parliamentary Officials Commission. It is also to revises the qualification of the qualified Parliamentary Officials Commission and powers and duties of the Parliamentary Officials Commission to response only personnel administration. This is because of the relations between political and parliamentary service shall be affected to the administration of Parliamentary Agencies.

Keywords: Parliamentary administration, functions of the Parliament

¹ Retired government official, the Secretariat of the House of Representatives
e-mail: chantima.c@dru.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา

ประเทศไทยมีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา รัฐธรรมนูญจึงมีบทบัญญัติคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภาไว้หลายประการ เช่น อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่สมาชิกรัฐสภา การกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยโดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างอิสระ ซึ่งแนวคิดรัฐธรรมนูญนิยม (constitutionalism) นั้นถือว่าหลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นหลักการสำคัญที่ฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ต้องเป็นอิสระจากกัน เพื่อให้สามารถถ่วงดุลและตรวจสอบกันได้ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำขององค์กรหนึ่งองค์กรใดตลอดเวลา รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้รัฐสภามีอิสระในการบริหารงานและการดำเนินงานของรัฐสภา กำหนดข้อบังคับการประชุมสภา จัดตั้งหน่วยธุรการของรัฐสภา มีอิสระในการบริหารงานบุคคลและการงบประมาณของหน่วยงานสังกัดรัฐสภา ทั้งนี้ เพื่อให้รัฐสภามีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการตรากฎหมายและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น รัฐสภาฝรั่งเศสนอกจากมีข้อบังคับที่สภาออกโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแล้วยังมีรัฐกำหนดหมายเลข 58-1100 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 1951 ว่าด้วยการดำเนินงานของรัฐสภาทั้งสองเพื่อประกันความเป็นอิสระในการดำเนินงานของรัฐสภา 3 ประการคือ ความเป็นอิสระในการงบประมาณของรัฐสภา และหน่วยธุรการ ความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลของหน่วยธุรการ และความเป็นอิสระในการรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณสภา

สำหรับรัฐสภาไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 นั้น เป็นองค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยที่ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ การตรากฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน (ตั้งแต่การสรรหานายกรัฐมนตรี การอภิปรายในการแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี การพิจารณางบประมาณรายจ่าย การตั้งกระทู้ถาม การเสนอและพิจารณาญัตติเรื่องต่าง ๆ การพิจารณารายงานผลการปฏิบัติงานขององค์กรต่าง ๆ ของฝ่ายบริหาร การพิจารณาศึกษาสอบสวนโดยคณะกรรมการที่สภาตั้ง การเปิดอภิปรายทั่วไป ทั้งที่เป็นกรณีเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ และการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ) การให้ความเห็นชอบในกิจการที่สำคัญของประเทศ และการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ นอกจากนี้ รัฐสภายังมีความจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับรัฐสภาของประเทศต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เป็นแนวทางเดียวกัน รัฐสภาไทยจึงได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศหลายองค์การ และมีพันธกรณีในการส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมในวาระต่าง ๆ ที่องค์การรัฐสภาระหว่างประเทศแต่ละองค์การจัดขึ้น ตลอดทั้งจะต้องมีการแลกเปลี่ยนการเยือนกันระหว่างประธานและสมาชิกรัฐสภาของประเทศสมาชิกองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศด้วย

การทำหน้าที่ของรัฐบาลในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว เกิดเป็นระบบงานและกระบวนการที่ยุ่งยาก ซับซ้อนมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและเอกสารประกอบการพิจารณา รวมทั้งบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และงบประมาณในกระบวนการดังกล่าว สำหรับรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐบาลเพื่อรองรับระบบงานของรัฐบาลให้สอดคล้องกัน

การจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐบาลในระยะเริ่มต้นเป็นการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม เพื่อทำหน้าที่ ด้านธุรการให้กับสภาผู้แทนราษฎร และได้พัฒนาเป็นสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาซึ่งมีข้าราชการเป็น ข้าราชการ ก.พ. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐสภา ทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา จนมีการ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 อิทธิพลทางการเมืองตามระบอบ ประชาธิปไตยมีผลอย่างมากต่อระบบงานรัฐสภา จึงมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการ ฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 ขึ้น เพื่อให้ ฝ่ายนิติบัญญัติดำเนินการแบ่งส่วนราชการ จัดการงานธุรการและจัดระเบียบข้าราชการของฝ่ายนิติบัญญัติ เองโดยไม่ต้องขึ้นกับฝ่ายบริหาร สามารถปรับปรุงส่วนราชการและระเบียบปฏิบัติราชการให้เหมาะสม และสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ราชการของฝ่ายนิติบัญญัติได้มากยิ่งขึ้น โดยให้สำนักงานเลขาธิการ รัฐสภาตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 เป็นส่วนราชการสังกัด รัฐสภา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของรัฐสภา เพื่อรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 ที่มีคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) เป็นคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคล และเป็นอิสระจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ก็ได้พิจารณาเห็นถึง ความสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพของรัฐสภา ทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา จึงได้แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาโดยการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติ ราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 เพื่อให้มีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของ สภาผู้แทนราษฎร และให้มีสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทำหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของวุฒิสภา (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 32 (1 เมษายน 2535) หน้า 1-9) แต่ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาก็ยังคง เป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งและอัตราเงินเดือนเหมือนกับข้าราชการพลเรือน เพราะการกำหนดตำแหน่ง การได้รับเงินเดือนและการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่ง รวมทั้งอัตราเงินเดือนและอัตราเงินประจำ ตำแหน่ง ของข้าราชการพลเรือนสามัญตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน มาใช้บังคับกับ ข้าราชการรัฐสภาสามัญโดยอนุโลม

ในปี พ.ศ. 2554 ได้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา 2 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 เพื่อให้การบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาสอดคล้องกับการบริหารราชการที่เปลี่ยนแปลงไป ให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุน และให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภามีอิสระในการบริหารงานจึงให้ ก.ร. มีอำนาจออกระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

2. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 เพื่อให้การบริหารทรัพยากรบุคคลของราชการฝ่ายรัฐสภาสอดคล้องกับการบริหารราชการที่เปลี่ยนแปลงไป สมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวโดยกำหนดระบบตำแหน่งของข้าราชการรัฐสภาให้จำแนกตามกลุ่มลักษณะงานและให้มีบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการรัฐสภาเป็นการเฉพาะ และปรับปรุงกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ของข้าราชการรัฐสภาสามัญ รวมทั้งเพิ่มตำแหน่งข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองบางตำแหน่งในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้สอดคล้องกับการกิจของงานด้านนิติบัญญัติของรัฐสภา การปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภาในครั้งนี้เป็นการปรับระบบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาจากระบบระดับตำแหน่งหรือระบบซี เป็นระบบกลุ่มลักษณะงานหรือระบบแท่ง เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนนั่นเอง

จึงกล่าวได้ว่า นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ประเทศไทยมีสภาที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติมาโดยตลอด เพียงแต่ชื่อและองค์ประกอบของสภาในแต่ละช่วงเวลาอาจแตกต่างกันไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ และแม้ว่าในอดีตจะมีการยึดอำนาจการปกครองประเทศที่มีผลให้ต้องยกเลิกรัฐธรรมนูญหลายครั้ง ก็เป็นช่วงเวลาสั้น ๆ เท่านั้น เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก็จะมีการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งสมาชิกสภาที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งเมื่อมีสภาที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติจึงต้องมีระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาและมีสำนักงานเลขาธิการสภาเพื่อรองรับระบบงานรัฐสภาและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภาควบคู่กันไปด้วย

ในปัจจุบัน แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 141 วรรคสองได้กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารงานโดยอิสระของรัฐสภา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และในกรณีที่เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรอาจไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ รัฐสภาจะยื่นคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณโดยตรงก็ได้ ทำให้เห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ให้รัฐสภามีความเป็นอิสระในการบริหารงานของรัฐสภาเอง แต่การจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาก็ยังคงมีปัญหาทางกฎหมายอยู่ ทั้งในด้านโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ การจัดระบบงาน การงบประมาณและทรัพย์สิน และการบริหารงานบุคคลของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

วัตถุประสงค์ของการนำเสนอ

1. เพื่อให้เข้าใจความเป็นมาและความสำคัญของการจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา
2. เพื่ออธิบายการจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายในปัจจุบัน
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของการจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา
4. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา

ระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายปัจจุบัน

การปรับปรุงระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 ทำให้ระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาเปลี่ยนแปลงเป็น ดังนี้

1. ให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา เพื่อให้เป็นไปตามวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ โดยคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา หรือ ก.ร. จะออกระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการ และการสั่งการให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาและข้าราชการรัฐสภาปฏิบัติก็ได้ เพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาสามารถรองรับระบบงานของแต่ละสภาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ (มาตรา 5)

2. ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ได้แก่ 1) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และ 3) ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ส่วนราชการตาม 1) 2) และ 3) เป็นนิติบุคคล และมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา (มาตรา 6) เพื่อให้รัฐสภา ทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้แต่ละสภามีสำนักงานเลขาธิการเป็นของตนเองและเป็นอิสระจากกัน และถ้ามีความจำเป็นก็สามารถจัดตั้งส่วนราชการใหม่เพิ่มขึ้นได้โดยทำเป็นพระราชบัญญัติ ตามมาตรา 7 หรือดำเนินการตามมาตรา 8

2.1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎร มีเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้าง และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ขึ้นตรงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และให้มีรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการตามที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนดหรือมอบหมายก็ได้ (มาตรา 10) จึงเท่ากับว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่รองรับระบบงานของสภาผู้แทนราษฎรนั่นเอง

2.2 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของวุฒิสภา มีเลขาธิการวุฒิสภาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้าง และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อประธานวุฒิสภา และให้มีรองเลขาธิการวุฒิสภาเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขาธิการวุฒิสภาเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการตามที่เลขาธิการวุฒิสภากำหนดหรือ

มอบหมายก็ได้ (มาตรา 11) จึงเท่ากับว่าสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทำหน้าที่รองรับระบบงานของวุฒิสภา นั่นเอง

3. การแบ่งส่วนราชการภายใน การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ต้องทำเป็นประกาศรัฐสภาโดยความเห็นชอบของ ก.ร. และต้องระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในประกาศรัฐสภาด้วย ซึ่งโดยปกติจะแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็นสำนัก หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบสำนัก และในกรณีที่มีความจำเป็นจะแบ่งเป็นส่วนราชการอื่นนอกจากสำนักก็ได้ ส่วนราชการภายในนั้นให้อำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ และมีผู้อำนวยการสำนักหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ (มาตรา 12) การแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการสังกัดรัฐสภานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการรองรับระบบงานรัฐสภาในด้านต่าง ๆ นั่นเอง

3.1 การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีการแบ่งส่วนราชการภายในตามประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2545 และประกาศ ก.ร. เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2545 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 22 สำนัก กับ 5 กลุ่มงานขึ้นตรงเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้ 1) สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร 2) สำนักงานเลขานุการ ก.ร. 3) สำนักบริหารงานกลาง 4) สำนักพัฒนาบุคลากร 5) สำนักการคลังและงบประมาณ 6) สำนักการพิมพ์ 7) สำนักรักษาความปลอดภัย 8) สำนักประชาสัมพันธ์ 9) สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา 10) สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ 11) สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 12) สำนักวิชาการ 13) สำนักสารสนเทศ 14) สำนักการประชุม 15) สำนักกฎหมาย 16) สำนักรายงานการประชุมและขวเลข 17) สำนักกรรมาธิการ 1 18) สำนักกรรมาธิการ 2 19) สำนักกรรมาธิการ 3 20) สำนักภาษาต่างประเทศ 21) สำนักนโยบายและแผน และ 22) สำนักบริการทางการแพทย์ประจำรัฐสภา และกลุ่มงานขึ้นตรงเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 5 กลุ่มงาน ได้แก่ 1) กลุ่มตรวจสอบภายใน 2) กลุ่มงานประธานรัฐสภา 3) กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร 4) สำนักงบประมาณของรัฐสภา และ 5) กลุ่มงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

3.2 การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีการแบ่งส่วนราชการภายในตามประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2544 และประกาศ ก.ร. เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2544 วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2544 โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 18 สำนัก กับ 1 กลุ่มงานขึ้นตรงเลขาธิการวุฒิสภา ดังนี้ 1) สำนักงานประธานวุฒิสภา

2) สำนักประชาสัมพันธ์ 3) สำนักบริหารงานกลาง 4) สำนักการคลังและงบประมาณ 5) สำนักการต่างประเทศ 6) สำนักวิชาการ 7) สำนักการประชุม 8) สำนักกำกับและตรวจสอบ 9) สำนักการนิติการ 10) สำนักการนิติการ 2 11) สำนักการนิติการ 3 12) สำนักกฎหมาย 13) สำนักภาษาต่างประเทศ 14) สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 15) สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 16) สำนักรายงานการประชุมและชวเลข 17) สำนักการพิมพ์ และ 18) สำนักนโยบายและแผน และกลุ่มงานขึ้นตรงเลขาธิการวุฒิสภา คือ กลุ่มตรวจสอบภายใน

4. ความเป็นอิสระในการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ส่วนราชการสังกัดรัฐสภามีความเป็นอิสระในการบริหารราชการ ดังนี้

4.1 การเสนอคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเสนอคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในการนี้ คณะรัฐมนตรีอาจความเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาไว้ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมด้วยก็ได้ และในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณดังกล่าว คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง อาจขอให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เข้าชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณาได้ (มาตรา 13)

มาตรการนี้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระของรัฐสภาและส่วนราชการสังกัดรัฐสภา แต่ในทางปฏิบัติไม่อาจดำเนินการตามมาตรานี้ได้เพราะรัฐธรรมนูญมิได้มีบทบัญญัติให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระในการงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการอื่น อย่างเช่นสำนักงานศาล ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาจึงไม่สามารถเสนอคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีโดยตรงได้ จึงต้องเสนอผ่านทางสำนักงบประมาณเช่นเดียวกับส่วนราชการในสังกัดฝ่ายบริหารตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

4.2 ให้ ก.ร. ออกระเบียบและประกาศเกี่ยวกับการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา โดยให้ ก.ร. มีอำนาจออกระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

1) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และข้าราชการรัฐสภาสามัญ

2) การแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของรัฐสภา สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการของสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา และส่วนราชการสังกัดรัฐสภา รวมทั้งกำหนดอัตราค่าตอบแทน

3) การกำหนดอัตราเบี้ยประชุม ค่าตอบแทนหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นของ ก.ร.อ. ก.ร. และคณะกรรมการอื่น ๆ รวมทั้งให้แก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ

4) การบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

5) การกำหนดวิธีการ เงื่อนไข และอัตราค่าจ้างในการจ้างพนักงานราชการและลูกจ้างของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา รวมทั้งการกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกาย การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี การลาหยุดราชการ ค่าตอบแทนพิเศษ ค่าครองชีพชั่วคราว และการจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นของพนักงานราชการและลูกจ้างของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

6) วางระเบียบปฏิบัติราชการ เพื่อให้การบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาเป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น (มาตรา 15)

การให้ ก.ร.มีอำนาจเพิ่มขึ้นในการออกระเบียบและประกาศต่าง ๆ เพื่อให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภามีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร แต่การออกระเบียบและประกาศต่าง ๆ ตามมาตรา 15 นี้จะต้องมีเกณฑ์มาตรฐานตามหลักธรรมาภิบาลไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้บังคับกับส่วนราชการในสังกัดฝ่ายบริหาร

5. กำหนดตำแหน่งตำรวจรัฐสภา มีการกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภาทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินภายในบริเวณรัฐสภา โดยให้มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภายในบริเวณรัฐสภาและเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และกำหนดให้ข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภาตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยตาม (มาตรา 16 และมาตรา 20)

6. การบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาตามบทเฉพาะกาล บรรดาอำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใดกำหนดว่าเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรี ให้เป็นอำนาจของ ก.ร. เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของส่วนราชการในสังกัดรัฐสภา ทั้งนี้จนกว่าจะมีระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภาตามมาตรา 15 ใช้บังคับ

บรรดาอำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใดกำหนดว่าเป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีให้เป็นอำนาจของประธานรัฐสภา อำนาจของรัฐมนตรีเจ้าสังกัดให้เป็นอำนาจของประธานสภาผู้แทนราษฎรสำหรับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือของประธานวุฒิสภาสำหรับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา หรือของประธานรัฐสภาสำหรับส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และอำนาจของปลัดกระทรวงให้เป็นอำนาจของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการวุฒิสภา หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการ

ของส่วนราชการในสังกัด ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภาตามมาตรา 15 ใช้บังคับ การเทียบระดับตำแหน่ง (มาตรา 18)

7. การตรวจสอบ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน เช่นเดียวกับส่วนราชการทั่ว ๆ ไป (มาตรา 14)

8. ระเบียบข้าราชการรัฐสภา เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 ที่มีคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา หรือ ก.ร. เป็นกรรมการกลางบริการงานบุคคลและมีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎ ระเบียบ และประกาศ ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาด้วย ซึ่ง “ก.ร” ประกอบด้วย ประธานรัฐสภาเป็นประธานกรรมการ รองประธานรัฐสภาเป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการวุฒิสภา ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนแปดคนซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเลือก จำนวนสี่คน วุฒิสภาเลือกจำนวนสี่คน และผู้แทนข้าราชการรัฐสภาสามัญจำนวนสี่คนซึ่งข้าราชการ รัฐสภาสามัญในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเลือกกันเองจำนวนสองคน และข้าราชการ รัฐสภาสามัญในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเลือกกันเองจำนวนสองคน เป็นกรรมการ โดยมี เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือเลขาธิการวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งที่เป็นประธานรัฐสภาแต่งตั้งเป็นเลขานุการ ก.ร. (มาตรา 13)

8.1 ข้าราชการรัฐสภาสามัญ มี 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) ตำแหน่งประเภทบริหาร ได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการสังกัดรัฐสภา รองหัวหน้าส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ผู้ช่วยหัวหน้าส่วนราชการสังกัดรัฐสภา และตำแหน่งอื่นที่ ก.ร. กำหนดตำแหน่งประเภทบริหารมี 2 ระดับ คือ ระดับต้น และระดับสูง

2) ตำแหน่งประเภทอำนวยการ ได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการภายในระดับสำนัก ผู้อำนวยการกลุ่มงาน และตำแหน่งอื่นที่ ก.ร. กำหนด ตำแหน่งประเภทอำนวยการมี 2 ระดับ คือ ระดับต้น ระดับสูง

3) ตำแหน่งประเภทวิชาการ ได้แก่ ตำแหน่งที่จำเป็นต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตามที่ ก.ร. กำหนด เพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่ของตำแหน่งนั้น ตำแหน่งประเภทวิชาการ มี 5 ระดับ คือ ระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ระดับชำนาญการพิเศษ ระดับเชี่ยวชาญ และระดับทรงคุณวุฒิ

4) ตำแหน่งประเภททั่วไป ได้แก่ ตำแหน่งที่ไม่ใช่ตำแหน่งประเภทบริหาร ตำแหน่งประเภทอำนวยการ และตำแหน่งประเภทวิชาการ ทั้งนี้ ตามที่ ก.ร. กำหนด ตำแหน่งประเภททั่วไป มี 4 ระดับ คือ ระดับปฏิบัติงาน ระดับชำนาญงาน ระดับอาวุโส และระดับทักษะพิเศษ (มาตรา 26 และ มาตรา 27)

ตำแหน่งข้าราชการรัฐสภาสามัญจะมีในส่วนราชการใด จำนวนเท่าใด และเป็นตำแหน่งประเภทใด สายงานใด ระดับใด ให้เป็นไปตามที่ ก.ร. กำหนด โดยต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

ความไม่เข้าซ้อน และประหยัดเป็นหลัก และต้องเป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ ก.ร. จัดทำขึ้น (มาตรา 28 มาตรา 29 และมาตรา 30)

8.2 นักกฎหมายนิติบัญญัติ เพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานด้านกฎหมายของรัฐสภา ให้มีตำแหน่งนักกฎหมายนิติบัญญัติในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในทางนิติศาสตร์ การร่างกฎหมาย การให้ความเห็นทางกฎหมาย การบริหารราชการแผ่นดินและระบบงานด้านนิติบัญญัติ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในงานด้านกฎหมายและติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายตามความรับผิดชอบของรัฐสภา โดยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักกฎหมายนิติบัญญัติ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ร. กำหนด และนักกฎหมายนิติบัญญัติจะได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งในอัตราตามระเบียบที่ ก.ร. กำหนด (มาตรา 35) ซึ่งปัจจุบันได้มีระเบียบ ก.ร. ว่าด้วยการกำหนดตำแหน่งนักกฎหมายนิติบัญญัติ พ.ศ. 2561 ใช้บังคับแล้ว

ปัญหาทางกฎหมายของการจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา

การจัดระบบงานรัฐสภาตามที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภากำหนด การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภาซึ่งมีคณะกรรมการที่แต่ละสภาตั้งขึ้นเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงาน โดยมีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและคณะกรรมการ รวมถึงสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และกรรมการตามรัฐธรรมนูญด้วยนั้น ปัจจุบันการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภามีปัญหาทางกฎหมายที่ทำให้การจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาไม่สอดคล้องกับระบบงานรัฐสภา 4 ประการ คือ

1. การกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาไม่ชัดเจน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎร และกำหนดให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของวุฒิสภา ส่วนงานที่เป็นราชการทั่วไปของรัฐสภา มิได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา งานที่เป็นราชการทั่วไปของรัฐสภา เช่น การจัดการประชุมร่วมกันของรัฐสภา และงานด้านการต่างประเทศของรัฐสภาจึงต้องให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรและเป็นสภาหลักในฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้รับผิดชอบ

2. การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาไม่สอดคล้องกับการสนับสนุนระบบงานรัฐสภา เนื่องจาก

2.1 มีหน่วยบริการกลางอยู่ในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีหน่วยบริการกลางที่เป็นส่วนราชการภายในซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา รวมถึงสนับสนุนสมาชิกของทั้ง 2 สภา เช่น ห้องสมุดรัฐสภา พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และจดหมายเหตุ สถาบันวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ สำนักสารสนเทศ สำนักงานเลขานุการ ก.ร. และสำนักงบประมาณของรัฐสภา เมื่อหน่วยงานดังกล่าวอยู่ในบังคับบัญชาของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ขึ้นตรงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ทำให้เกิดปัญหาการให้บริการกับสมาชิกของทั้งสองสภาได้อย่างไม่ทั่วถึงและไม่เท่าเทียมกัน จำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้มีศักยภาพอย่างเพียงพอต่อการรองรับระบบงานรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญและจำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางของรัฐสภาสำหรับให้บริการกับสมาชิกของทั้ง 2 สภา ซึ่งสามารถศึกษาเปรียบเทียบได้จากรัฐสภาออสเตรเลียที่มี The Department of Parliamentary Services แยกออกจากต่างหากจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำหน้าที่ให้บริการกับสภาทั้งสอง เช่น งานด้านการวิจัย การวิเคราะห์งบประมาณ บริการห้องสมุด พิพิธภัณฑสถานรัฐสภา วิทยุโทรทัศน์ อาคารสถานที่ และการรักษาความปลอดภัย

2.2 การจัดระบบงานที่เข้าซ้อนกันของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา การที่มีประกาศรัฐสภาแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรออกเป็น 22 สำนัก และ 6 กลุ่มงาน และแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาออกเป็น 18 สำนัก กับ 1 กลุ่มงาน มีปัญหาว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภายังไม่สามารถรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะรัฐสภามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางวิชาการเชิงลึกในการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น เช่น ข้อมูลการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ยังมีระบบงานภายในที่เข้าซ้อนกันซึ่งสามารถยุบรวมกันเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสนับสนุนงานของรัฐสภา เช่น งานด้านการต่างประเทศ ด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการพิมพ์ ด้านวิชาการและกฎหมาย ด้านการจัดทำรายงานการประชุม เป็นต้น

3. ปัญหาการบริหารทรัพยากรบุคคล

3.1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีทรัพยากรบุคคล 4 ประเภท คือ

1) ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 กำหนดให้มีข้าราชการรัฐสภา 2 ประเภท คือ ข้าราชการรัฐสภาสามัญซึ่งเป็นข้าราชการประจำ และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองซึ่งการแต่งตั้งและการพ้นจากตำแหน่งเป็นไปตามเหตุผลทางการเมือง

ดังนั้นข้าราชการรัฐสภาที่อยู่ภายใต้การบริหารงานบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจึงได้แก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญเท่านั้น

2) ลูกจ้างประจำ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2537 ซึ่งมีการกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน สิทธิประโยชน์ วินัยและการออกจากราชการ ซึ่งมีลักษณะทำนองเดียวกับข้าราชการพลเรือน เช่นเดียวกับลูกจ้างประจำของส่วนราชการในฝ่ายบริหาร ปัจจุบันไม่มีการบรรจุแต่งตั้งลูกจ้างประจำเพิ่มเติม ดังนั้น ลูกจ้างประจำที่มีอยู่จะทยอยเกษียณอายุราชการออกไปจนหมด

3) พนักงานราชการ ตามระเบียบคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2548 ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่องแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานราชการ ลงวันที่ 16 มีนาคม 2548 ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่องค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ของพนักงานราชการลงวันที่ 16 มีนาคม 2548 และฉบับที่แก้ไข ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่องการกำหนดลักษณะงานและคุณสมบัติเฉพาะของกลุ่มงานและการจัดทำกรอบอัตราค่าจ้างพนักงานราชการ ลงวันที่ 16 มีนาคม 2548 ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการกำหนดสิทธิประโยชน์ของพนักงานราชการ พ.ศ. 2553 ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการสรรหาและการเลือกสรรพนักงานราชการ พ.ศ. 2553 ซึ่งพนักงานราชการเป็นบุคคลที่ได้รับการจ้างตามสัญญาจ้างโดยได้รับค่าตอบแทนจากงบประมาณของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเพื่อเป็นพนักงานของรัฐ ในการปฏิบัติงานให้กับส่วนราชการสังกัดรัฐสภานั้น โดยระเบียบคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีพนักงานราชการ 2 ประเภท คือ พนักงานราชการทั่วไป ซึ่งปฏิบัติงานประจำทั่วไปของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาในด้านงานบริการงานเทคนิคงานบริหารทั่วไปงานวิชาชีพเฉพาะหรืองานเชี่ยวชาญเฉพาะ และพนักงานราชการพิเศษซึ่งปฏิบัติงานในลักษณะที่ต้องใช้ความรู้หรือความเชี่ยวชาญสูงมากเป็นพิเศษ (ข้อ 6)

4) คณะทำงานทางการเมือง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรรับผิดชอบคณะทำงานการเมืองของประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภารับผิดชอบคณะทำงานทางการเมืองของประธานวุฒิสภา รองประธานวุฒิสภา คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภา การแต่งตั้งคณะทำงานทางการเมืองดังกล่าวเป็นไปตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา พ.ศ. 2554 ซึ่งคณะทำงานทางการเมืองดังกล่าวแต่งตั้งตามเหตุผลทางการเมือง

ทรัพยากรบุคคลทั้ง 4 ประเภท มีวิธีการบริหารงานบุคคลที่แตกต่างกัน ทั้งการกำหนดตำแหน่ง ค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ สวัสดิการ การพัฒนา การประเมินผลการปฏิบัติงาน ฯลฯ โดยเฉพาะข้าราชการรัฐสภาสามัญตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 มีลักษณะเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการในการบริหารงานบุคคลตามระเบียบข้าราชการรัฐสภาเป็นไปในทำนองเดียวกับข้าราชการพลเรือน ทำให้การบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ตามที่ ก.ร. นำมาปรับใช้บังคับ จึงยากที่ข้าราชการรัฐสภาจะได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและมีความเชี่ยวชาญในงานด้านนิติบัญญัติได้

ปัจจุบันการบังคับใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 นั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต้องประสบกับปัญหาการกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนของข้าราชการและพนักงานราชการเป็นอย่างมากเพราะบุคลากรทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของรัฐสภาที่มีลักษณะงานซ้ำซ้อนกัน ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนของบุคลากรให้สอดคล้องกับโครงสร้างและระบบงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

3.2 ก.ร. ไม่ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อรัฐสภา พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 ไม่ได้กำหนดให้ ก.ร. ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อรัฐสภา การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ ก.ร. จึงต้องพิจารณาความประสงค์ของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา ซึ่งเป็นประธานและรองประธาน ก.ร. เป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม จนทำให้ทั้งสองสำนักงานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลางได้ และ ก.ร. ก็ไม่อาจที่จะทราบความต้องการของรัฐสภาเกี่ยวกับการพัฒนาระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาได้ด้วย

4. ปัญหาวิธีการงบประมาณ แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 141 วรรคสอง และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 มาตรา 6 วรรคสอง กำหนดให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภามีอิสระทางการงบประมาณ แต่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาก็ยังคงเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ การขอตั้งงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณจึงต้องอยู่ภายใต้ความเห็นชอบของสำนักงบประมาณและคณะรัฐมนตรี ประกอบกับการบริหารและการใช้จ่ายงบประมาณต้องอยู่ภายใต้ระเบียบสำนักงบประมาณและระเบียบกระทรวงการคลัง ทำให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาไม่สามารถสนับสนุนงานเร่งด่วนของรัฐสภาได้ทันตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพราะการเบิกจ่ายต้องขออนุมัติจากกระทรวงการคลัง และเมื่อการจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภายังคงอยู่

กับกฎหมายของฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและวิธีการงบประมาณ นอกจากจะทำให้รัฐสภาไม่มีอิสระในการบริหารงานของรัฐสภาเองแล้วยังเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา สมาชิกผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา อีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา

เมื่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีหน้าที่หลักในการสนับสนุนระบบงานของรัฐสภา สมาชิกผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา เท่านั้น ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานช่วยอำนวยความสะดวก หากมีการกำหนดโครงสร้าง และจัดระบบงานอย่างเป็นระบบ ควบคู่ไปกับการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 ระเบียบรัฐสภา ประกาศรัฐสภา กฎ ก.ร. และระเบียบ ก.ร. ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการวางแผนทางปฏิบัติที่เหมาะสมจะทำให้การบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1. กำหนดให้มีส่วนราชการสังกัดรัฐสภา 3 ส่วนราชการ ได้แก่

1.1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎรและของรัฐสภา ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการประชุมร่วมกันของรัฐสภา และการประชุมคณะกรรมการธิการของรัฐสภา รวมถึงการดำเนินการทางวิชาการและกฎหมายเพื่อสนับสนุนระบบงานนิติบัญญัติและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของสภาผู้แทนราษฎรและของรัฐสภา

1.2 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของวุฒิสภา ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมวุฒิสภา และการประชุมคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา รวมถึงการดำเนินการทางวิชาการและกฎหมายเพื่อสนับสนุนระบบงานนิติบัญญัติ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การให้ความเห็นชอบกิจการสำคัญของชาติและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของวุฒิสภา

1.3 สำนักบริการร่วมรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของรัฐสภาในส่วนที่เกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐสภา สมาชิกผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ งานเลขานุการ ก.ร. การพัฒนาบุคลากร สำนักงบประมาณของรัฐสภา สำนักประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ สถาบันภาษาต่างประเทศ หอสมุดจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์รัฐสภา สำนักวิจัยและพัฒนา สำนักรักษาความปลอดภัยและอาคารสถานที่ สำนักการพิมพ์ และสำนักบริการทางการแพทย์

ทั้งนี้ เพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทำหน้าที่สนับสนุนงานหลักของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ส่วนสำนักบริการร่วมรัฐสภาตามข้อ 1.3 นั้น เป็นการรวมเอาส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ทำหน้าที่ให้บริการกับทั้ง 2 สภา และส่วนราชการภายในของทั้งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่มีอำนาจหน้าที่ทำนองเดียวกัน มารวมกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการกับทั้ง 2 สภา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสนับสนุนด้านต่าง ๆ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเคยรับผิดชอบอยู่เดิม จะช่วยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาสามารถพัฒนาไปสู่ความเชี่ยวชาญในงานด้านนิติบัญญัติ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 มาตรา 6 โดย ก.ร. ต้องเป็นผู้จัดระบบงานโดยการแบ่งส่วนราชการภายในของทั้ง 3 ส่วนราชการดังกล่าวให้สอดคล้องกับระบบงานรัฐสภาด้วย

นอกจากนี้ ก.ร. ควรดำเนินการให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งส่วนราชการสังกัดรัฐสภาที่เป็นส่วนราชการกลางของรัฐสภา เช่น หอสมุดรัฐสภา และสำนักงบประมาณของรัฐสภา เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำนองเดียวกับรัฐสภาของสหรัฐอเมริกา

2. การแก้ไขปัญหាทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา มีความสอดคล้องกับโครงสร้าง ระบบงานและการงบประมาณของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา สมควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาต้องแจกแจงระบบงานต่าง ๆ ตามขั้นตอนการดำเนินงาน ว่ามีงานใดเป็นหน้าที่ของตำแหน่งใด โดยจัดทำเป็นมาตรฐานการกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ เสนอ ก.ร. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และควรแยกงานที่สามารถให้ออกชนดำเนินการแทนได้ออกให้ชัดเจน

2.2 กำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงานทางการเมือง โดยแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของรัฐสภา เพื่อประโยชน์ในการจัดระบบงานและการกำหนดตำแหน่งข้าราชการและพนักงานราชการให้มีลักษณะงานที่ซ้ำซ้อนกัน

2.3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ต้องร่วมกันพัฒนานักกฎหมายนิติบัญญัติ นักวิชาการของรัฐสภา ให้เชี่ยวชาญและสามารถสนับสนุนระบบงานรัฐสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการงบประมาณ

3.1 กำหนดให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเป็นหน่วยงานอิสระไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงจะทำให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาสามารถเสนอคำขอตั้งงบประมาณได้โดยตรงต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี

ต้องบรรจุคำขอตั้งงบประมาณนั้นในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ โดยไม่ต้องเสนอให้สำนักงบประมาณพิจารณาตัดทอนงบประมาณก่อน รัฐสภาจึงจะมีอิสระในการบริหารราชการ

3.2 ก.ร. ควรทบทวนระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเสียใหม่ให้สอดคล้องกับระบบงานรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

4. ข้อเสนอแนะการจัดระบบการใช้อำนาจบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา การที่กฎหมายมิได้กำหนดให้ ก.ร. ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา การปฏิบัติหน้าที่ของ ก.ร. จึงต้องพิจารณาความประสงค์ของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา ซึ่งเป็นประธานและรองประธาน ก.ร. เป็นหลักในการพิจารณาดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ จึงต้องแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบการใช้อำนาจบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ดังต่อไปนี้

4.1 กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา แยกต่างหากจากคณะกรรมการ ก.ร. โดยให้คณะกรรมการ ก.ร. ทำหน้าที่เฉพาะเรื่องการบริหารงานบุคคล ทำนองเดียวกับ ก.พ. เท่านั้น ส่วนการกำกับการบริหารราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาควรเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ทำนองเดียวกับคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543

4.2 ปรับปรุงวิธีการสรรหากรรมการ ก.ร. ผู้ทรงคุณวุฒิ เนื่องจากกรรมการ ก.ร. ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เป็นอดีตข้าราชการพลเรือน และไม่เข้าใจระบบงานรัฐสภา จึงมักนำหลักการบริหารงานบุคคลของ ก.พ. มาใช้กับส่วนราชการสังกัดรัฐสภาซึ่งมีลักษณะงานที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง จึงสมควรเปลี่ยนวิธีการเลือกกรรมการ ก.ร. ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้มีคณะกรรมการสิทธิการสรรหาของแต่ละสภาทำหน้าที่สรรหาผู้มีคุณสมบัติแล้วเสนอให้แต่ละสภาให้ความเห็นชอบ

บรรณานุกรม

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2552). สหรัฐอเมริกา. สืบค้นจาก <http://www.mfa.go.th/web/2388.php?id=266>
- ณ กมล ไหมประดิษฐ์. (2546). รัฐสภาเครือรัฐออสเตรเลีย (The Parliament of the Commonwealth of Australia). กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2543). การปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2552). รายงานการศึกษาดูงานต่างประเทศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศออสเตรเลีย. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2543). โครงการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- รัฐสภา. (2490, มกราคม 27). พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2490, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 64 ตอนที่ 2.
- _____. (2518, กุมภาพันธ์ 6). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 92 ตอนที่ 27 ฉบับพิเศษ.
- _____. (2544, ตุลาคม 11). ประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2544, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 118 ตอนที่ 101ง พิเศษ.
- _____. (2545, กรกฎาคม 25). ประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2545, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 60 ง.
- _____. (2554, พฤษภาคม 11). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาพ.ศ. 2554, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนที่ 34 ก.
- Couderc, M. (2010). The administrative and financial autonomy of parliamentary assemblies, adopted at the Moscow Session. Retrieved from <http://www.asgp.co/sites/default/files/documents//OMQJLYHYSWWZWJFVQGFGIIDSANRDGW.pdf>
- Parliamentary of Australia. (2010). Parliamentary Departments. Retrieved from <http://www.aph.gov.au/department/index.htm>

ความหมายของคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาว

Meanings of Words in Thai and Lao

That Have the Same Word Forms

วันที่รับบทความ : 1 พฤศจิกายน 2561

วิราพร หงษ์เวียงจันทร์¹

วันที่แก้ไขบทความ : 13 กุมภาพันธ์ 2562

วันที่ตอบรับบทความ : 8 มีนาคม 2562

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางความหมายของคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาว โดยเก็บข้อมูลจากพจนานุกรมลาว-ไทย-อังกฤษ ของคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษาพบคำที่มีรูปคำเหมือนกันจำนวน 238 คำ เมื่อพิจารณาความหมายของคำพบว่าคำเหล่านี้มีความสัมพันธ์ทางความหมาย 6 ลักษณะ ได้แก่ 1) คำที่มีรูปคำเหมือนกันและมีความหมายคล้ายคลึงกัน 2) คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายกว้างกว่าภาษาลาว 3) คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายแคบกว่าภาษาลาว 4) คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายมากกว่าภาษาลาว 5) คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายน้อยกว่าภาษาลาว และ 6) คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่มีความหมายแตกต่างกัน

คำสำคัญ: รูปคำ ความหมายของคำ ภาษาไทย ภาษาลาว

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทยและภาษาวัฒนธรรมตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
e-mail: witree08@hotmail.com

Meanings of Words in Thai and Lao That Have the Same Word Forms

Received: November 1, 2018

Wiraphorn Hongwiangchan¹

Revised: January 18, 2019

Accepted: March 8, 2019

Abstract

This paper explores the meaning relationships of words having the same word forms in Thai and Lao. The words comprising the data for the study were selected from the Lao-Thai-English dictionary of the Department of Linguistics, Faculty of Humanities, Kasetsart University. The study shows that 238 words in the dictionary have the same word forms. These words can subsequently be classified into 6 groups which are 1) words where both word forms and meanings are similar, 2) words having the same word forms, but more extended meaning in Thai than in Lao, 3) words having the same word forms, but more restricted meaning in Thai than in Lao, 4) words having the same word forms but more meanings in Thai than in Lao, 5) words having the same word forms but fewer meanings in Thai than in Lao, and 6) words having the same word forms, but different meanings in Thai and Lao.

Keywords: word form, meaning, Thai, Lao

¹ Lecturer in Department of Thai and East Asian Languages and Culture, Faculty of Liberal Arts Thammasat University
e-mail: witree08@hotmail.com

บทนำ

ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ใกล้ชิดกันและอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ภาษาไทยและภาษาลาวยังจัดเป็นภาษาในตระกูลเดียวกัน คือภาษาตระกูลไท (Tai language family) แต่ด้วยการแบ่งพื้นที่การปกครองจึงทำให้ทั้ง 2 ภาษามีสถานภาพเป็นภาษาประจำชาติ (National language) ของแต่ละประเทศ คำศัพท์ในภาษาไทยมาตรฐานจำนวนมากมีรูปคำ การออกเสียง และความหมายที่เหมือนกับภาษาลาว เช่น แกง - **ແກງ** /kɛːŋ/ หมายถึง กับข้าวประเภทที่เป็นน้ำ มีชื่อต่าง ๆ ตามวิธีปรุงและเครื่องปรุง เช่น แกงจืด แกงเผ็ด แกงส้ม ดิน **ດິນ** /din/ หมายถึง ชื่อธาตุใน 4 ธาตุ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ ปากกา-**ປາກກາ** /pàːk-kaː/ หมายถึง เครื่องสำหรับขีดเขียนชนิดหนึ่งประกอบด้วยปากและด้าม เป็นต้น จึงทำให้ คนไทยกับคนลาวสามารถสื่อสารกันได้ดีด้วยการใช้ภาษาแม่ (mother tongue) ของตนเอง

ลักษณะทางภาษาที่น่าสนใจของภาษาไทยกับภาษาลาวมีอีกหลายประการ เช่น คำศัพท์ในภาษาไทยมาตรฐานบางคำเขียนไม่เหมือนภาษาลาว แต่ออกเสียงอย่างเดียวกัน มีความหมายแตกต่างกัน ซึ่งทำให้ผู้พูดภาษาไทยกับผู้พูดภาษาลาวเกิดความเข้าใจผิดด้านความหมายของคำ เช่น คำว่า “อนามัย” /ʔà-naː-maj/ ในภาษาไทย หมายถึง สุขภาพ หรือถูกสุขลักษณะ แต่คำว่า “**ອະນາໄມ**” /ʔà-naː-maj/ ในภาษาลาว หมายถึง ทำความสะอาด เช่นประโยคที่ว่า “ไม่ต้องอนามัยห้องเพราะเดี๋ยวจะรีบกลับมา” หมายถึง ไม่ต้องทำความสะอาดห้องเดี๋ยวจะรีบกลับมา เป็นต้น ลักษณะทางภาษาที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ คำศัพท์ในภาษาไทยมาตรฐานบางคำมีรูปคำและออกเสียงเหมือนภาษาลาว แต่มีความหมายแตกต่างกัน เช่น “น้ำเงิน” /náːm-ŋɛn/ ในภาษาไทย หมายถึง สีอย่างสีคราม แต่คำว่า “**ນ້ຳເງິນ**” /náːm-ŋɛn/ ในภาษาลาว หมายถึง สีเงิน (สีขาวค่อนข้างอ่อน) “จำปา” /cam-paː/ ในภาษาไทย หมายถึง ดอกไม้ที่มีสีเหลืองอมส้ม กลีบดอกใหญ่ ยาว มีหลายกลีบ แต่คำว่า **ຈຳປາ** /cam-paː/ ในภาษาลาว หมายถึง ดอกลั่นทม เป็นต้น

จากสถานการณ์การใช้ภาษาดังกล่าวทำให้เห็นว่าคำศัพท์ในแต่ละภาษามีส่วนสำคัญในการสื่อสารเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่าภาษาลาวจะมีลักษณะทางภาษาที่คล้ายคลึงกับภาษาไทยมาก แต่ก็ยังมีคำศัพท์จำนวนไม่น้อยที่มีรูปคำและออกเสียงเหมือนกันแต่สื่อความหมายแตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาเรื่องความหมายของคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาวจึงจะช่วยให้เข้าใจความหมายของคำทั้งในภาษาลาวและภาษาไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาความหมายของคำไว้หลายเรื่อง เช่น ยิงยศ กันจันะ (2559) ได้ศึกษาความหมายของคำว่า “พม่า” ด้วยคำปรากฏร่วมจากคลังข้อมูลภาษาไทย เพื่อมุ่งตอบคำถามที่ว่า คำว่า “พม่า” สามารถปรากฏในวงความหมายหลักและวงความหมายย่อยประเภทใดและสามารถปรากฏร่วมกับรายการคำใดได้บ้าง ผลการศึกษาพบว่า คำว่า “พม่า” สามารถปรากฏใน 11 วงความหมาย และ

ไม่พบการใช้คำว่า “พม่า” ด้านการดูถูกเหยียดหยาม ซึ่งสันนิษฐานว่าสื่อหนังสือพิมพ์ไทยต้องการนำเสนอเหตุการณ์ด้านการเมืองที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ไม่ต้องการสร้างวาทกรรมต่าง ๆ ส่วน สุภา อังกระวรรณ (2527) ได้ศึกษาความหมายแฝงของคำว่า “ผู้หญิง” จากความเปรียบในบทเพลงไทยสากล พบว่ามีแบบเปรียบเทียบ 93 แบบ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความหมายแฝงมีความสัมพันธ์กับเพศของผู้เปรียบ ผู้เปรียบที่เป็นผู้หญิงจะใช้ความหมายแฝงที่แสดงว่าตนเองเป็นสิ่งหรือคนที่ไม่มีความสำคัญ มีสภาพต่ำต้อย เป็นฝ่ายที่ต้องรับการกระทำ นอกจากนี้ กัญญนัช ชะนะจิตร์ (2560) ได้ศึกษาการสร้างคำและความหมายของสแลงในเฟซบุ๊ก เพื่อศึกษาการสร้างสแลงและวิเคราะห์ความหมายและความสัมพันธ์ทางความหมายของสแลงที่ปรากฏในเฟซบุ๊ก พบประเด็นที่น่าสนใจคือ สแลงที่ใช้ในเฟซบุ๊กแฟนเพจมีความสัมพันธ์ทางความหมาย 4 ลักษณะ ได้แก่ การพ้องความหมาย การมีหลายความหมาย การมีความหมายตรงข้าม และการพ้องเสียง ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์มีลักษณะพิเศษ คือเป็นภาษาที่มีรูปคำ เสียง หรือความหมายต่างไปจากภาษามาตรฐาน มักเข้าใจกันเฉพาะกลุ่ม

จากการศึกษาความหมายของคำที่กล่าวมาจะเห็นว่าผู้ที่สนใจศึกษาความหมายของคำจะศึกษาความหมายของคำหนึ่งคำ หรือศึกษาความหมายของคำในวงการใดวงการหนึ่ง แต่ยังไม่มีการศึกษาความหมายของคำภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาอื่น ๆ ดังนั้น ผู้เขียนจึงสนใจศึกษาความหมายของคำภาษาไทยกับภาษาลาว เพราะเป็นภาษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกันดังที่กล่าวไปข้างต้น นอกจากนี้ การศึกษาเปรียบเทียบความหมายของคำภาษาไทยกับภาษาลาวก็ยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจัง และส่วนมากจะเป็นการรวบรวมคำศัพท์ภาษาไทยกับภาษาลาวเป็นปทานุกรมและพจนานุกรม เช่น สมาคมไทย-ลาว กระทรวงการต่างประเทศ (2546) ได้จัดทำปทานุกรมคำพ้องไทย-ลาว และรวบรวมคำศัพท์ภาษาไทยและภาษาลาวที่ไม่เหมือนกัน จำนวนทั้งสิ้น 1,073 คำ วีระพงศ์ มีสถาน (2543) ได้จัดทำพจนานุกรมลาว-ไทย ที่รวบรวมคำศัพท์ภาษาลาวจากตำรา แบบเรียน วารสาร จดหมาย หนังสือเรื่อง ท้าวฮุ่งท้าวเจือง และรวบรวมคำศัพท์จากคำพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวันของชาวลาว คณะจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2543) ได้จัดทำพจนานุกรมลาว-ไทย-อังกฤษ ซึ่งรวบรวมคำศัพท์ในภาษาลาวประมาณ 8,000 คำ สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาลาวนี้ กมลนาถ นาคะศิริ (2542, หน้า 106) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า “ภาษาลาวยังคงเป็นภาษาที่บริสุทธิ์มาก วัฒนธรรมสมัยใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์จึงไม่ค่อยจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางภาษาลาวมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทย...”

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ผู้เขียนสนใจศึกษาความหมายของคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาว เนื่องจากยังไม่มีผู้ศึกษาประเด็นดังกล่าวมาก่อน รวมทั้งเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาว

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความหมายของคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาว” ผู้เขียนรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรมลาว-ไทย-อังกฤษ ของคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยเลือกศึกษาคำภาษาลาวและภาษาไทยที่มีรูปคำเหมือนกันทุกหมวดพยัญชนะเพื่อเป็นตัวแทนของภาษาลาวและภาษาไทย แล้วเก็บข้อมูลเฉพาะคำที่มีรูปคำเหมือนกัน 10 คำแรกของแต่ละหมวดพยัญชนะ หมวดคำใดมีคำที่มีรูปคำเหมือนกันไม่ถึง 10 คำ ผู้เขียนจะใช้ข้อมูลตามที่ปรากฏจริง จากขอบเขตของการศึกษาพบคำภาษาไทยกับภาษาลาวที่มีรูปคำเหมือนกันจำนวน 238 คำ

ความรู้เกี่ยวกับการพ้องรูปและความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ

การศึกษาและอธิบายความหมายของคำตามแนวคิดทางอรรถศัพท์นั้นมีประเด็นสำคัญคือการเชื่อมโยงทางความหมายของคำ (lexical relations) (Cruse, 1986, หน้า 84) ในทุกภาษา กล่าวคือ คำแต่ละคำมักมีความเชื่อมโยงกับความหมายของคำอื่น บ้างก็มีความหมายพ้องกัน บ้างก็มีความหมายตรงข้าม บ้างก็เป็นส่วนประกอบของกัน ประเด็นสำคัญของแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

1. การพ้องรูป (homonymy)

การพ้องรูป หมายถึง การที่คำมีรูปภาษาเหมือนกันแต่มีความหมายได้มากกว่าหนึ่งความหมาย การพ้องรูปแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 การพ้องตัวเขียน (homography)

การพ้องตัวเขียน หมายถึง คำที่มีการเขียนเหมือนกันแต่มีความหมายและการออกเสียงต่างกัน เช่น “แหน” ในคำว่า “จอกแหน” และ “หวงแหน” หรือ “เพลา” (เพ-ลา) และ “เพลารถ” (เพลา) เป็นต้น

1.2 การพ้องรูปสมบูรณ์ (homonymy)

การพ้องรูปสมบูรณ์ หมายถึง คำที่มีทั้งรูปและเสียงเหมือนกันแต่มีความหมายได้หลากหลาย โดยที่แต่ละความหมายมีความเกี่ยวข้องกัน เช่น “ขัน” หมายถึง อากาศหัวเราะ หรือภาชนะสำหรับใส่น้ำ หรืออาการร้องของไก่ เป็นต้น (ชัชวดี ศรีลัมพ์, 2558, หน้า 191)

ในการศึกษาเรื่อง “ความหมายของคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาว” ผู้เขียนจะศึกษาทั้งการพ้องตัวเขียนและการพ้องรูปสมบูรณ์

2. ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ

2.1 ความหมายแคบเข้า (restriction of meaning หรือ semantic narrowing / semantic reduction) คือ การที่คำศัพท์มีขอบเขตของความหมายลดลงจากเดิม เช่น คำว่า “meat” เคยหมายถึงอาหารโดยทั่ว ๆ ไป แต่ปัจจุบันคำนี้ หมายถึง เนื้อสัตว์ที่ใช้ในการประกอบอาหาร ในภาษาอังกฤษยุคกลาง (Middle English) คำว่า “girl” หมายถึง คนวัยหนุ่มสาวทั้งเพศชายและเพศหญิง แต่ในปัจจุบันหมายถึง เด็กสาว เท่านั้น หรือคำว่า “boy” สมัยก่อนหมายถึง เพศชายทุกช่วงอายุ ปัจจุบันหมายถึง

เด็กชาย เท่านั้น ในภาษาไทย คำว่า “บ้าน” สมัยก่อนหมายถึง หมู่บ้านดังจะเห็นได้จากหลักฐานในชื่อหมู่บ้านต่าง ๆ ในต่างจังหวัด เช่น บ้านตู (อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย) บ้านเพิง (อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช) ในปัจจุบัน คำว่า “บ้าน” มีความหมายแคบลง หมายถึง ที่อยู่ หรือสิ่งปลูกสร้างสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยของครอบครัวหนึ่ง ๆ เท่านั้น คำว่า “ขบ” เดิมมีความหมายว่า กัด เช่น หนูขบ หมาขบ ยุงขบ ในปัจจุบัน ใช้ในความหมายของอาการที่ใช้ฟันหน้ากัดเท่านั้น เช่น ขบเม็ดแตงโม

ดุष्ฎิพร ชานโรศานต์ (2526, หน้า 46) กล่าวว่า ความหมายแคบเข้าอาจเกิดการละส่วนขยาย เช่น คำว่า “สันดาน” เคยมีความหมายทั่ว ๆ ไป หมายถึง อุปนิสัยที่มีมาแต่กำเนิด ไม่ระบุงว่าเป็นในทางดีหรือไม่ดี หากจะเฉพาะเจาะจงลงไปจะต้องมีส่วนขยาย เช่น สันดานดี สันดานเสีย แต่ต่อมาแม้จะไม่ปรากฏส่วนขยาย คำว่า “สันดาน” ก็มีความหมายแคบเข้าว่าเป็น อุปนิสัยที่ไม่ดีที่มีมาแต่กำเนิดเท่านั้น

สุริยา รัตนกุล (2555, หน้า 256) ไดยกคำว่า “ฝอยทอง” เป็นตัวอย่างของความหมายแคบเข้า โดยอธิบายว่าฝอยใช้เรียกสิ่งที่เป็นเส้นเล็ก ๆ ละเอียด เช่น ยาฝอย นิดน้ำเป็นฝอย มูลฝอย แต่ทองคำที่ช่างทองชักให้เห็นเป็นเส้น ๆ อย่างเวลาจะทำสายสร้อยหรือทำแบบลวดลายตามแบบงานของช่างทองไทยไม่เรียกว่า ฝอยทอง แต่กลับเรียกว่า ลวดทอง แต่ฝอยทองจะใช้ในความหมายแคบเข้าหมายความว่าเฉพาะชื่อขนมชนิดหนึ่งทำด้วยไข่แดงผสมไข่น้ำค่างเล็กน้อยใส่กรวย โรยเป็นเส้นเล็ก ๆ ในน้ำเชื่อมเดือด ๆ แล้วจับเป็นแพ หรือไม่ก็หมายถึงพืชเป็นล้มลุกชนิด *Cuscuta chinensis* Lam. ในวงศ์ Convolvulaceae ไม่มีใบ ต้นเป็นเส้นเล็ก ๆ สีเหลือง เมล็ดใช้ทำยาได้

2.2 ความหมายกว้างออก (extension of meaning หรือ semantic broadening / semantic extension) คือ การที่คำมีความหมายกว้างออกไปกว่าเดิม เช่น คำว่า “panier” ในภาษาฝรั่งเศส หมายถึง ตะกร้าใส่ขนมปัง ต่อมาหมายถึง ตะกร้าใส่ของทั่วไป ไม่จำกัดเฉพาะขนมปัง ในภาษาไทยคำว่า “อา” หมายถึง น้องสาวของพ่อ ใช้คู่กับคำว่า “อาว” หมายถึง น้องชายของพ่อ แต่ในปัจจุบันไม่ใช้คำว่า “อาว” แล้ว คงเหลือแต่คำว่า “อา” ซึ่งหมายถึงน้องสาวและน้องชายของพ่อ

2.3 การมีหลายความหมายหรือการมีหลายหน้าที่ (polysemy) เป็นคำในภาษาที่สามารถทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ได้หลายอย่าง และมีลักษณะคล้ายคำพ้องรูปเกือบทุกประการ แต่มีความแตกต่างที่การเชื่อมโยงความหมาย กล่าวคือ คำทั้งสองประเภทต่างเป็นคำที่มีได้หลายความหมาย โดยที่คำหลายหน้าที่ต้องมีความหมายต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน แต่ความหมายของคำพ้องรูปจะมีลักษณะตรงข้ามกัน (ชัชวดี ศรีลัมพ์, 2558, หน้า 191) ดังเช่นประโยค “เธอลองเข้าเว็บกูเกิ้ลดูสิ” และ “ถ้าเธออยากรู้ข้อมูลก็กูเกิ้ลหาในอินเทอร์เน็ตนะ” จากตัวอย่างประโยคดังกล่าว คำว่า “กูเกิ้ล” ในประโยคแรกหมายถึงชื่อเว็บไซต์ (www.google.com) ส่วนในประโยคที่สองหมายถึง อาการของการกระทำที่ใช้เว็บไซต์ดังกล่าวในการหาข้อมูล จะเห็นได้ว่าคำว่า “กูเกิ้ล” ในประโยคแรกทำหน้าที่เป็นคำนามและทำหน้าที่เป็นคำกริยาในประโยคที่สอง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ ทำให้เห็นว่าคำที่มีรูปคำเหมือนกันสามารถจำแนกความหมายได้หลายประเภท คำบางคำมีรูปคำเหมือนกัน เมื่อพิจารณาทางความหมายแล้วมีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายที่น่าสนใจหลายประการ การศึกษาความหมายของคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาว จึงน่าจะช่วยให้เห็นวิธีคิดและสถานการณ์การใช้ภาษาของคนลาวและคนไทยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

คำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาว

จากการศึกษาคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาวจำนวน 238 คำ สามารถจำแนกความสัมพันธ์ทางความหมายได้ 6 ประการ ดังนี้

1. คำที่มีรูปคำเหมือนกันและมีความหมายคล้ายคลึงกัน

คำที่มีรูปคำเหมือนกันและมีความหมายคล้ายคลึงกัน หมายถึง คำในภาษาไทยกับภาษาลาวที่เขียนเหมือนกัน และมีความหมายเกือบเหมือนกัน ส่วนมากเป็นคำภาษาลาวที่คล้ายคลึงกับภาษาไทยโบราณหรือภาษาที่ใช้ในบทประพันธ์หรือคำกลอน เช่น

คำ ภาษาลาว	ความหมาย	คำ ภาษาไทย	ความหมาย
บิก	บก, (น้ำ) ลด	บก	1) ส่วนของผิวพื้นโลกที่ไม่ใช่ทะเลหรือแม่น้ำลำคลองเป็นต้น 2) ภาคพื้นดิน 3) แห้ง พร่อง ลดลง 4) ย่อยยับหมดกำลัง
ແພ້	ชนะ	แพ้	ชนะ เช่น อนนเรื่องไสงามหนักหนา แพ้พระอาทิตย์ (จารึกสยาม).

คำว่า **บิก** ในภาษาลาวทำหน้าที่เป็นคำกริยา หมายถึง ลดลง ใช้กับน้ำที่ลดปริมาณลง ซึ่งคล้ายคลึงกับภาษาไทยในกฎหมายตราสามดวงที่ว่า “แลมันทำซู้แล้วมันทอดหญิงนั้นเสีย ท่านว่ามันทำให้ลูกหลานท่านนมบกกพร่อง”

คำว่า **ແພ້** ในภาษาลาวทำหน้าที่เป็นคำกริยา หมายถึง ชนะ ซึ่งเหมือนกับภาษาไทยสมัยก่อนที่ปรากฏในประชุมศิลาจารึกสยามความว่า “อนนเรื่องไสงามหนักหนา **แพ้**พระอาทิตย์” หมายถึงสิ่งที่มีแสงสวยงามชนะแสงพระอาทิตย์ ในประโยคนี้คำว่า “แพ้” ทำหน้าที่เป็นคำกริยา หมายถึง

ชนะ เหมือนกับภาษาลาว แต่ในภาษาไทยปัจจุบันคำว่า “แพ้” มีความหมายแตกต่างไปจากภาษาไทยสมัยก่อน หมายถึง สู้ไม่ได้

2. คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายกว้างกว่าภาษาลาว

คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายกว้างกว่าภาษาลาว หมายถึง คำในภาษาไทยกับภาษาลาวที่เขียนเหมือนกัน แต่ในภาษาไทยมีขอบเขตของความหมายกว้างกว่าภาษาลาว เช่น

คำ ภาษาไทย	ความหมาย	คำ ภาษาลาว	ความหมาย
ลอย	ไม่จม อยู่บนผิวน้ำ	ลอย	ง่าย

คำว่า “ลอย” ในภาษาไทย หมายถึง การทรงตัวอยู่ในอากาศ ไม่จม หรืออยู่บนผิวน้ำ เช่น เรือลอย จอกแหนลอย บัลลูนลอย วาลอย เป็นคำที่มีความหมายกว้างกว่าคำว่า **ลอย** ในภาษาลาว ซึ่งหมายถึง การเคลื่อนที่ไปโดยอาศัยกำลังแขน ขา ครีบ หรือหาง แหวกว่ายไปในน้ำหรืออากาศ หากผู้ใช้ภาษาไทยและผู้ใช้ภาษาลาวสื่อสารกันด้วยคำดังกล่าวก็อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ เช่น ในประโยค ปลาลอยน้ำ ภาษาไทยหมายถึงปลาอยู่บนผิวน้ำ แต่ในภาษาลาวหมายถึง ปลาว่ายน้ำ

3. คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายแคบกว่าภาษาลาว

คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายแคบกว่าภาษาลาว หมายถึง คำในภาษาไทยกับภาษาลาวที่เขียนเหมือนกัน แต่ในภาษาไทยมีขอบเขตของความหมายแคบกว่าภาษาลาว เช่น

คำ ภาษาลาว	ความหมาย	คำ ภาษาไทย	ความหมาย
ถิว	ฆ่าและเตรียมสัตว์ เช่น วัว ควาย หมู ไก่ ปลา เพื่อทำอาหาร	ควั	ทำให้สะอาด ขำระล้าง เช่น ควัปลาว่า ขอดเกล็ดปลาแล้วผ่าท้องล้างให้สะอาด
ทีบ	ภาชนะใส่สิ่งของ รูปทรงสี่เหลี่ยม มีฝา กระทบเดินทาง	ทีบ	ภาชนะใส่สิ่งของ รูปทรงสี่เหลี่ยม มีฝา

คำว่า “คว” ในภาษาไทยถิ่นอีสานเป็นคำกริยา หมายถึง ทำให้สะอาดหรือชำระล้าง แต่จะใช้กับปลาเท่านั้น เช่น ควปลา หมายถึง ขอดเกล็ดปลาแล้วล้างท้องล้างให้สะอาด ซึ่งมีขอบเขตของความหมายแคบกว่าคำว่า **ฉีก** ในภาษาลาวที่ใช้กับการฆ่าหรือเตรียมสัตว์ เช่น วัว ควาย หมู ไก่ ปลา เพื่อทำอาหาร

คำว่า “หีบ” ในภาษาไทย หมายถึง ภาชนะใส่ของรูปสี่เหลี่ยมมีฝาเท่านั้น มีขอบเขตของความหมายแคบกว่าคำว่า **หีบ** ในภาษาลาวที่หมายถึง ภาชนะใส่สิ่งของรูปทรงสี่เหลี่ยมมีฝา และหมายถึง กระเป๋าเดินทาง จะเห็นได้ว่า หากผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาลาวสื่อสารด้วยคำเดียวกันก็อาจทำให้เข้าใจผิดได้ เช่น ประโยค “ไปหีบหีบมาให้หน่อย” ผู้ใช้ภาษาไทยอาจนำหีบที่บรรจุของมา แต่ผู้ใช้ภาษาลาวอาจนำกระเป๋าเดินทางมาก็ได้ ดังนั้นการศึกษาความสัมพันธ์ทางความหมายของคำจึงทำให้ผู้ใช้ภาษาทั้งสองภาษามีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

4. คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายมากกว่าภาษาลาว

คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายมากกว่าภาษาลาว หมายถึง คำในภาษาไทยกับภาษาลาวที่เขียนเหมือนกัน มีความหมายเหมือนกัน แต่ในภาษาไทยมีความหมายเพิ่มขึ้นมาจากภาษาลาว เช่น

คำ ภาษาไทย	ความหมาย	คำ ภาษาลาว	ความหมาย
กะหรี	1) เครื่องแกงกะหรีซึ่งประกอบด้วย ขมิ้นและเครื่องเทศอื่น ๆ บดเป็นผง 2) หญิงโสเภณี	กะลี	ผงกะหรี
โคตร	วงศ์สกุล เผ่าพันธุ์ ต้นสกุล คำนี้บาง ทีก็นำไปใช้ในความหมายไม่สุภาพ หรือเป็นคำด่า	โถด	เชื้อสาย ตระกูล

คำว่า “กะหรี” ในภาษาไทยมี 2 ความหมาย คือ เครื่องแกง และยังเป็นภาษาปาก หมายถึง โสเภณี แต่คำว่า **กะลี** ในภาษาลาว หมายถึง เครื่องแกงซึ่งประกอบด้วยขมิ้นและเครื่องเทศอื่น ๆ บดเป็นผง เพียงความหมายเดียว

คำว่า “โคตร” ในภาษาไทยมี 2 ความหมาย คือ เชื้อสาย ตระกูล และยังเป็นคำที่นำไปใช้ในความหมายไม่สุภาพหรือเป็นคำด่า เช่น โคตรโง่ หมายถึง โง่มาก แต่ในภาษาลาวคำว่า **โถด** หมายถึง เชื้อสาย ตระกูล เพียงความหมายเดียว

5. คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายน้อยกว่าภาษาลาว

คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่คำในภาษาไทยมีความหมายน้อยกว่าภาษาลาว หมายถึง คำในภาษาไทยกับภาษาลาวที่เขียนเหมือนกัน มีความหมายเหมือนกัน แต่ในภาษาไทยมีความหมายน้อยกว่าภาษาลาว เช่น

คำภาษาไทย	ความหมาย	คำภาษาลาว	ความหมาย
จอ	1) หมา 2) ผ้าขาวที่ซึงไว้สำหรับเช็ดหนังหรือฉายภาพยนตร์	จ๋	1) หมา 2) ผ้าขาวที่ซึงไว้สำหรับเช็ดหนังหรือฉายภาพยนตร์ 3) รวม ชุมชุม
แวะ	หยุดชั่วคราวระหว่างทาง	แอะ	แวะ หยุด แยก

คำว่า “จอ” ในภาษาไทย หมายถึง สุนัข และผ้าขาวที่ซึงไว้สำหรับเช็ดหนังหรือฉายภาพยนตร์ แต่คำว่า จ๋ ในภาษาลาวหมายถึง สุนัข ผ้าขาวที่ซึงไว้สำหรับเช็ดหนังหรือฉายภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังหมายถึงการรวม หรือชุมนุม อีกด้วย เช่น คนมาจอกันหน้าร้านตั้งแต่เมื่อเช้า เป็นต้น

คำว่า “แวะ” ในภาษาไทย หมายถึง หยุดชั่วคราวระหว่างทาง แต่คำว่า แอะ ในภาษาลาวหมายถึง หยุดชั่วคราวระหว่างทาง หรือหมายถึง แยก ได้อีกด้วย จะเห็นว่าการใช้คำดังกล่าวอาจทำให้ผู้ใช้ภาษาเกิดความสับสนได้ เช่น ในประโยค “เดี๋ยวเราแวะกันข้างหน้าก็ได้” ผู้พูดภาษาไทยอาจหมายถึงหยุดข้างหน้า แต่ผู้พูดภาษาลาวอาจเข้าใจว่าให้แยกกันข้างหน้าก็ได้ เป็นต้น

6. คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่มีความหมายแตกต่างกัน

คำที่มีรูปคำเหมือนกันแต่มีความหมายแตกต่างกัน หมายถึง คำในภาษาไทยกับภาษาลาวที่เขียนเหมือนกัน แต่มีความหมายไม่เหมือนกัน จากการศึกษพบว่า คำในภาษาไทยและภาษาลาวจำนวนมากที่มีรูปคำเหมือนกัน แต่ไม่มีความเชื่อมโยงทางความหมาย คำลักษณะนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำที่มีความหมายแตกต่างกันและมีหน้าที่ของคำเหมือนกัน และคำที่มีความหมายแตกต่างกันและมีหน้าที่ของคำแตกต่างกัน ดังจะอธิบายต่อไปนี้

6.1 คำที่มีความหมายแตกต่างกันและมีหน้าที่ของคำเหมือนกัน หมายถึง คำในภาษาไทยและภาษาลาวที่เขียนเหมือนกัน มีความหมายแตกต่างกัน และมีหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนกัน เช่น

คำ ภาษาลาว	ความหมาย	คำภาษาไทย	ความหมาย
ຄົນຈ້າງ (น.)	ลูกจ้าง	คนจ้าง (น.)	ผู้ว่าจ้าง
ຖາກຖ່າງ (ก.)	บุกเบิก ริเริ่ม	ถากถาง (ก.)	ค่อนข้าง มีเจตนาว่าให้เจ็บใจ
ທອງ (น.)	ทองแดง	ทอง (น.)	ธาตุแท้ชนิดหนึ่งเนื้อแน่นมาก สีเหลืองสุกปลั่ง เป็นโลหะมีค่า
ຍ້ອນ (ก.)	ต้นเป็นจิงหะ	ย้อน (ก.)	ทวนกลับ ทวนกลับ พุดสวน ตอบ (มักใช้ในทางไม่ดี)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า คำในภาษาลาวและภาษาไทยที่กล่าวมาทุกคำมีหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนกัน แต่ความหมายของคำแตกต่างกัน เมื่อใช้คำดังกล่าวสื่อสารกันก็อาจทำให้เข้าใจผิดได้ เพราะคำที่นำไปใช้ในประโยคมีหน้าที่ของคำเหมือนกัน เช่น ประโยคที่ว่า “เขาได้รับเหรียญทองในการแข่งขันกีฬาของโรงเรียน” ผู้ใช้ภาษาไทยหมายถึง เขาได้รับเหรียญทองคำ (รางวัลที่ 1) ในการแข่งขันกีฬารั้งนี้ แต่ผู้ใช้ภาษาลาวหมายถึง เขาได้รับเหรียญทองแดง (รางวัลที่ 3) ในการแข่งขันครั้งนี้

ในประโยค “แม่ของฉันเป็นคนจ้าง” ผู้ใช้ภาษาไทยหมายถึง แม่ของฉันเป็นผู้ว่าจ้าง แต่ในภาษาลาวหมายถึง แม่ของฉันเป็นลูกจ้าง (ผู้รับจ้างทำงานโดยได้รับค่าตอบแทน)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นชัดเจนว่า มีคำในภาษาไทยกับภาษาลาวจำนวนมากที่เขียนเหมือนกัน ออกเสียงเหมือนกัน มีหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนกัน แต่มีความหมายแตกต่างกัน จึงอาจทำให้ผู้ใช้ภาษาทั้ง 2 ภาษา เข้าใจผิดได้ จึงอาจต้องใช้บริบทแวดล้อมของคำ เพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของคำนั้น ๆ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

6.2 คำที่มีความหมายแตกต่างกันและมีหน้าที่ของคำแตกต่างกัน หมายถึง คำในภาษาไทยและภาษาลาวที่เขียนเหมือนกัน มีความหมายแตกต่างกัน และมีหน้าที่ทางไวยากรณ์แตกต่างกัน จากการศึกษาครั้งนี้พบปรากฏการณ์ทางภาษาลักษณะดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับที่ กมลนาถ ศิริ (2542, หน้า 106-107) กล่าวว่า “...การจัดแบ่งประเภทของคำในภาษาลาวมีความแตกต่างจากการจัดแบ่งประเภทของคำในภาษาไทย...คำศัพท์จำนวนมากในภาษาลาวและภาษาไทย...ดูเหมือนจะเป็นคำที่มาจากศัพท์เดียวกันแต่มีความแตกต่างกันทางความหมาย” เช่น

คำ ภาษาลาว	ความหมาย	คำ ภาษาไทย	ความหมาย
เจ้าผู้ (ว.)	หล่อ	เจ้าผู้ (น.)	ผู้เฒ่าในการชู้สาว
เเซ (น.)	แม่น้ำสายเล็ก	เซ (ก.)	เสียการทรงตัวจนเอนเคลื่อนไปข้างใดข้างหนึ่ง
ดักจิต (ก.)	สิ้นใจ	ดักจิต (น.)	ห้องเก็บศพของโรงพยาบาล
ปั้ (น.)	ตัว	ปั้ (ก.)	ร่วมเพศเพื่อสืบพันธุ์
แพง (ก.)	หวงแหน	แพง (ว.)	มีราคาสูง, ตรงข้ามกับ ถูก
ยาม (ก.)	เยี่ยม	ยาม (น.)	คราว , เวลา, เช่น ยามสุข ยามทุกข์ ยามเช้า ยามกิน (ป.). คนเฝ้าสถานที่หรือระวังเหตุการณ์ตามกำหนดเวลา

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า คำในภาษาไทยและภาษาลาวหลายคำเขียนเหมือนกัน แต่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์แตกต่างกัน และมีความหมายแตกต่างกันด้วย หากผู้ใช้ภาษาไม่ได้พิจารณาความหมายของคำก็อาจทำให้เข้าใจผิดหรือสื่อความหมายผิด เนื่องจากคิดว่าเป็นคำที่มาจากศัพท์เดียวกัน เช่น ผู้ชายคนนี้เจ้าผู้มาก ในภาษาลาวไม่ได้หมายความว่า ผู้ชายคนนี้เป็นคนฝึกฝนทางชู้สาวหรือคบหาผู้หญิงพร้อมกันหลายคน แต่หมายถึงผู้ชายคนนี้หล่อมาก

ในประโยคที่ว่า ผู้หญิงคนนี้เขาแพงมาก ในภาษาลาวหมายถึง ผู้หญิงคนนี้เขารักหรือหวงแหนมาก หากผู้ใช้ภาษาไม่ได้พิจารณาความหมายของคำให้ดีก็อาจจะเข้าใจผิดว่าประโยคดังกล่าว หมายถึงผู้หญิงคนนี้เขาราคาสูงมาก

สรุป

จากการศึกษาความหมายของคำที่มีรูปคำเหมือนกันในภาษาไทยกับภาษาลาว ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยและภาษาลาวเป็นภาษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาก แต่มีลักษณะบางประการที่ไม่เหมือนกัน เช่น วิธีการออกเสียง การจัดแบ่งประเภทของคำ เป็นต้น เมื่อพิจารณาความหมายคำศัพท์ของภาษาไทยและภาษาลาวมีคำที่มีรูปคำเหมือนกันจำนวน 238 คำ สามารถจำแนกประเภทความสัมพันธ์ทางความหมายได้ถึง 6 ลักษณะ การศึกษานี้จึงทำให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างความหมายของคำศัพท์ในภาษาไทยกับภาษาลาว นอกจากนี้ยังทำให้เห็นโลกทัศน์และการใช้ภาษาของคนไทยและคนลาวที่สามารถสื่อสารกันได้ด้วยภาษาแม่ของตนเอง โดยเลือกใช้คำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันเพื่อให้การสื่อสารของแต่ละฝ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กมลนา นาคะศิริ. (2542). เบื้องหลังงานวิจัยเรื่องพจนานุกรมสามภาษา: ลาว-ไทย-อังกฤษ. **วารสารมนุษยศาสตร์**. 7(1), หน้า 103-109
- กัญญ์ณัช ชะนะจิตร์. (2560). การสร้างคำและความหมายของสแลงในเฟซบุ๊ก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2543). **พจนานุกรมลาว-ไทย-อังกฤษ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัชวดี ศรีลัมพ์. (2558). ระบบความหมาย ใน ดิยู ศรีนราวัฒน์ และ ชลธิชา บำรุงรักษ์ (บ.ก.), **ภาษาและภาษาศาสตร์**. (หน้า 169-196). ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดุสิตพร ชำนิโรคนานต์. (2526). **ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและภาษาไทยเปรียบเทียบ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2561). **ภาษาและความหมาย**. กรุงเทพฯ: เค.ซี.อินเตอร์เพรส.
- บุญมี เทบสีเหลือง. (2553). **ความเป็นมาของชนชาติลาว เล่ม 1 การตั้งถิ่นฐานและสถาปนาอาณาจักร**. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- สมาคมไทย-ลาว กระทรวงการต่างประเทศ. (2546). **พจนานุกรมคำพ้องไทย-ลาว**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุริยา รัตนกุล. (2555). **อรรถศาสตร์เบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รัตนา จันทร์เทว. (2554). การสัมผัสภาษา: ภาษาไทยและภาษาลาวของคนลาว. **วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง**. 7(3), หน้า 121-134
- วีระพงศ์ มีสถาน. (2543). **พจนานุกรมลาว-ไทย**. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- สุภา อังกระวานนท์. (2527) การศึกษาความหมายแฝงของคำว่า “ผู้หญิง” จากความเปรียบในบทเพลงไทยสากล. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยิ่งยศ กันจินะ. (2559). การศึกษาความหมายของคำว่า “พม่า” ด้วยคำปรากฏร่วมจากคลังข้อมูลภาษาไทย. สืบค้นจาก https://www.researchgate.net/publication/319618235_Cruse_D_A_Lexical_Semantics
- Cruse, D. A. (1986). *Lexical Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.

คำเหมือนในภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส

English and French Cognates

วันที่รับบทความ : 18 มกราคม 2562

จันทิมา ชูวานนท์¹

วันที่แก้ไขบทความ : 17 กุมภาพันธ์ 2562

วันที่ตอบรับบทความ : 7 มีนาคม 2562

บทคัดย่อ

Cognates เป็นคำที่มีตัวสะกดเหมือนกันและมีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกันในสองภาษา ภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส มี Cognates จำนวนมากมายหลายพันคำที่ผู้มีความรู้หนึ่งในสองภาษานี้สามารถเข้าใจได้อย่างไม่ผิดพลาด เหตุผลหนึ่งเนื่องจากประวัติศาสตร์ที่มีร่วมกันระหว่างสองภาษานี้ นับตั้งแต่ชาวฝรั่งเศสนอร์มันเข้าครอบครองอังกฤษในปี ค.ศ. 1066 ภาษาฝรั่งเศสได้กลายเป็นภาษาราชการของรัฐบาลและราชสำนักอังกฤษนานเนื่องหลายศตวรรษ จึงส่งผลให้คำศัพท์ภาษาฝรั่งเศสเข้ามาอยู่ในภาษาอังกฤษและปรากฏอยู่จนปัจจุบัน นอกจากนี้คำศัพท์ที่มาพร้อมกับการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่มักจะเป็นคำที่ใช้เหมือนกันในทุกภาษา ผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสจึงสามารถใช้พื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษที่มีอยู่มาเรียนรู้คำศัพท์จำนวนมากในภาษาฝรั่งเศสได้อย่างรวดเร็ว การรู้จักรูปแบบของ Cognates จะช่วยเพิ่มทักษะความเข้าใจด้านการอ่านและการฟังได้อย่างมากสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาฝรั่งเศส

คำสำคัญ: คำเหมือน รูปแบบของคำเหมือน ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail: chantima.c@dru.ac.th

English and French Cognates

Received: January 18, 2019

Chantima Chuwarnond¹

Revised: February 17, 2019

Accepted: March 7, 2019

Abstract

Cognates are words that have a similar spelling, and meaning across two languages. There are thousands of cognates in English and French that are unmistakably understood by people who know one of these two languages. One reason was the shared history between languages from the Norman conquest of England in 1066. French was the official working language of government, and the courts in England for centuries. French words consequently came into English and stayed. Moreover, words coming with new scientific discoveries, inventions, and modern technology are usually the same across languages. Learners of French can use their background knowledge of English to instantly learn a great number of words in French language. Recognizing patterns of cognates can give a huge boost of comprehension skills in reading and listening to anyone starting to learn French.

Keywords: Cognates, Patterns of cognates, English language, French language

¹ Assistant Professor, Ph.D., Faculty of Humanities and Social Sciences Retired government official, Dhonburi Rajabhat University
e-mail: chantima.c@dru.ac.th

บทนำ

การยืมคำเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาศาสตร์สังคมที่สำคัญในการสื่อสารระหว่างภาษา ประเทศที่อาณาเขตติดต่อกัน มีประวัติศาสตร์ร่วมกันก็จะเกิดการแลกเปลี่ยนทางภาษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่นเดียวกับประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษ ที่มีคำเหมือนและคำคล้ายจำนวนมากกว่า 25,000 คำ คำเหมือนและคำคล้ายเช่นนี้เรียกว่า Cognates พจนานุกรม Longman ให้คำจำกัดความ Cognates ในทางภาษาศาสตร์ว่าหมายถึง “คำในภาษาหนึ่งที่มีต้นกำเนิดเดียวกันกับคำในภาษาอื่น” โดยทั่วไปแล้ว คำ Cognates เหล่านี้มักมีรูปศัพท์หรือเสียงเหมือนกันและมีความหมายเหมือนหรือคล้ายกัน อย่างไรก็ตาม ในบรรดาคำเหมือนเหล่านี้จะมีทั้ง True Cognates และ False Cognates ซึ่ง True Cognates คือ คำในภาษาที่แตกต่างกันแต่มีรากภาษาเดียวกันมีความคล้ายคลึงกันในการสะกดคำและมีความหมายเหมือนกัน ส่วน False Cognates คือ Cognates ตัวปลอมเป็นคู่ของคำที่มีรูปเหมือนกันหรือคล้ายกัน แต่มีความหมายที่แตกต่างกัน บทความนี้จะกล่าวถึง Cognates ในภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษที่จะเป็นพื้นฐานนำไปสู่การรับรู้คำศัพท์จำนวนมาก เช่น ผู้ที่เห็นคำศัพท์ภาษาฝรั่งเศส เช่น candidat, capital, centre, gouvernement, table ก็จะสามารถทำความเข้าใจได้ และ ผู้ที่พูดภาษาอังกฤษว่า “doctor” ก็จะสามารถเข้าใจความหมายเมื่อได้ยินคำภาษาฝรั่งเศสว่า “docteur” ได้ทันที แม้ว่าพวกเขาจะไม่รู้ภาษาฝรั่งเศสมาก่อน ดังนั้น Cognates จึงมีประโยชน์ช่วยให้เข้าใจคำศัพท์ได้หลากหลาย และช่วยให้การเรียนรู้ภาษาใหม่ที่ใกล้เคียงกันสามารถทำได้อย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด

ที่มาของคำเหมือนและคำคล้ายในภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ

หลายตำราทางภาษาอังกฤษกล่าวกันว่าภาษาอังกฤษกำเนิดจากการรวมภาษาถิ่นหลายภาษาเข้าด้วยกันและหนึ่งในภาษาที่โดดเด่นที่สุดที่ยืมมา คือ ภาษาละติน จึงเป็นสาเหตุให้ภาษาอังกฤษมี Cognates จำนวนมากร่วมกับภาษากลุ่มละติน เช่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาสเปนและภาษาอิตาลี อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาประวัติศาสตร์ ประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดยาวนาน ในปี ค.ศ. 1066 Guillaume, duc de Normandie เจ้าผู้ครองแคว้นนอร์ม็องดีในฝรั่งเศสรบชนะอังกฤษ Guillaume สถาปนาตนเองเป็นกษัตริย์อังกฤษเป็นพระเจ้า Guillaume ที่ 1 และสถาปนาราชวงศ์ Normande ชาวฝรั่งเศสเรียกพระองค์ว่า Guillaume le Conquérant สำหรับชาวอังกฤษคือ กษัตริย์ วิลเลียมผู้พิชิต (William the Conqueror) ราชวงศ์นี้มีกษัตริย์ปกครองประเทศอังกฤษระหว่างปี ค.ศ. 1066-1154 ทำให้ภาษาฝรั่งเศสกลายเป็นภาษาในราชสำนัก เป็นภาษาราชการ เป็นภาษาที่ใช้ในหมู่ชนชั้นปกครองและชนชั้นสูงในอังกฤษ และใช้ในเอกสารการปกครองและกฎหมายของประเทศอีกด้วย

พระราชอำนาจและความรุ่งเรืองของ
กษัตริย์ในยุคราชวงศ์ Normande มีปรากฏให้
เห็นได้จากการสร้างสถานที่สำคัญต่าง ๆ ซึ่ง
กลายเป็นโบราณสถานแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวที่
มีชื่อเสียงของลอนดอนในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น
หอคอยกรุงลอนดอน (Tower of London)
สร้างในปี ค.ศ. 1067-1097 วิหาร Westminster
สร้างในปี ค.ศ. 1087 เป็นต้น ในยุคนี้ถือได้ว่าเป็น
การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ของภาษา
อังกฤษ

นอกจากนั้นคติพจน์ของราชสำนัก
อังกฤษยังเขียนด้วยภาษาฝรั่งเศส “Dieu et mon
droit” หรือ “God and my right” คติพจน์นี้
ปรากฏอยู่บนตราประจำราชสำนักอังกฤษ หรือ
ตราแผ่นดิน สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และ
ไอร์แลนด์เหนือ (United Kingdom of Great
Britain and Northern Ireland) ที่โดยทั่วไป
เรียกกันว่า สหราชอาณาจักร (United Kingdom)
เหนือข้อความนี้จะมีรูปโล่และมีข้อความภาษา
ฝรั่งเศสล้อมรอบโล่คือ “Honi soit qui mal y
pense” มีความหมายว่า “Shame on he who
thinks evil of it” ตรานี้ยังอยู่บนปกหนังสือเดินทาง
ของประชาชนสหราชอาณาจักรจวบจนปัจจุบัน
อีกด้วย

ที่มา:

<https://www.thesun.co.uk/living/3353060/this-is-the-fascinating-reason-there-are-two-french-phrases-on-a-british-passport/>

คำเหมือนและคำคล้ายในภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ

Rubén Morán (2018) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ Cognates ในภาษาอังกฤษและพบว่า
Cognates คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้บ่อยมากกว่า 25,000 คำ ซึ่งผู้ใช้ภาษาสเปน ภาษาอิตาลี ภาษา
โปรตุเกส ภาษาโรมาเนีย รวมถึงชาวฝรั่งเศสจะสามารถเข้าใจได้ ไม่ว่าคำนั้น ๆ จะอยู่เป็นคำเดียว หรือ
ในประโยคซึ่งมีโครงสร้างไวยากรณ์พื้นฐานที่เข้าใจกันได้

ในที่นี้จะจัดกลุ่มคำเหมือนและคำคล้ายในภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. คำเหมือนในภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ

Cognates กลุ่มนี้มีรากภาษาเดียวกัน มีการสะกดคำและมีความหมายเหมือนกัน หรือใกล้เคียงกัน คำที่พบบ่อย ๆ ได้แก่

accent	adorable	absence	absent	accessible
base	brave	brochure	brutal	budget
cage	capable	carafe	certain	central
client	danger	date	destination	direct
distinct	effort	excellent	expert	existence
festival	final	flexible	garage	glucose
horrible	horizon	horizontal	identification	illustration
impression	irritable	invisible	logo	long
machine	massage	minuscule	nature	normal
notable	optimal	parachute	parasite	passage
patience	perceptible	qualification	question	radio
radiant	regret	respectable	rural	sanction
satisfaction	science	simple	sociable	taxi
tennis	transparent	unique	unification	urgent
vibration	vertical	vestige	village	violent
visible	zone	zoo		

ตัวอย่างคำศัพท์ข้างต้นปรากฏรูปเดียวกันทั้งในภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ เมื่อเห็นรูปศัพท์ก็สามารถเข้าใจกันได้ แม้ว่าทั้งสองภาษาจะมีระบบการอ่านออกเสียงที่แตกต่างกันก็ตาม

2. คำคล้ายในภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ

Cognates กลุ่มนี้มีการสะกดคำที่คล้ายคลึงกันและมีความหมายเหมือนกัน หรือใกล้เคียงกัน ได้แก่

age	→	âge	authority	→	autorité
baggage	→	bagage	banana	→	banane
block	→	bloquer	ceremony	→	cérémonie
colony	→	colonie	disloyal	→	déloyal
feudal	→	féodal	faculty	→	faculté
hotel	→	hôtel	hospital	→	hôpital

literature	→	littérature	regional	→	régional
specific	→	spécifique	special	→	spécial
university	→	université	vinegar	→	vinaigre

จากตัวอย่างคำศัพท์ข้างต้นจะเห็นได้ว่าจากรูปศัพท์ภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษมีความคล้ายกันจนสามารถเดาความหมายได้โดยง่าย

รูปลักษณะความคล้ายของคำศัพท์ฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ

ความคล้ายของคำศัพท์ฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษมีระบบที่สังเกตได้ชัดเจน จันทิมา ชูวานนท์ (2549) ได้จำแนกกลุ่มคำตามรูปลักษณะความเหมือนความคล้ายของคำศัพท์ในภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษไว้ 26 กลุ่ม ในที่นี้จะนำมากล่าวเฉพาะกลุ่มที่มีรูปลักษณะเด่นคล้ายกัน 12 กลุ่ม ดังนี้

1. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -ity ภาษาฝรั่งเศสจะเป็น -ité เช่น

compatibility	→	compatibilité	electricity	→	électricité
extremity	→	extrémité	facility	→	facilité
eligibility	→	éligibilité	formality	→	formalité
nationality	→	nationalité	normality	→	normalité

2. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -ory ภาษาฝรั่งเศสจะเป็น -oire เช่น

accessory	→	accessoire	conservatory	→	conservatoire
history	→	histoire	respiratory	→	observatoire
laboratory	→	laboratoire	observatory	→	observatoire
territory	→	territoire	victory	→	victoire

3. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -ist ภาษาฝรั่งเศสจะเป็น -iste เช่น

biologist	→	biologiste	botanist	→	botaniste
dentist	→	dentiste	ecologist	→	écologiste
list	→	liste	egoist	→	égoïste
lobbyist	→	lobbyiste	perfectionist	→	perfectionniste

4. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -ar หรือ -ary ภาษาฝรั่งเศสจะเป็น -aire เช่น

grammar	→	grammaire	linear	→	linéaire
lunar	→	lunaire	nuclear	→	nucléaire

polar	→	polaire	popular	→	populaire
seminar	→	séminaire	solar	→	solaire
anniversary	→	anniversaire	binary	→	binaire
contrary	→	contraire	military	→	militaire
necessary	→	nécessaire	ordinary	→	ordinaire

5. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -al ภาษาฝรั่งเศสสามารถเป็น -al, -ale, -ales, หรือ -aux ได้

เนื่องจากภาษาฝรั่งเศสมีเพศและพจน์ คำนามและคำคุณศัพท์ภาษาฝรั่งเศสที่ลงท้ายด้วย -al เมื่อเป็นพหูพจน์ ส่วนใหญ่จะเปลี่ยนจาก -al เป็น -aux ถ้าเป็นเพศหญิงจะเติม e และเมื่อเป็นพหูพจน์ จะเติม es ทำให้รูปศัพท์ดูแตกต่างกัน เช่น

animal	→	animal, animaux	canal	→	canal, canaux
journal	→	journal, journaux	global	→	global, globaux
local	→	local, locaux	legal	→	légal, légaux
musical	→	musical, musicaux	national	→	national, nationaux

6. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -al ภาษาฝรั่งเศสก็จะเป็น -el เช่น

accidental	→	accidentel	artificial	→	artificiel
confidential	→	confidentiel	criminal	→	criminel
cultural	→	culturel	emotional	→	émotionnel
natural	→	naturel	occasional	→	occasionnel

7. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -er, or ภาษาฝรั่งเศสจะเป็น -eur

คำที่ลงท้ายด้วย -eur ในภาษาฝรั่งเศส มักเป็นคำนามและคำคุณศัพท์ ถ้าเป็นเพศหญิงจะลงท้ายด้วย -euse เช่น

dancer	→	danseur, danseuse	visitor	→	visiteur, visiteuse
actor	→	acteur, actrice	creator	→	créateur, créatrice

inferior	→	inférieur, inférieure	superior	→	supérieur, supérieure
interior	→	intérieur, intérieure	exterior	→	extérieur, extérieure
odor	→	odeur	color	→	couleur
horror	→	horreur	error	→	erreur

8. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -ous ภาษาฝรั่งเศสสามารถเป็น -eux หรือ -euse

ในภาษาฝรั่งเศสคำที่ลงท้ายด้วย -eux มักเป็นคำคุณศัพท์ที่มาจากคำนามและจะเปลี่ยนเป็นเพศหญิงโดยการเปลี่ยน -eux เป็น -euse เช่น

adventurous	→	aventureux	ambitious	→	ambitieux
courageous	→	courageux	curious	→	curieux
dangerous	→	dangereux	delicious	→	délicieux
nervous	→	nerveux	precious	→	précieux

9. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -gy ภาษาฝรั่งเศสจะเป็น -gie เช่น

energy	→	énergie	strategy	→	stratégie
allergy	→	allergie	pedagogy	→	pédagogie
ecology	→	écologie	biology	→	biologie
archaeology	→	archéologie	neurology	→	neurologie

10. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -ive ภาษาฝรั่งเศสสามารถเป็น -if หรือ -ive ได้

คำที่ลงท้ายด้วย -if ในภาษาฝรั่งเศสมักเป็นคำคุณศัพท์ และคำนาม เมื่อคุณศัพท์เปลี่ยนเป็นเพศหญิงจะเปลี่ยนจาก -if เป็น -ive ซึ่งจะตรงกับคำภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วย -ive เช่น

active	→	actif, active	attentive	→	attentif, attentive
attractive	→	attractif, attractive	creative	→	créatif, créative
decorative	→	décoratif, décorative	deductive	→	déductif, déductive
preventive	→	préventif, préventive	primitive	→	primitif, primitive

11. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -ic ภาษาฝรั่งเศสจะเป็น -ique เช่น

academic	→	académique	acoustic	→	acoustique
antibiotic	→	antibiotique	cosmetic	→	cosmétique
cosmic	→	cosmique	didactic	→	didactique
diplomatic	→	diplomatique	toxic	→	toxique

12. ถ้าภาษาอังกฤษลงท้ายด้วย -ly ภาษาฝรั่งเศสจะเป็น -ment

ภาษาฝรั่งเศสสร้างคำวิเศษณ์จากคำคุณศัพท์เพศหญิงด้วยการเติม -ment ถ้าคำคุณศัพท์ลงท้ายด้วย -ent หรือ -ant ก็จะได้ emment หรือ amment ส่วนในภาษาอังกฤษใช้วิธีเติม -ly หลังคำคุณศัพท์ทำให้คำคุณศัพท์กลายเป็นคำวิเศษณ์ เช่น

absolutely	→	absolu	absolument
actively	→	active	activement
comfortably	→	direct	confortablement
directly	→	diplomatique	directement
probably	→	probable	probablement
abundantly	→	abondant	abondamment
constantly	→	constant	constamment
frequently	→	frequent	fréquemment

รูปลักษณะความคล้ายของคำศัพท์ภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษดังที่กล่าวข้างต้นเป็นระบบที่ชัดเจน จึงทำให้สามารถสังเกตและเดาความหมายของคำศัพท์ภาษาฝรั่งเศสที่พบเห็นได้

ภาษาอังกฤษในภาษาฝรั่งเศส

โดยปกติสาเหตุหลักของการยืมหรือถ่ายทอดคำในภาษาอื่นสู่อีกภาษาหนึ่งจะเกิดจากสงคราม การค้าขายและการครอบครองอาณานิคม จากแผนที่ทวีปยุโรปจะเห็นได้ว่าอังกฤษและฝรั่งเศสเป็นประเทศเพื่อนบ้านกันจึงมีการถ่ายทอดคำศัพท์จำนวนมากให้แก่กัน Jacques Leclerc (2018) ได้ศึกษาที่มาของคำศัพท์ภาษาฝรั่งเศสและพบว่าภาษาฝรั่งเศสรับถ่ายทอดภาษาจากประเทศอังกฤษมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ เป็นจำนวน 2,515 คำ ในขณะที่รับจากประเทศอิตาลีจำนวน 1,298 คำ จากประเทศเยอรมันและประเทศออสเตรียจำนวน 546 คำ จากประเทศสเปนจำนวน 476 คำ ประเทศเนเธอร์แลนด์จำนวน 249 คำ และจากประเทศโปรตุเกสจำนวน 117 คำ ปริมาณคำศัพท์จำนวนมากนี้เกิดจากความล่าช้าทันสมัยในวิถีชีวิตของสังคมอังกฤษและอเมริกัน รวมทั้งข่าว สารและบันเทิงที่แพร่หลายให้เห็นและได้ยินทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อออนไลน์ที่รวดเร็ว ตลอดจน

ความเจริญรุดหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวอย่างคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปรากฏใช้ในภาษาฝรั่งเศส ปัจจุบัน เช่น 1) กลุ่มกีฬา bowling, football, handball, rugby, basketball, tennis, water-polo, jogging, camping, fitness, bodybuilding, match 2) กลุ่มเสื้อผ้าและความงาม เช่น jean, boots, Tee-shirt, short, slip, lifting (facelift), shampooing, design, sexy 3) กลุ่มอาหาร เช่น hamburger, barbecue, sandwich, brunch, pop-corn, chewing-gum, banana split, cocktail, fast food 4) กลุ่มการงานธุรกิจ ได้แก่ job, timing, business, businessman, business plan, freelance, sponsor, planning, shopping, manager, management, boycott/boycotter, meeting, break, boss, feed-back, coach, coaching, start-up, lobby, marketing, briefing, brainstorming, one-man-show, speech, best-seller, low cost, discount, leader, leadership, week-end, interview, workshop 5) กลุ่มคำศัพท์สำนวนในชีวิตประจำวันและความบันเทิง เช่น OK, cool, sitcom, playlist, cameraman, fan, film, fun, show, talk-show, star, bar, barman, happy hour, night club และยังมีคำศัพท์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอีกมากมาย เช่น digital, global, smartphone, cloud, chatter (to chat), checker (to check), email, hotline, web, blog, WiFi, modem, driver, groupe (a group), page fan (a fan page), tweet, timeline, uploader, downloader และ logo เป็นต้น ชาวฝรั่งเศสยืมคำศัพท์ภาษาอังกฤษมาใช้แต่ก็เปลี่ยนแปลงการออกเสียงตามแบบฝรั่งเศส เช่น Wifi ก็ออกเสียงเป็น “วีฟี่” หรือไม่ก็ออกเสียงแบบอังกฤษแล้วเปลี่ยนการสะกดคำตามเสียง แต่ยังคงเห็น รูปรอยของคำเดิม เช่น tee-shirt แทน “t-shirt” ของภาษาอังกฤษ ส่วนคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เป็นคำกริยาก็มักนำมาเติมคำลงท้ายตามแบบคำกริยาภาษาฝรั่งเศส เช่น bluffer (to bluff), brainstormer (to brainstorm), checker (to check) นอกจากนี้บางครั้งชาวฝรั่งเศสยังประดิษฐ์หรือเปลี่ยนแปลงคำศัพท์และความหมายจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น “des baskets”, “des tennis” หมายถึง “รองเท้าสำหรับเล่นกีฬา” เป็นต้น

สรุป

จากความใกล้ชิดกันด้วยตำแหน่งที่ตั้งและจากประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ที่ยาวนานของประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษ ตลอดเวลาของการติดต่อกันระหว่างสองวัฒนธรรมที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ข้อมูลวิชาการ อุตสาหกรรม การค้าผลิตภัณฑ์ ผลผลิต ฯลฯ ทำให้มีการยืมคำศัพท์นับพันนับหมื่นคำจากภาษาทั้งสอง ปัจจุบันคำศัพท์มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในเทคโนโลยีสมัยใหม่ผ่านสื่อและอินเทอร์เน็ต ทำให้บทบาทของการยืมภาษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คำศัพท์เติบโตตามไปด้วย การรวมคำต่างประเทศเข้ากับภาษาของตนเองง่ายและเร็วกว่าการประดิษฐ์คำใหม่ ในภาษาฝรั่งเศสจึงมีรูปศัพท์ที่ผู้รู้ภาษาอังกฤษสามารถเข้าใจได้จำนวนมากมาย ดังนั้นการเริ่มเรียนภาษาฝรั่งเศสโดยให้ความสำคัญกับ Cognates หรือคำเหมือนและคำคล้ายในภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษจึงมีประโยชน์

เพราะทำให้เข้าใจและเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ได้อย่างรวดเร็วขึ้น และช่วยให้การเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสเกิดประโยชน์ได้ในระยะเวลาอันสั้น

บรรณานุกรม

- จันทิมา ชูวานนท์. (2549). **เทคนิคการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาฝรั่งเศส**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ภาษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- Babon, P. (2017) **Les Mots Anglais en Français**. Retrieved from <https://www.francaisavec pierre.com/les-mots-anglais-en-francais/>
- Cziffra, M. (2016). **Franglais et anglicismes: quand le français se met à parler anglais**. Retrieved from: www.slate.fr/story/69533/francais-anglais-angliscismes-franglais
- Leclerc, J. (2018). **Les emprunts et la langue française, Histoire de la langue française**. Retrieved from: http://www.axl.cefan.ulaval.ca/francophonie/HIST_FR_s92_Emprunts.htm
- Morán, R. (2018). **ELT through Cognates**. In **TESOL 2018, International Convention & English Language Expo**. Chicago, Illinois. Retrieved from: <http://www.cognates.org/>
- Pearson Education group companies. **Longman Dictionary of Contemporary English**. Retrieved from: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/cognate>

พัฒนาการโครงสร้างและการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทย ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

Development and Structure of Thailand Provincial Administration from Ancient Times to Present

วันที่รับบทความ : 15 กุมภาพันธ์ 2561

ศรันย์ดิษฐ์ เบญจพงศ์¹

วันที่แก้ไขบทความ : 3 มีนาคม 2562

วันที่ตอบรับบทความ : 7 มีนาคม 2562

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนพัฒนาการโครงสร้างและการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน สาระสำคัญสรุปได้ว่า การบริหารราชการส่วนภูมิภาคในสมัยกรุงสุโขทัยจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นคือการปกครองหัวเมืองในเขตอาณาจักร จนสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ปฏิรูประบบการปกครองหัวเมืองนำรูปแบบการปกครองเทศาภิบาลมาใช้ดำเนินการบริหารราชการส่วนภูมิภาคโดยจัดตั้งมณฑลเทศาภิบาลและภายในมณฑลประกอบด้วยเมือง (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นจังหวัด) อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ตามลำดับ และให้มณฑลทั้งหมดขึ้นต่อกระทรวงมหาดไทย แล้วภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มณฑลทั้งหมดถูกยกเลิกและกำหนดให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาค คือ จังหวัดและอำเภอ แม้ต่อมา มีการจัดตั้งภาคขึ้นแต่ได้ยกเลิกไป ปัจจุบันการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทยเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ซึ่งในข้อเท็จจริงแล้วสามารถสรุปได้ว่าปัจจุบันการบริหารราชการส่วนภูมิภาคประกอบไปด้วย จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

คำสำคัญ: โครงสร้างการบริหาร การบริหารราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
e-mail : srundit.be@bsru.ac.th

Development and Structure of Thailand Provincial Administration from Ancient Times to Present

Received: September 29, 2018

Srundit Benjapongs¹

Revised: March 3, 2019

Accepted: March 7, 2019

Abstract

The purpose of this article is to review the development and structure of Thailand provincial administration since Sukhothai period until present. It can be summarized that provincial administration from Sukhothai period till the early Rattanakosin period was arranged by ruling of cities in the kingdom until King Chulalongkorn had reformed the provincial administration to Tesapibal bureaucratic administrative system approach by establishing Monthon which consisted of city (later became provinces), district, sub-district, villages respectively. All Monthon were under Ministry of the Interior. After the Siamese revolution in 1932, Monthon were dismissed and provincial administration was left only provinces and district. Later region was established but it got canceled later. Currently, Thailand provincial administration are in accordance with Government Administration Act, B.E. 2534 and Local Government Act, B.E. 2457. In conclusion, current provincial administration consists of provinces, district, sub-district and villages.

Keywords: administrative structure, public administration, provincial administration

¹ Assistant Professor, Ph.D., Faculty of Humanities and Social Sciences Public Administration Program, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Assistant Professor of Public Administration
e-mail : srundit.be@bsru.ac.th

บทนำ

การบริหารราชการส่วนภูมิภาคคือการบริหารราชการด้วยหลักแบ่งอำนาจการปกครอง (deconcentration) โดยการบริหารราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจให้แก่ผู้แทนไปรับผิดชอบปฏิบัติราชการนอกเขตเมืองหลวง แต่เจ้าหน้าที่ผู้แทนเหล่านั้นยังอยู่ใต้บังคับบัญชาของการบริหารราชการส่วนกลาง (เสนห์ จุย์โต, 2559, หน้า 6; พชรณัฐ สังข์ประไพ, 2560, หน้า 1; นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2560, หน้า 64; กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย, 2561, หน้า 51) ซึ่งเมื่อยึดแนวคิดดังกล่าวการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทยจะมีพัฒนาการอย่างยาวนาน นับตั้งแต่การปกครองหัวเมืองนอกราชธานีในสมัยโบราณ จนปัจจุบันคือการบริหารราชการระดับจังหวัดและระดับอำเภอ โดยเรื่องพัฒนาการฯ นักวิชาการจำแนกเป็นยุคสมัยต่างกัน สำหรับบทความฉบับนี้ ถู้อณการปกครองอาณาจักรและเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่นิยมกล่าวถึงและสามารถค้นคว้าได้สะดวก เริ่มตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2562) โดยเนื้อหาในบทความสามารถเป็นพื้นฐานสำหรับผู้สนใจศึกษาการบริหารราชการได้ต่อไป

สมัยกรุงสุโขทัย

เชื่อกันว่าระยะเริ่มต้นการปกครองสมัยกรุงสุโขทัยมีลักษณะแบบพ่อกับลูก คือ ผู้ปกครองวางตนเสมือนพ่อของประชาชนและใช้คำหน้านามว่า “พ่อขุน” แต่ต่อมาการปกครองเปลี่ยนเป็นแบบธรรมราชา ด้วยสภาพแวดล้อมและความจำเป็นระยะหลัง (ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, 2560, หน้า 17) สันนิษฐานว่าโครงสร้างบริหารราชการของกรุงสุโขทัยมีราชธานีหรือกรุงสุโขทัยเป็นศูนย์กลางปกครองและแบ่งหัวเมืองเป็นสามชั้น คือ หัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก และหัวเมืองประเทศราช (ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, 2560, หน้า 20; ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2560, หน้า 10) แล้วการปกครองภายในหัวเมืองแบ่งเป็นสามหน่วย คือ แขวง ตำบล และหมู่บ้าน (ลิขิต ธีรเวคิน, 2554, หน้า 19; สุรศักดิ์ ชะมารัมย์, 2559, หน้า 59) โดยการปกครองบริหารสมัยนี้เทียบได้กับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค คือ การปกครองหัวเมืองชั้นในและหัวเมืองชั้นนอก (บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และปธาน สุวรรณมงคล, 2562) สำหรับหัวเมืองประเทศราชไม่ถือเป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาค เพราะเป็นการปกครองนอกอาณาจักร สำคัญของเมืองต่าง ๆ ตามที่กล่าวมา สรุปได้ตามลำดับ คือ 1) ราชธานีหรือเมืองหลวง คือ กรุงสุโขทัยเป็นศูนย์กลางปกครองและมีหัวเมืองต่าง ๆ ล้อมรอบ มีพ่อขุนเป็นผู้ปกครองบริหารสูงสุดและอำนาจปกครองของราชธานีครอบคลุมถึงหัวเมืองชั้นในที่ตั้งล้อมราชธานี (สุรศักดิ์ ชะมารัมย์, 2559, หน้า 58) อีกทั้งยังมีอำนาจสั่งการหัวเมืองชั้นนอก ส่วนหัวเมืองประเทศราชนั้นหากพ่อขุนมีบารมีมากก็จะสามารถบังคับบัญชาเมืองประเทศราชได้ 2) หัวเมืองชั้นในหรือเมืองลูกหลวง คือเมืองที่ตั้งล้อมราชธานีทำหน้าที่เมืองหน้าด่าน ตั้งเพื่อประโยชน์ในภาวะสงคราม (เสนห์ จุย์โต, 2559, หน้า 8; ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2560, หน้า 10) โดยพ่อขุนบัญชาการหัวเมืองเหล่านี้ผ่านทางผู้ปกครองเมือง (พ่อเมือง) ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากพ่อขุนไว้บางเรื่อง 3) หัวเมืองชั้นนอกหรือเมืองท้าวพระยามหานคร คือ เมืองใหญ่ที่ตั้งห่างราชธานี

ตั้งถัดจากหัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอกมีชาวเมืองเป็นคนเชื้อชาติเดียวกับคนในราชธานี พ่อขุนจะตั้งเชื้อพระวงศ์หรือข้าราชการชั้นสูงเป็นพ่อเมือง ให้ไปปกครองในรูปแบบ “ระบบกินเมือง” หรืออาจให้เชื้อสายเจ้าเมืองเดิมปกครองก็ได้ ซึ่งพ่อเมืองทั้งหมดจะมีอำนาจปกครองบริหารเกือบสมบูรณ์ทำนองเดียวกับพ่อขุนปกครองราชธานี แต่พ่อเมืองยังต้องรับคำสั่งของพ่อขุนและส่งส่วยแก่ราชธานีตามเวลาที่กำหนด และเมื่อมีสงครามต้องส่งทหารและเสบียงไปช่วยราชธานีรบด้วย (เสนห์ จุ้ยโต, 2559, หน้า 9) กล่าวได้ว่าหัวเมืองชั้นนอกคือเมืองเครือข่ายของกรุงสุโขทัย (ลิขิต ธีรเวคิน, 2554, หน้า 19) และ 4) หัวเมืองประเทศราชหรือเมืองชั้น คือ เมืองนอกเขตอาณาจักรสุโขทัยและมีชาวเมืองเป็นคนต่างเชื้อชาติ กรุงสุโขทัยปกครองหัวเมืองประเทศราชโดยแต่งตั้งชาวพื้นเมืองเป็นพ่อเมืองให้ปกครองอย่างมีสิทธิในการปกครองทำนองเดียวกับพ่อขุนปกครองราชธานี แต่มีหน้าที่ส่งเครื่องราชบรรณาการต่อพ่อขุนตามกำหนดเวลา และเมื่อกรุงสุโขทัยเกิดสงครามต้องส่งทหารและเสบียงมาช่วยการสงคราม (เสนห์ จุ้ยโต, 2559, หน้า 9; สุรศักดิ์ ชะมารัมย์, 2559, หน้า 59)

ตามที่กล่าวข้างต้นแม้ว่าโครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในสมัยนี้จะเหมาะสมกับสภาพสังคมขณะนั้น แต่จุดอ่อนสำคัญคือราชธานีมีความสัมพันธ์แบบหลวม ๆ กับหัวเมืองชั้นนอก เมื่อเปรียบเทียบกับหัวเมืองชั้นในที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากกว่า และพ่อเมืองหัวเมืองชั้นนอกมีอำนาจปกครองภายในเมืองอย่างอิสระแล้วบางหัวเมืองตั้งอยู่ห่างไกลจนเกือบไม่ขึ้นต่อราชธานี จึงส่งผลให้การปกครองอาณาจักรของกรุงสุโขทัยไม่ชัดเจน เพราะไม่สามารถระบุได้แน่นอนว่าหัวเมืองใดเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสุโขทัยอย่างแท้จริง

สมัยกรุงศรีอยุธยา

รูปแบบการปกครองสมัยนี้เปลี่ยนจากแบบพ่อกับลูกเป็นแบบอำนาจเทวราชา คือ ผู้ปกครองสูงสุดเรียกว่า “พระเจ้าแผ่นดิน” และมีอำนาจเด็ดขาดทั้งอาณาจักร ถือเป็นต้นกำเนิดของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์และดำเนินเรื่อยมาจนเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2555, หน้า 19) โดยการบริหารราชการของกรุงศรีอยุธยาในระยะก่อนสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถใช้รูปแบบที่ปรับปรุงจากกรุงสุโขทัยผสมรูปแบบของขอม คือ กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และมีหัวเมืองชั้นในตั้งล้อม ทั้งราชธานีและหัวเมืองชั้นในเรียกว่า “วงราชธานี” ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินมีอำนาจปกครองอย่างสมบูรณ์ สำหรับหัวเมืองชั้นนอกมีรูปแบบเดียวกับสมัยกรุงสุโขทัย (เสนห์ จุ้ยโต, 2559, หน้า 11) และสมัยพระเจ้าอู่ทองนำการปกครองรูปแบบจตุสดมภ์ คือการตั้งสี่กรมใหญ่ ได้แก่ กรมเมือง วัง คลัง นา (ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2560, หน้า 19) และแต่ละกรมให้ข้าราชการชั้นสูงตำแหน่งเสนาบดีเป็นผู้ปกครอง และให้เป็นผู้ช่วยพระเจ้าแผ่นดินบริหารงานในราชธานี ดังนั้น สรุปได้ว่าการบริหารราชการส่วนภูมิภาคมีรูปแบบเช่นเดียวกับสมัยกรุงสุโขทัย คือ การปกครองหัวเมืองชั้นในและหัวเมืองชั้นนอก

ครั้นสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา โครงสร้างการบริหารราชการหลักยังคงเดิม แต่มีการปรับปรุงเรื่องสำคัญบ้าง และถือเป็นหลักบริหารที่สืบต่อจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยการปรับปรุงสำคัญมี 3 เรื่อง คือ 1) แยกกิจการทหารกับพลเรือน โดยตั้งกรมพระกลาโหมให้รับผิดชอบฝ่ายทหาร และกรมมหาดไทยให้รับผิดชอบฝ่ายพลเรือน พร้อมตั้งเสนาบดี (อัครมหาเสนาบดี) ให้เป็นผู้ช่วยพระเจ้าแผ่นดินและหัวหน้าบังคับบัญชาแต่ละกรม คือ สมุหนายกบังคับบัญชากรมมหาดไทย รับผิดชอบฝ่ายพลเรือนทุกหัวเมืองและรับผิดชอบจตุสดมภ์ และสมุหพระกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชากรมพระกลาโหมและเป็นผู้รับผิดชอบฝ่ายทหารในราชธานีและหัวเมืองต่าง ๆ การตั้งกรมและเสนาบดีดังกล่าวทำให้ราชธานีขยายอำนาจไปควบคุมกำลังพลฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนทั่วอาณาจักร (พิริยสิทธิ์ คำวนศิลป์ และธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, 2559, หน้า 4; ศุภรัตน์ เลิศพาณิชยกุล, 2560, หน้า 25-26; ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2560, หน้า 19) 2) ปรับปรุงการปกครองบริหารหัวเมืองชั้นใน โดยยกเลิกหัวเมืองชั้นในแล้วขยายเขตราชธานีให้กว้างครอบคลุมหัวเมืองชั้นในให้เข้าเป็นราชธานี พร้อมลดฐานะหัวเมืองชั้นในเป็นเมืองจัตวา แล้วพระเจ้าแผ่นดินปกครองด้วยตนเอง อีกทั้งราชธานีจะแต่งตั้งผู้รั้งเมืองไปปกครองเมืองชั้นจัตวา รับคำสั่งจากราชธานีโดยตรง (เป็นตำแหน่งที่มีอำนาจน้อยกว่าเจ้าเมือง) (ลิขิต ธีรเวคิน, 2554, หน้า 31; ส่วนงานนิติการ สำนักงานการสอบสวนและนิติการ, 2555, หน้า 5; ศุภรัตน์ เลิศพาณิชยกุล, 2560, หน้า 27; ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2560, หน้า 19) ซึ่งเมื่อการปกครองบริหารเป็นรูปแบบดังกล่าว การปกครองหัวเมืองชั้นในจึงไม่ใช้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคอีกต่อไป และ 3) การปกครองบริหารหัวเมืองชั้นนอก ด้วยเหตุผลที่กรุงศรีอยุธยามีอาณาเขตกว้างขึ้น และราชธานีไม่สามารถควบคุมหัวเมืองชั้นนอกได้ทั่วถึง และเจ้าเมืองมีอิสระปกครองมากจนอาจเป็นภัยต่อราชธานี จึงแบ่งหัวเมืองชั้นนอกเป็นเมืองชั้นเอก โท ตริ ตามขนาดและความสำคัญของเมือง โดยหัวเมืองชั้นนอกจะรวมหัวเมืองเล็ก ๆ มาเป็นบริวารต่อเมืองของตน (ศุภรัตน์ เลิศพาณิชยกุล, 2560, หน้า 27) และพระเจ้าแผ่นดินจะแต่งตั้งพระราชวงศ์หรือข้าราชการเป็นเจ้าเมือง มีอำนาจบังคับบัญชาสิทธิขาดลักษณะเป็นตัวแทนพระเจ้าแผ่นดิน แต่ยังคงอยู่ควบคุมจากราชธานี และราชธานีจะส่งขุนนางเรียกว่า “ยกกระบัตร” ไปสอดส่องดูแลการปกครอง (ส่วนงานนิติการ สำนักงานการสอบสวนและนิติการ, 2555, หน้า 5; โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2559, หน้า 14; ศุภรัตน์ เลิศพาณิชยกุล, 2560, หน้า 28) นอกจากนั้นหัวเมืองชั้นนอกได้ลอกแบบการบริหารราชธานี คือ มีเจ้าหน้าที่แบ่งเป็นแผนกตามแบบจตุสดมภ์ดำเนินกิจการภายในเมืองด้วย (ลิขิต ธีรเวคิน, 2554, หน้า 40, 44; โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2559, หน้า 14) สำหรับการปกครองภายในหัวเมือง แบ่งเขตเป็นแขวง ตำบล หมู่บ้าน (ส่วนงานนิติการ สำนักงานการสอบสวนและนิติการ, 2555, หน้า 6) ส่วนหัวเมืองประเทศราชคงใช้แบบเดิม (ศุภรัตน์ เลิศพาณิชยกุล, 2560, หน้า 28)

ต่อมาเมื่อถึงสมัยสมเด็จพระเพทราชาได้ปรับปรุงการบริหารเรื่องสำคัญอีกครั้ง คือ แบ่งความรับผิดชอบกิจการทหารและพลเรือนและการปกครองหัวเมือง โดยให้สมุหพระกลาโหมรับผิดชอบกิจการทหารในราชธานี และกิจการทหารและพลเรือนในหัวเมืองทางใต้สมุหนายกรับผิดชอบกิจการพลเรือนใน

ราชธานี (จตุสดมภ์) และรับผิดชอบกิจการทหารและพลเรือนของหัวเมืองทางเหนือ และเสนาบดีกรมคลัง นอกจากรับผิดชอบการคลังแผ่นดินและการค้าขายกับต่างประเทศแล้ว ยังให้รับผิดชอบกิจการทหารและพลเรือนของหัวเมืองทางตะวันออก (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2555, หน้า 23; โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2559, หน้า 15; ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, 2560, หน้า 32; ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2560, หน้า 22)

เมื่อวิเคราะห์การบริหารราชการส่วนภูมิภาคสมัยนี้พบว่ามีความมุ่งหมายถึงอำนาจการปกครองไว้ที่พระเจ้าแผ่นดินเพื่อความมั่นคงของราชธานีโดยอาศัยกลไกของอัครมหาเสนาบดีสองตำแหน่งจึงทำให้ขอบข่ายบังคับบัญชาของพระเจ้าแผ่นดินแคบลง แต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลให้อัครมหาเสนาบดีมีอำนาจมาก อย่างไรก็ตามโครงสร้างดังกล่าวก็สามารถถ่วงดุลอำนาจของอัครมหาเสนาบดีทั้งสองเอาไว้ได้

สมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ภาพรวมสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงการปรับปรุงระบบราชการในสมัยรัชกาลที่ 5) โครงสร้างการบริหารราชการยังยึดรูปแบบเหมือนสมัยกรุงศรีอยุธยา (มัลลิกา มัสสูติ, 2560, หน้า 10, 30; ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2560, หน้า 31) โดยการบริหารราชการส่วนภูมิภาคก็มีลักษณะทำนองเดียวกับปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา กล่าวคือ หัวเมืองชั้นนอกแบ่งเป็นเมืองชั้นเอก โท ตริ และขึ้นต่ออัครมหาเสนาบดีและเสนาบดีกรมคลัง (พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, 2559, หน้า 7-8; มัลลิกา มัสสูติ, 2560, หน้า 12, 31-32; ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2560, หน้า 31)

สมัยรัชกาลที่ 5

ด้วยการบริหารราชการไม่ได้ปรับปรุงขนานใหญ่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ทำให้การบริหารราชการขณะนั้นไม่เหมาะสมกับยุคสมัย หน่วยงานต่าง ๆ มีหน้าที่ซ้ำซ้อนกัน อาณาจักรไทยจึงล้าหลังและอ่อนแอ อีกทั้งอยู่ในหัวงที่ประเทศตะวันตกกำลังล่าเมืองขึ้น ระบบบริหารราชการที่ดำเนินอยู่ก็ทำให้ประเทศไทยเสี่ยงตกเป็นเมืองขึ้นด้วย (เรืองวิทย์ ลิ้มปนาท และอำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2560, หน้า 22-24) รัชกาลที่ 5 จึงปรับปรุงการบริหารราชการขนานใหญ่เป็นลักษณะของการปฏิรูป เพราะไปยกเลิกรูปแบบการบริหารดั้งเดิมที่เคยดำเนินมา การปฏิรูปที่สำคัญ อาทิ จัดตั้งสภาที่ปรึกษา จัดตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ ยกเลิกระบบจตุสดมภ์ วางรูปแบบโครงสร้างการบริหารราชการส่วนกลางแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นกระทรวงและให้แต่ละกระทรวงมีเสนาบดีเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา จัดตั้งสุขาภิบาลโดยเปิดโอกาสให้ราษฎรมีส่วนร่วมบริหารถือเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบแรก เป็นต้น (โกวิท พวงงาม, 2559; เรืองวิทย์ ลิ้มปนาท และอำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2560; ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2560)

สำหรับการปฏิรูปส่วนภูมิภาคในสมัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ศูนย์กลางการปกครอง และลดความเสี่ยงจากการล่าอาณานิคม เพราะอาณาเขตประเทศขณะนั้นไม่ชัดเจน

รัชกาลที่ 5 จึงให้ยุบเมืองประเทศราชเป็นหัวเมืองในราชอาณาจักรไทยและให้กระทรวงที่จัดตั้งขึ้นรับผิดชอบบังคับบัญชาหัวเมือง คือ ให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบหัวเมืองทางเหนือ กระทรวงกลาโหมรับผิดชอบหัวเมืองทางใต้แต่ต่อมาให้กระทรวงกลาโหมโอนการบังคับบัญชาหัวเมืองทางใต้แก่กระทรวงมหาดไทย ทำให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบบังคับบัญชาการปกครองส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ อีกทั้งยังได้นำรูปแบบการปกครองเรียกว่า “การเทศาภิบาล” มาใช้กับการปกครองบริหารหัวเมืองเดิมของไทย ส่งผลให้ไปยกเลิกระบบกินเมือง (ฟิรลิตี คำนวนศิลป์ และธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, 2559, หน้า 11; จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ อ้างถึงใน ประธาน สุวรรณมงคล, 2560, หน้า 74-75; เรื่องวิทย์ ลิมปนาท และอำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2560, หน้า 36)

โดยการเทศาภิบาลเป็นระบบการปกครองอาณาเขตแบบหนึ่งที่ส่วนกลางส่งข้าราชการไปบริหารราชการในหัวเมืองแทนการให้หัวเมืองหาข้าราชการมาบริหารงานในเมืองของตนเองดั้งเดิม (จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ อ้างถึงใน ประธาน สุวรรณมงคล, 2560, หน้า 65; เรื่องวิทย์ ลิมปนาท และอำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2560, หน้า 36) ซึ่งการเทศาภิบาลจะจัดตั้งองค์กรสำคัญ คือ มณฑลเทศาภิบาลให้เป็นตัวแทนของส่วนกลางทำหน้าที่ประสานงานระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และมณฑลจะมีข้าหลวงมณฑลดำเนินการปกครองขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทยอีกชั้นหนึ่ง และการเทศาภิบาลได้เริ่มทดลองในมณฑลหนึ่งก่อน เมื่อสำเร็จจึงขยายต่อไป รูปแบบการดำเนินการคือเอาหัวเมืองหรือเมืองสองเมืองรวมตั้งเป็นหนึ่งมณฑล ในแต่ละเมืองก็แบ่งเป็นอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน การริเริ่มการเทศาภิบาลเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2437 จนถึง พ.ศ. 2450 เป็นเวลา 13 ปี จึงเรียบริยและใช้เป็นระเบียบเดียวกันทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) และข้อบังคับลักษณะปกครองหัวเมือง ร.ศ. 117 (พ.ศ. 2441) เพื่อจัดการปกครองหัวเมืองตั้งแต่ระดับสูงสุดจนถึงต่ำสุดด้วย (บังอร ปิยะพันธุ์ อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ ลิมปนาท และอำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2560, หน้า 38-39) ทำให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคแบ่งการปกครองบริหารเป็นห้าชั้น คือ มณฑล เมือง อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน (ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2560, หน้า 32) สารสำคัญสรุปได้ตามลำดับ คือ 1) มณฑลเป็นองค์กรบริหารราชการส่วนภูมิภาคใหญ่ที่สุด รวมหลายเมืองเป็นหนึ่งมณฑล เปรียบเป็นสาขาของส่วนกลางที่รับผิดชอบงานในส่วนภูมิภาค และเชื่อมโยงระหว่างส่วนกลางกับองค์กรส่วนภูมิภาคอื่น ๆ โดยมณฑลหนึ่งประกอบไปด้วย เมือง อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามลำดับ มณฑลมีหัวหน้ารับผิดชอบคือ ข้าหลวงมณฑล (สมุหเทศาภิบาล) มีฐานะเป็นข้าราชการต่างพระเนตรพระกรรณ และขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย ต่อมาได้ขยายขอบเขตเป็นตัวแทนกระทรวงอื่นด้วย นอกจากนี้ยังมีข้าราชการช่วยงานของมณฑล เรียกว่า “กองมณฑล” หน้าที่ช่วยปฏิบัติราชการของแผนกต่าง ๆ ในมณฑล (จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ อ้างถึงใน ประธาน สุวรรณมงคล, 2560, หน้า 66) 2) เมืองเป็นองค์กรบริหารรองจากมณฑลอยู่ใต้บังคับบัญชาของมณฑล เมืองรวมหลายอำเภอจัดตั้งเป็นเมือง และเป็นองค์กรกำกับดูแลอำเภออีกชั้นหนึ่ง เมืองมีผู้ว่าราชการเมืองเป็นผู้บริหารสูงสุด (ยกเลิกตำแหน่งเจ้าเมืองที่มีอำนาจมาก

ทั้งอำนาจทางบริหารและตุลาการ และต้องการให้ตำแหน่งนี้เป็นข้าราชการ) มีอำนาจและความผิดชอบบริหารราชการในเมืองทั้งหมด ยกเว้นการพิพากษาคดีทางศาล นอกจากนี้ในเมืองยังมีกรมการเมืองในทำเนียบ (ข้าราชการประจำ) เป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ว่าราชการเมืองในการบริหารราชการกับมีกรมการเมืองนอกทำเนียบ (ประชาชนผู้ทรงคุณวุฒิ) เป็นที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการเมือง เป็นตำแหน่งไม่มีเงินเดือนตอบแทน แต่จะได้รับบรรดาศักดิ์และรางวัลตอบแทน (ประธาน สุวรรณมงคล, 2560, หน้า 68-69; บังอร ปิยะพันธุ์ อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ ลิมปนาท และอำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2560, หน้า 38-39) 3) อำเภอ (เดิมเรียกว่า “แขวง”) รวมหลายตำบลเป็นเขตอำเภอนิ่งและเป็นหน่วยการปกครองที่ประกอบกันเป็นเมือง (บังอร ปิยะพันธุ์ อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ ลิมปนาท และอำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2560, หน้า 39) อำเภอในฐานะเป็นองค์กรส่วนภูมิภาคจะเป็นองค์กรระดับถัดลงไปจากเมือง อำเภอเป็นหน่วยที่ติดต่อกับประชาชนในท้องที่มีสายบังคับบัญชาขึ้นต่อเมือง มณฑล กระทรวงมหาดไทย ตามลำดับ เป็นหน่วยปฏิบัติราชการตัวแทนของรัฐหน่วยสุดท้ายทำให้อำเภอกลายเป็นส่วนราชการสำคัญที่ติดต่อกับประชาชนโดยตรง แตกต่างจากเดิมที่ไม่ค่อยมีบทบาทนัก (ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2555, หน้า 86) ข้าราชการอำเภอทั้งกรมการเมือง (ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ฯลฯ) และที่ไม่ได้เป็นกรมการเมือง (ได้แก่ เสมียน พนักงาน) รับผิดชอบปฏิบัติราชการให้การปกครองของอำเภอ (บังอร ปิยะพันธุ์ อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ ลิมปนาท และ อำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2560, หน้า 39) 4) ตำบลเป็นเขตท้องที่ที่รวมหลายหมู่บ้านเข้าด้วยกัน มีกำนันเป็นหัวหน้าตำบลทำหน้าที่ประสานประชาชนกับอำเภอ (หน่วยงานของรัฐ) และช่วยเหลือในการบริหารราชการของอำเภอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในตำบลตน โดยกำนัน (รวมทั้งผู้ใหญ่บ้าน) ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยกรมการเมือง และ 5) หมู่บ้านเป็นเขตท้องที่ที่รวมหลายครัวเรือน มีผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าหมู่บ้าน ทำหน้าที่ช่วยเหลือกำนันในการประสานระหว่างประชาชนกับอำเภอ

ต่อมาสมัยรัชกาลที่ 6 ได้รวมหลายมณฑลเป็นภาคและมีอุปราชเป็นผู้บังคับบัญชามีอำนาจเหนือสมุหเทศาภิบาล แล้วทั้งอุปราชและสมุหเทศาภิบาลให้ขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์ (พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, 2559, หน้า 13) และเปลี่ยนชื่อเมืองเป็นจังหวัด (เรื่องวิทย์ ลิมปนาท และอำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2560, หน้า 52) สำหรับการปกครองระดับอื่น คือ อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ยังคงเดิม แต่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 แทนพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 และใช้บังคับต่อมาจนถึงปัจจุบัน (มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลายครั้ง) ซึ่งกฎหมายทั้งสองมีสาระสำคัญเกือบอย่างเดียวกัน (เสนห์ จุ้ยโต, 2559, หน้า 18)

โดยสรุปการบริหารราชการส่วนภูมิภาคหลังปฏิรูประบบราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ของการบริหารราชการแผ่นดินครั้งใหญ่ กล่าวได้ว่าเป็นครั้งแรกและครั้งเดียวนับตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน โดยการปฏิรูปที่เกิดขึ้นเพื่อรักษาเอกราชและความมั่นคง ส่งผลให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคมีอาณาเขตชัดเจนและจัดเป็นโครงสร้างหลัก

ที่ยึดถือเรื่อยมาจนปัจจุบัน นอกจากนี้ยังเป็นการวางรากฐานของการจัดระบบการบริหารราชการแผ่นดินในระยะต่อมาทั้งการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นอีกด้วย

การบริหารราชการส่วนภูมิภาคหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง

ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. 2475 ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 วางกรอบทางการเมืองการปกครองและประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยธรรมนูญราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2476 ให้มีการบริหารราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวงต่าง ๆ และการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย มณฑล จังหวัด อำเภอ เช่นเดียวกับระยะก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง แต่ต่อมาได้ยกเลิกพระราชบัญญัติฉบับนี้ และประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2476 เพื่อวางโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินใหม่และภายหลังประกาศใช้กฎหมายฉบับดังกล่าว ระบบบริหารราชการแผ่นดินได้พัฒนาเรื่อยมาเป็นลำดับ โดยสามารถศึกษาอย่างง่าย ๆ ได้ตามระยะเวลาของการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฉบับต่าง ๆ จนถึงปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2476 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 สารสำคัญของกฎหมายฉบับต่าง ๆ ตามที่กล่าวมา สรุปได้ตามลำดับ คือ

พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2476 ได้ปรับปรุงราชการแผ่นดินเรื่องสำคัญ คือ 1) การบริหารราชการส่วนกลาง คือ คณะรัฐมนตรี และ กระทรวง ทบวง กรม การบริหารราชการส่วนภูมิภาค หมายถึง การส่งข้าราชการไปประจำ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง เทศบาล 2) จัดตั้งกรมการจังหวัดและกรมการอำเภอในจังหวัดและในอำเภอ ทำให้โครงสร้างภายในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นรูปแบบคณะกรรมการ แล้วโอนอำนาจหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินส่วนภูมิภาคของผู้ว่าราชการจังหวัดกับนายอำเภอให้กับคณะกรรมการจังหวัดและคณะกรรมการอำเภอ 3) ยกเลิกมณฑลเทศาภิบาล คงเหลือเพียงจังหวัดและอำเภอที่เป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และ 4) กำหนดให้การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล ส่วนสุขาภิบาลยังคงมีอยู่ แต่พระราชบัญญัติฯ ระบุให้มีเพียงเทศบาลเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, 2559, หน้า 4; เสน่ห์ จัยโต, 2559, หน้า 21)

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 ได้ปรับปรุงระเบียบราชการแผ่นดินเรื่องสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค คือ 1) กระจายอำนาจส่วนกลางไปส่วนภูมิภาคให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 2) กำหนดให้ส่วนภูมิภาคมีภาค และมีส่วนราชการของภาค คือ สำนักงานภาคและสำนักงานหัวหน้าส่วนราชการประจำภาค โดยมีผู้ว่าราชการภาค (สังกัดกระทรวงมหาดไทย) ทำหน้าที่หัวหน้าบังคับบัญชาข้าราชการส่วนภูมิภาคในเขตภาค และถัดไปจากภาค

จะเป็นจังหวัดและอำเภอ แต่ผู้ว่าราชการภาคไม่ได้มุ่งให้อยู่ประจำที่ทำการแต่ให้เน้นไปตรวจตราเร่งรัดงานและสอดส่องความประพฤติของข้าราชการ 3) โอนอำนาจคณะกรรมการจังหวัดให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการตัดสินใจ และคณะกรรมการจังหวัดจึงมีหน้าที่เป็นเพียงคณะที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด 4) การจัดระเบียบบริหารอำเภอให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องที่ และ 5) ปรับปรุงการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใหม่จากเดิมที่มีเพียงเทศบาล โดยเพิ่มเติมสุขาภิบาลเป็นท้องถิ่นอีกแบบหนึ่ง เพราะพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 บังคับใช้ (เสนห์ จุ้ยโต, 2559, หน้า 22)

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 ประกาศใช้เพื่อยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 แต่สาระสำคัญของประกาศฯ คงแบ่งการบริหารราชการเป็นสามส่วนเช่นเดิม โดยส่วนกลาง ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง และกรม ส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด และอำเภอ (ยกเลิกภาคและตำแหน่งผู้ว่าราชการภาค) สำหรับส่วนท้องถิ่นกำหนดเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อมาจัดตั้งกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษขึ้น

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ไปยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 แต่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน กระทำเพียงแก้ไขรายละเอียดบางประการ เช่น ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการเพื่อไม่ให้ปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน เป็นต้น พระราชบัญญัติดังกล่าวบังคับใช้เรื่อยมาจนปัจจุบัน (พ.ศ. 2562) ระหว่างนี้แก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียด 7 ครั้ง คือ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2536 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2546 (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2553 โดยการแก้ไขที่ผ่านมาได้ปรับปรุงการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเรื่องสำคัญ คือ 1) กรณีจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้สามารถขอจัดตั้งงบประมาณได้ 2) เพิ่มอำนาจหน้าที่ของจังหวัดและอำเภอให้ชัดเจน 3) ให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ และให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่บริหารราชการตามแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งให้หน่วยงานของรัฐในเขตจังหวัดต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัด 4) ให้มีคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด ทำหน้าที่สอดส่องและเสนอแนะการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐในจังหวัด และ 5) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแทนการควบคุมดูแล

ตามที่กล่าวมา แม้ภายหลังคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เข้าควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ต่อเนื่องสมัยรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เข้าบริหารราชการแผ่นดิน จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2562) โครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคก็ไม่ได้ปรับปรุงหลักการสำคัญ กล่าวคือไม่ได้ปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

แต่อย่างใด โดยคงยึดถือรูปแบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในฐานะเป็นตัวแทนของการบริหารราชการส่วนกลางเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ภูมิภาคและเป็นกลไกการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติผ่านทางองค์กรสำคัญคือจังหวัดและอำเภอ และนอกจากนั้นยังคงแสดงบทบาทเป็นกำกับดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งรูปแบบดังกล่าวทำให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคเชื่อมต่อการบริหารราชการส่วนกลางอย่างเหนียวแน่น แล้วทำให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคไม่มีอำนาจอิสระ เช่นเดียวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นรูปแบบที่ดำเนินเรื่อยมาตั้งแต่หลังปฏิรูประบอบราชการสมัยรัชกาลที่ 5 ดังนั้น การบริหารราชการส่วนภูมิภาคจึงอาจไม่เหมาะสมกับยุคสมัยทั้งปัจจุบันและอนาคต อีกทั้งอาจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการกระจายอำนาจการปกครองเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นตนเองอย่างแท้จริงอีกด้วย

การบริหารราชการส่วนภูมิภาคในปัจจุบัน

ปัจจุบันการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นไปตามกฎหมายสองฉบับ คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2560, หน้า 105; กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย, 2561, หน้า 51) โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 กำหนดให้ส่วนภูมิภาคแบ่งออกเป็นจังหวัดและอำเภอ (ไม่ได้ระบุกิ่งอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน) แต่ในส่วนของโครงสร้างบริหารงานระดับต่ำกว่าอำเภอ (การจัดการปกครองอำเภอ) กำหนดให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องที่ คือ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ที่ได้แบ่งเขตอำเภอเป็นกิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ดังนั้น เห็นได้ว่า การปกครองบริหารในระดับตำบลหมู่บ้านถือเป็นส่วนหนึ่งของส่วนภูมิภาค (กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย, 2561, หน้า 53) ดังนั้นจึงนับรวมเข้าไว้ด้วยกัน สรุปได้ว่าปัจจุบันโครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 1) จังหวัด 2) อำเภอ 3) กิ่งอำเภอ 4) ตำบล และ 5) หมู่บ้าน โดยจังหวัดเป็นองค์กรบริหารใหญ่ที่สุด แต่ละจังหวัดแบ่งเป็นหลายอำเภอ หากมีความจำเป็นในการบริหารอำเภออาจแบ่งเป็นกิ่งอำเภอ แล้วอำเภอและกิ่งอำเภอแบ่งเป็นหลายตำบล และตำบลก็แบ่งเป็นหลายหมู่บ้าน การบริหารราชการระดับจังหวัดและอำเภอถือเป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาคตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 สำหรับระดับกิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านถือเป็นการจัดการปกครองท้องที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และมักเรียกว่า “การปกครองท้องที่” ซึ่งเมื่อพิจารณาโครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาค จังหวัด อำเภอและกิ่งอำเภอมีฐานะเป็นส่วนราชการ คือ มีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของกรมปฏิบัติงานในพื้นที่ แต่ตำบลและหมู่บ้านไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการ คือ ไม่มีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของกระทรวง กรมปฏิบัติงานประจำอยู่ แต่มีกำนันผู้ใหญ่บ้านผู้ได้รับเลือกจากประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน (มานะ นามเดช, 2557, หน้า 818) อนึ่ง ปัจจุบันไม่มีการปกครองระดับกิ่งอำเภอ เพราะทั้งหมดยกฐานะขึ้นเป็น

อำเภอ ตั้งแต่ พ.ศ. 2550 และปัจจุบันตามประกาศกรมการปกครอง ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2562 เรื่อง แจ้งข้อมูลทางการปกครอง (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย จังหวัด 76 แห่ง อำเภอ 878 แห่ง ตำบล 7,255 แห่ง และหมู่บ้าน 75,032 แห่ง

สรุปได้ว่า ปัจจุบันภาพรวมการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นการบริหารราชการส่วนที่นำภารกิจของรัฐ โดยรัฐบาลมอบอำนาจบางส่วนในการดูแลและให้บริการประชาชนในพื้นที่ที่ตั้งนอกเขตเมืองหลวง โดยการบริหารกระทำผ่านบุคคลซึ่งเป็นตัวแทนที่แต่งตั้งจากส่วนกลาง ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ข้าราชการส่วนภูมิภาคต่าง ๆ ตลอดจนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐทำหน้าที่เป็นผู้บริหารงานในเขตพื้นที่ของส่วนภูมิภาค ได้แก่ ตำบล และหมู่บ้าน

บทสรุป

การบริหารราชการส่วนภูมิภาคสมัยกรุงสุโขทัย คือ การปกครองหัวเมืองชั้นในและหัวเมืองชั้นนอก ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถยกเลิกหัวเมืองชั้นในเปลี่ยนเป็นเมืองชั้นจัตวาแล้วผนวกเข้าเป็นอาณาเขตของราชธานี ส่วนภูมิภาคจึงคงเหลือเพียงการปกครองหัวเมืองชั้นนอก ซึ่งแบ่งเป็นเมืองชั้นเอก โท ทรี และต่อมาได้ปรับปรุงให้เสนาบดีรับผิดชอบบังคับบัญชาหัวเมือง การบริหารส่วนภูมิภาครูปแบบนี้ดำเนินเรื่อยมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ จนกระทั่งรัชกาลที่ 5 นำรูปแบบการปกครองเทศาภิบาลมาใช้ปกครอง โดยจัดตั้งมณฑลและภายในมณฑลประกอบด้วยเมือง (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นจังหวัด) อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ตามลำดับ และให้มณฑลขึ้นต่อกระทรวงมหาดไทย ภายหลัง พ.ศ. 2475 มณฑลทั้งหมดถูกยกเลิก และกำหนดให้ส่วนภูมิภาค คือ จังหวัดและอำเภอ แม้ต่อมาจะมีการจัดตั้งภาคขึ้นอีกแต่ได้ยกเลิกไปภายหลัง ปัจจุบันพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาค คือ จังหวัดและอำเภอ และในการจัดการปกครองอำเภอให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ได้แก่ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2562). ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง แจ้งข้อมูลทางการปกครอง ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2562. สืบค้นจาก <https://www.dopa.go.th/news/cate1/view3800>
- กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย. (2561). กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารภาครัฐ. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาแนวคิดและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ หน่วยที่ 8-15. (หน่วยที่ 13). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2559). การปกครองของสยามก่อนการปฏิรูปการปกครอง พ.ศ. 2435. วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 5(1), หน้า 1-21.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2555). การเมืองไทย ระบบที่ไม่มีสูตรสำเร็จรูปในการแก้ปัญหา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2560). กฎหมายปกครอง. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และปธาน สุวรรณมงคล. (2562). **ฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า : การบริหารราชการส่วนภูมิภาค**. สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การบริหารราชการส่วนภูมิภาค>
- ประธาน สุวรรณมงคล. (2560). การปกครองท้องถิ่นไทย : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. นนทบุรี: โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. (2560). การเมืองการปกครองไทยก่อนพุทธศักราช 2475. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักพื้นฐานการเมืองการปกครองไทย หน่วยที่ 1-7. (หน่วยที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัชรณัฐ สงษ์ประไพ. (2560). การปกครองส่วนภูมิภาค. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา. (2559). **พัฒนาการการบริหารภาครัฐไทย: จากอดีตสู่อนาคต**. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มัลลิกา มัสอูดี. (2560). อาณาจักรธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประวัติศาสตร์ไทย หน่วยที่ 1-7. (หน่วยที่ 5). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มานิช นามเดช. (2557). แนวคิดและทิศทางของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทย. ใน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (บ.ก.), รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติเนื่องในโอกาสครบรอบปีที่ 48 แห่งการสถาปนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เรื่อง พัฒนบริหารศาสตร์ในบริบทอาเซียน, หน้า 814-824.

- เรืองวิทย์ ลิ้มปนาท และอำพิกา สวัสดิ์วงศ์. (2560). การเมืองการปกครองไทยสมัยรัชกาลที่ 4-6. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประวัติศาสตร์ไทย หน่วยที่ 1-7. (หน่วยที่ 6). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2554). วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล. (2560ก). แคว้นสุโขทัย. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประวัติศาสตร์ไทย หน่วยที่ 1-7. (หน่วยที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2560ข). อาณาจักรอยุธยา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประวัติศาสตร์ไทย หน่วยที่ 1-7. (หน่วยที่ 4). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ส่วนงานนิติการ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2555). กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่นายอำเภอ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาารักชาติดินแดน.
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (2559). ลักษณะโครงสร้างและหลักการบริหารราชการไทยในสมัยกรุงสุโขทัย. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า, 3(3), หน้า 55-62.
- เสนอห์ จัยโต. (2559). การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารราชการไทย หน่วยที่ 1-7. (หน่วยที่ 7). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences

รายละเอียดการส่งบทความจัดพิมพ์ในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีจัดทำวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยเปิดรับผลงานวิชาการประเภท บทความวิจัย บทความวิชาการ สำหรับการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ภายใต้เงื่อนไขว่า จะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารอื่นมาก่อน และบทความที่ได้รับตีพิมพ์จะมีการตรวจความถูกต้องเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review) และกองบรรณาธิการ

รูปแบบการเขียนบทความ

1. บทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์เป็นบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษหรือภาษาจีน โดยมีจำนวนหน้าของเนื้อหาและเอกสารอ้างอิงรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 15 หน้า ภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ภาษาจีนใช้ตัวอักษร Simsun

2. ข้อปฏิบัติการพิมพ์แต่ละหัวข้อ/ส่วนประกอบ

ที่	หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
1.	ขนาดเล่มวารสาร	เล่มวารสารมีขนาด 18.7 x 26 เซนติเมตร หัวกระดาษ 2 เซนติเมตร ท้ายกระดาษ 2.5 เซนติเมตร ก้นซ้าย 2 เซนติเมตร ก้นขวา 1.5 เซนติเมตร
2.	ชื่อบทความ	ระบุชื่อบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 24 พอยท์ ชนิดหนา ภาษาจีนขนาดตัวอักษร 20 พอยท์ ชนิดหนา ว่างกึ่งกลางหน้ากระดาษ
3.	ชื่อผู้เขียนบทความ	ระบุชื่อผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย (ถ้ามี) ทุกคนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ภาษาจีน ขนาดตัวอักษร 12 พอยท์ ว่างชิดด้านขวาหน้ากระดาษ
4.	สังกัดผู้เขียนบทความ	ระบุวุฒิการศึกษา ชื่อสถาบันการศึกษาหรือวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ สถานที่ทำงาน e-mail ขนาดตัวอักษร 12 พอยท์ ภาษาจีน ขนาดตัวอักษร 8 พอยท์ ว่างที่เชิงอรรถท้ายหน้า
5.	บทคัดย่อ	บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และมี 1 ย่อหน้าเท่านั้น

ที่	หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
6.	คำสำคัญ	ระบุคำสำคัญ 3-6 คำทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไว้ท้ายบทคัดย่อ
7.	เนื้อหา	- หัวข้อใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ชนิดหนา ภาษาจีนขนาดตัวอักษร 12 พอยท์ ชนิดหนา วางไว้ชิดขอบซ้ายส่วนรายละเอียด ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษขนาดขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ธรรมดา ภาษาจีนขนาดตัวอักษร 12 พอยท์ ชนิดธรรมดา - การเขียนบทความแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้ - บทความวิจัย ประกอบด้วย - บทนำ - วัตถุประสงค์การวิจัย - สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) - วิธีดำเนินการวิจัย - ประชากร - เครื่องมือ - การเก็บรวบรวมข้อมูล - การวิเคราะห์ข้อมูล - สรุปและอภิปรายผลการวิจัย - ข้อเสนอแนะจากการวิจัย - บรรณานุกรม - บทความวิชาการ ประกอบด้วย - บทนำ - เนื้อเรื่อง - บทสรุป - บรรณานุกรม
8.	ตารางและกราฟ (ถ้ามี)	ตารางที่แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล
9	รูปภาพ	รูปภาพประกอบให้ส่งต้นฉบับเป็นภาพถ่ายหรือสไลด์ที่มีความคมชัด และส่งจัดไฟล์รูปภาพเป็นนามสกุล JPEG, PNG

รูปแบบเขียนการอ้างอิงในเนื้อหาและบรรณานุกรม

1. การอ้างอิง เป็นการนำข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นหลักฐานในการสนับสนุน และระบุที่มาของเนื้อหาที่นำมาอ้างอิงอย่างชัดเจน ซึ่งแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1.1) การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (in-text citation) ใช้ระบบนาม-ปี ซึ่งระบุแหล่งที่มาของเนื้อหาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องโดยใส่วงเล็บแทรกในส่วนต้นประโยค ท้ายประโยค หรือในเนื้อหา โดยการอ้างอิงแทรกในเนื้อหานี้จะปรากฏด้วยในส่วนท้ายเล่ม (บรรณานุกรม) โดยในกรณีที่ผู้เขียนเป็นชาวต่างประเทศให้ขึ้นต้นด้วย นามสกุล และตามด้วยชื่อย่อ

1.2) การอ้างอิงแบบเชิงอรรถ (footnote citation) ให้ใช้เฉพาะเชิงอรรถขยายความเท่านั้น โดยการอ้างอิงแบบการขยายความเนื้อหา เป็นส่วนที่ช่วยเพิ่มเติม หรือขยายความข้อมูลโดยการบอกถึงแหล่งที่มาไม่ควรซับซ้อน ควรเขียนเป็นประโยคสั้น ๆ กระชับและเข้าใจง่าย ซึ่งหากมีความยาวมากเกินไปควรนำไปใช้อ้างอิงแทรกในเนื้อหา

2. การเขียนบรรณานุกรมหรือเอกสารอ้างอิง เป็นการรวบรวมเพื่อระบุถึงแหล่งที่มาและเป็นการแสดงจริยธรรมทางวิชาการของผู้เขียน รวมทั้งใช้ในการติดตามข้อมูลต่อหากมีผู้ที่สนใจจะศึกษาต่อ ดังนั้น วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จึงได้กำหนดการอ้างอิงและบรรณานุกรมเพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันทั้งฉบับ โดยใช้รูปแบบการอ้างอิงและบรรณานุกรม APA 6th

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา

1. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาที่มีผู้แต่งคนเดียว

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ ชื่อ-สกุล/(ปีที่พิมพ์,/หน้า) Surname/(Year,/pp.)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (ชื่อ-สกุล,/ปีที่พิมพ์,/หน้า) (Surname,/Year,/pp.)
ขจีรัตน์ ดวงดาว (2555)	(ขจีรัตน์ ดวงดาว, 2555)
ขจีรัตน์ ดวงดาว (2555, หน้า 24)	(ขจีรัตน์ ดวงดาว, 2555, หน้า 24)
ขจีรัตน์ ดวงดาว (2555, หน้า 24-31)	(ขจีรัตน์ ดวงดาว, 2555, หน้า 24-31)
ขจีรัตน์ ดวงดาว (2555, หน้า 24-27, 31)	(ขจีรัตน์ ดวงดาว, 2555, หน้า 24-27, 31)
Adam (2010)	(Adam, 2010)
Adam (2010, p. 14)	(Adam, 2010, p. 14)
Adam (2010, p. 14-18)	(Adam, 2010, p. 14-18)
Adam (2010, p. 14, 18-20)	(Adam, 2010, p. 14, 18-20)

2. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาที่มีผู้แต่ง 2 คน

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ ชื่อ-สกุลคนที่ 1/และคนที่ 2/(ปีที่พิมพ์,/หน้า) Surname 1/and/Surname 2/(Year,/pp.)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (ชื่อ-สกุลคนที่ 1/และคนที่ 2,/ปีที่พิมพ์,/หน้า) (Surname 1/&/Surname 2,/Year,/pp.)
กนกกร ทิพย์ชัย และสุณี ไทธนา (2554)	(กนกกร ทิพย์ชัย และสุณี ไทธนา, 2554)
กนกกร ทิพย์ชัย และสุณี ไทธนา (2554, หน้า 45)	(กนกกร ทิพย์ชัย และสุณี ไทธนา, 2554, หน้า 45)
กนกกร ทิพย์ชัย และสุณี ไทธนา (2554, หน้า 45-50)	(กนกกร ทิพย์ชัย และสุณี ไทธนา, 2554, หน้า 45-50)
Drucker and Keegan (2009)	(Drucker & Keegan, 2009)
Drucker and Keegan (2009, p. 156)	(Drucker & Keegan, 2009, p. 156)
Drucker and Keegan (2009, pp. 156-159)	(Drucker & Keegan, 2009, pp. 156-159)

3. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาที่มีผู้แต่ง 3 คน

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ ชื่อ-สกุลคนที่ 1,/คนที่ 2/และคนที่ 3/(ปีที่พิมพ์,/หน้า) Surname 1,/2,/and/3,/(Year, pp.)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (ชื่อ-สกุลคนที่ 1,/คนที่ 2/และคนที่ 3,/ปีที่พิมพ์,/หน้า) (Surname 1,/2,/and/3,/(Year, pp.))
คมศร เมธิกุล, นัตตา คมคาย และกิงแก้ว ทวีชัย (2553)	(คมศร เมธิกุล, นัตตา คมคาย และกิงแก้ว ทวีชัย, 2553)
คมศร เมธิกุล, นัตตา คมคาย และกิงแก้ว ทวีชัย (2553, หน้า 16-22)	(คมศร เมธิกุล, นัตตา คมคาย และกิงแก้ว ทวีชัย, 2553, หน้า 16-22)
Abeles, Morgan, and Saltvit (1992)	(Abeles, Morgan, & Saltvit, 1992)
Abeles, Morgan, and Saltvit (1992, pp. 23-25)	(Abeles, Morgan, & Saltvit, 1992, pp. 23-25)

4. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาที่มีผู้แต่ง 4-5 คน

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ ชื่อ-สกุลคนที่ 1,/.../และคนที่ 5/(ปีที่พิมพ์,/หน้า) Surname 1,/.../and/Surname 5,/(Year, pp.)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (ชื่อ-สกุลคนที่ 1,/.../และคนที่ 5,/ปีที่พิมพ์,/หน้า) (Surname 1,/.../and/Surname 5,/(Year, pp.))
กมลศรี สมใจ, ชาริณี บุญญสิทธิ, มณฑา ทองอุไร, วันดี เข้มจิรา และจิราพร จรแก้ว (2555, หน้า 187-193)	(กมลศรี สมใจ, ชาริณี บุญญสิทธิ, มณฑา ทองอุไร, วันดี เข้มจิรา และจิราพร จรแก้ว, 2555, หน้า 187-193)
Durbin, Cornor, Martin, Jerard, Dick, and Santum (2005, pp. 35-38)	(Durbin, Cornor, Martin, Jerard, Dick, & Santum, 2005, pp. 35-38)

5. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาที่มีผู้แต่ง 6 คน หรือมากกว่า

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ ชื่อ-สกุลคนที่ 1/และคณะ/(ปีที่พิมพ์,/หน้า) Surname 1/et al./(Year, pp.)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (ชื่อ-สกุลคนที่ 1/และคณะ,/ปีที่พิมพ์,/หน้า) (Surname 1/et al.,/(Year, pp.))
ศรีสุภา รัตนา และคณะ (2550, หน้า 9-21)	(ศรีสุภา รัตนา และคณะ, 2550, หน้า 9-21)
Green et al. (2009, pp. 44-47)	(Green et al., 2009, pp. 44-47)

6. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาที่ผู้แต่งใช้นามแฝง

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ ชื่อนามแฝง/(ปีที่พิมพ์,/หน้า)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (ชื่อนามแฝง,/ปีที่พิมพ์,/หน้า)
ทมยันตี (2540, หน้า 49-53)	(ทมยันตี, 2540, หน้า 49-53)
Omega (2002, p. 51)	(Omega, 2002, p. 451)

7. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาที่ผู้แต่งมีบรรดาศักดิ์ ยศ หรือฐานันดรศักดิ์

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ บรรดาศักดิ์ ยศฯ/ชื่อ-สกุล/(ปีที่พิมพ์,/หน้า)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (บรรดาศักดิ์ ยศฯ/ชื่อ-สกุล,/ปีที่พิมพ์,/หน้า)
พล.ต. ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (2524, หน้า 14-15)	(พล.ต. ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2524, หน้า 14-15)
คุณหญิงแม้นมาส ขวลิต (2525, หน้า 9)	(คุณหญิงแม้นมาส ขวลิต, 2525, หน้า 9)

8. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาที่ผู้แต่งมีสมณศักดิ์

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ ชื่อสมณศักดิ์/(ปีที่พิมพ์,/หน้า)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (ชื่อสมณศักดิ์,/ปีที่พิมพ์,/หน้า)
พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (2552, หน้า 8-12)	(พระพรหมมิ่งคลาจารย์, 2552, หน้า 8-12)

9. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหางานที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งหรือชื่อบรรณาธิการ

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ “ชื่อบทความ”/(ปีที่พิมพ์,/หน้า)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (“ชื่อบทความ”,/ปีที่พิมพ์,/หน้า)
“สหรัฐอเมริกากับเวียดนาม” (2530, หน้า 3)	(“สหรัฐอเมริกากับเวียดนาม”, 2530, หน้า 3)
“Instruction in Junior” (1987, pp. 57-58)	(“Instruction in Junior”, 1987, pp. 57-58)

10. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหางานที่ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ ชื่อ-สกุล/(ม.ป.ป./หน้า) Surname/(n.d./pp.)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (ชื่อ-สกุล,/ม.ป.ป./หน้า) (Surname,/n.d./pp.)
คมทวน คันธนู (ม.ป.ป., หน้า 18)	(คมทวน คันธนู, ม.ป.ป., หน้า 18)
Daly (n.d., pp. 25-26)	(Daly, n.d., pp. 25-26)

11. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาจากการสัมภาษณ์หรือการติดต่อส่วนตัว

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ ชื่อ-สกุล/(การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล,/วัน/เดือน/ปี) Name/(personal communication,/M/D,/Y)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (ชื่อ-สกุล,/การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล,/วัน/เดือน/ปี) (Name,/personal communication,/M/D,/Y)
ยุพิน เตชะมณี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 พฤษภาคม 2557)	(ยุพิน เตชะมณี, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 พฤษภาคม 2557)
ยุพิน เตชะมณี (การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์, 19 พฤษภาคม 2557)	(ยุพิน เตชะมณี, การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์, 19 พฤษภาคม 2557)
C.M. Nyamboga (personal communication, March 19, 2006)	(C.M. Nyamboga, personal communication, March 19, 2006)

12. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาจากข้อมูลที่ถูกอ้างถึงในเอกสารอื่น

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาหน้าข้อความ ชื่อ-สกุล/(อ้างถึงใน/ชื่อ-สกุล,/ปีที่พิมพ์,/หน้า) Surname/(as cited in/Surname,/Year,/pp.)	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาท้ายข้อความ (ชื่อ-สกุล/อ้างถึงใน/ชื่อ-สกุล,/ปีที่พิมพ์,/หน้า) (Surname/as cited in/Surname,/Year,/pp.)
กุลธิดา ท่วมสุข (อ้างถึงใน อุษณีย์ ศรีสารคาม, 2555, หน้า 10)	(กุลธิดา ท่วมสุข อ้างถึงใน อุษณีย์ ศรีสารคาม, 2555, หน้า 10)
Miller (อ้างถึงใน ณรงค์ ป้อมบุปผา, 2526, หน้า 4-6)	(Miller อ้างถึงใน ณรงค์ ป้อมบุปผา, 2526, หน้า 4-6)
Maslow (as cited in Wilson, 1988, pp. 15-18)	(Maslow as cited in Wilson, 1988, pp. 15-18)

บรรณานุกรม

หนังสือทั่วไป	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อหนังสือ./ (ครั้งที่พิมพ์). (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)/ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.
	สุทธิติ ชัดติยะ และวิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์. (2554). แบบแผนการวิจัยและสถิติ . (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง.
	ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 . (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน
	Wonnacott, T.H., & Wonnacott, R.J. (1969). Introductory Statistics . (5th ed.). Singapore: John Wiley and Sons.
	American Library Association. (1963). Let's read together: Books for family enjoyment . Chicago: American Library Association.
บทความในหนังสือรวมเรื่อง	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อบทความ./ ใน/ ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก./ Ed./ Eds.) (ถ้ามี)/ ชื่อหนังสือ./ (หน้า/ เลขหน้า)./ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.
	จุลทรรศน์ พยาฆรานนท์. (2548). ศิลปกรรมในพระพุทธศาสนา. ใน สุวรรณี สันต์ธนะวานิช (บ.ก.). ศาสนศิลป์ในชุมชนธนบุรี (หน้า 69-90). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
	ทัศนากาญจน์ และรุ่งฟ้า ธิโนทัย. (2548). การจัดการในงานวิเคราะห์สารสนเทศ. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการวิเคราะห์สารสนเทศ (หน่วยที่ 8). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
	Druxman, R. (2003). Designing opportunities for learning. in Norton, P., & Wiberg K.M. (Eds.). Teaching with technology (pp. 17-41). Canada, OT: Thomson Wadsworth.
บทความในวารสาร	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ ปีที่(ฉบับที่)/ หน้า/ เลขหน้า.
	วัฒน์ จุฑะวิภาต. (2556). ผ้าทอกับชีวิตคนไทย. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี , 6(2), หน้า 103-126.
	Carter, J.S., Corra, M., Carter, S.K., & McCrosky, R. (2014) .The impact of place? A reassessment of the importance of the South in affecting beliefs about racial inequality. The Social Science Journal , 51(1), pp. 12-20.

รายงานการวิจัย	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่องานวิจัย./ สถานที่พิมพ์./ หน่วยงาน.
	วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2555). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนามาตรฐานอาหารแปรรูปจากเห็ดนางฟ้า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, สถาบันวิจัยและพัฒนา.
	Hassen, N. (2013). A literature review: The neurological effects of a spinal manipulable therapy. USA, MA: Harvard University.
เอกสารรายงานการประชุมทางวิชาการ	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อบทความ/ ใน/ ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก./ Ed./ Eds.) (ถ้ามี)/ ชื่อการประชุม./ (หน้า/ เลขหน้า)/ สถานที่พิมพ์./ หน่วยงาน.
	ธวัชพล คงน้อย, ศกร คุณวุฒิตถิทธิ, ธนาทิพย์ สุวรรณโสภี และอภิญา หิรัญวงษ์. (2552). ปัจจัยที่ มีอิทธิพลและสหสัมพันธ์ระหว่างปริมาณและคุณภาพน้ำเชื้อพ่อพันธุ์โคนมที่เลี้ยงดูในเขตภาค กลางของประเทศไทย ใน การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 47: สาขาสัตว. (หน้า 182-190). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
	Nyamboga, C.M., & Prapat Pawinan. (2001). Copyright and right of digital information: Challenges to information professionals. In H.K. Kual & E. Ramma Reddy (Eds.), Library and Information Networking: NACLIN 2001. (pp. 408-420). Delhi: Developing Library Network.
วิทยานิพนธ์	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อวิทยานิพนธ์./ (วิทยานิพนธ์/ ปรียญาณิพนธ์/ สารนิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์/ การศึกษาค้นคว้าอิสระ) ชื่อปริญญา/ สาขาวิชา/ ชื่อมหาวิทยาลัย.
	อัครพล นิยมลรัตน์. (2554). แบบจำลองการจัดการความรู้สำหรับการบ่มเพาะธุรกิจใน มหาวิทยาลัยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
	Prapat Pawinan. (2005). Appropriate tree species and techniques for direct seeding for forest restoration in Chiang Mai and Lamphun provinces. Unpublished master's thesis, Chiangmai University.

บทความในนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์,/ เดือน/วันที่ (ถ้ามี))./ ชื่อบทความ./ ชื่อนิตยสารหรือชื่อหนังสือพิมพ์,/ ปีที่,/ หน้า/เลขหน้า.
	ส้มโอมีโอ. (2558, มีนาคม). อาหารบำรุงสมอง. <i>กุลสตรี</i> , 20, หน้า 37-40.
	ไตรรัตน์ สุนทรประภัสสร. (2560, พฤศจิกายน 8). อนาคตจีน-อเมริกา. <i>เดลินิวส์</i> , หน้า 6.
	Kington, J. (2005, December 23). East Timor's search for justice. <i>Bangkok Post</i> , p. 12.
คำสั่ง ประกาศ หนังสือสั่งการ	
รูปแบบ	ชื่อหน่วยงานเจ้าของเอกสาร./ (ปี,/ เดือน/วันที่)./ ชื่อคำสั่งหรือชื่อเอกสาร,/ เลขที่เอกสาร (ถ้ามี).
	มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2551, เมษายน 22). ระเบียบมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยความมั่นคงปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2551.
เอกสารโบราณ	
รูปแบบ	ชื่อเรื่อง/[ประเภทของเอกสาร]./ (ปีที่สร้าง)./ ลักษณะเส้นหรือรายละเอียดของเอกสาร (ถ้ามี)./ ชื่อหน่วยงานที่เป็นเจ้าของ,/ เลขที่เอกสาร.
	กฎกระทรวงกลาโหมให้แก่พระยานครศรีธรรมราช จ.ศ. 1173 [กระดานเพลา]. (จ.ศ. 1173). อักษรไทย, ภาษาไทย, เส้นดินสอ. หอสมุดแห่งชาติ, เลขที่ 15 หมวดจดหมายเหตุ กท.ร.2.
	ความทรงจำเรื่องกรุงเก่าเสียแล้วเจ้าตากมาตั้งเมืองธนบุรี [หนังสือสมุดไทยดำ]. (จ.ศ. 1129). อักษรไทย, ภาษาไทย, เส้นขาว. หอสมุดแห่งชาติ, เลขที่ 28 หมวดจดหมายเหตุ ธบ.
เอกสารอิเล็กทรอนิกส์	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต)./ ชื่อเรื่อง./ สืบค้นจาก URL หรือตำแหน่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต
	มนิรัตน์ ก้องโสตร์. (2555). หอยหลอด. สืบค้นจาก http://www.nicaonline.com/articles3/site/view_article.asp?idarticle=11
	Blood, R. (2000). A History and Perspective. <i>Rebecca's Pocket</i> . Retrieved from http://www.rebeccablood.net/essays/weblog_history.html
บทความจากวารสารออนไลน์	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร./ ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้า/เลขหน้า./ สืบค้นจาก URL หรือตำแหน่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต
	จิระ รุ่งธีระ. (2552). การศึกษาปัญหาการออกเสียงภาษาฝรั่งเศสของผู้เรียนชาวไทย. <i>วารสารสงขลา นครินทร์</i> , 13(1), หน้า 857-869. สืบค้นจาก http://www.tci-thaijo.org/index.php
	Crane, G. (2006). What do you do with a million books? <i>D-Lib Magazine</i> , 12(3). Retrieved from http://www.dlib.org/dlib/03crane.html

จดหมายข่าวออนไลน์	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์./ เดือน/วันที่)./ ชื่อบทความ./ ชื่อนิตยสารหรือชื่อหนังสือพิมพ์./ สืบค้นจาก URL หรือตำแหน่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต
	ทีมข่าวภูมิภาค. (2553, มกราคม 14). รุกอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมกว่า 200 ไร่. ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นจาก http://www.thairath.co.th/content/region/58641
คลิปวิดีโอจากยูทูป	
รูปแบบ	ชื่อ Username./ (ปี./ เดือน/วันที่)./ ชื่อเรื่องคลิปวิดีโอ./ [Video File]./ สืบค้นจาก URL
	โพลีพลัส เอ็นเตอร์เทนเมนต์. (2561, พฤศจิกายน). 3 แซบ “เคน-เต้ย” คงแขน แม่ทัพหมดเปลือก! กองละครมีเพียงรัก [Video File]. สืบค้นจาก https://www.youtube.com/watch?v=ewRga15
	GEICO Insurance. (2013, May 22). GEICO hump day camel [Video File]. Retrieved from http://youtu.be/kWBhP0EQ

***** ส่งต้นฉบับ 1 ชุด พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูลที่กองบรรณาธิการ *****
หรือจัดส่งทางอีเมลมาที่ journal.human@dru.ac.th